

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

27 mei 2016

WETSONTWERP

**houdende wijziging van de wet van
26 mei 2002 betreffende het recht
op maatschappelijke integratie**

INHOUD

Samenvatting	3
Memorie van toelichting	4
Voorontwerp	12
Impactanalyse	18
Advies van de Raad van State	25
Wetsontwerp	30
Gecoördineerde teksten.....	39

Blz.

Pages

SOMMAIRE

Résumé	3
Exposé des motifs.....	4
Avant-projet	12
Analyse d'impact	22
Avis du Conseil d'État	25
Projet de loi	30
Textes coordonnés.....	69

**DE SPOEDBEHANDELING WORDT DOOR DE REGERING GEVRAAGD
OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 51 VAN HET REGLEMENT.**

**LE GOUVERNEMENT DEMANDE L'URGENCE CONFORMÉMENT À
L'ARTICLE 51 DU RÈGLEMENT.**

4154

De regering heeft dit wetsontwerp op 27 mei 2016 ingediend.

Le gouvernement a déposé ce projet de loi le 27 mai 2016.

De “goedkeuring tot drukken” werd op 27 mei 2016 door de Kamer ontvangen.

Le “bon à tirer” a été reçu à la Chambre le 27 mai 2016.

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GO!	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
DéFI	:	Démocrate Fédéraliste Indépendant
PP	:	Parti Populaire

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 54 0000/000:	Parlementair document van de 54 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV:	Beknopt Verslag
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN:	Plenum
COM:	Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellations (beigekleurd papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 54 0000/000:	Document parlementaire de la 54 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral
CRABV:	Compte Rendu Analytique
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publications@lachambre.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

SAMENVATTING

Dit wetsontwerp wijzigt de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie op drie punten:

1. Het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie;
2. De betoelaging van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn als er een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie wordt afgesloten;
3. De sancties.

Deze wijziging beoogt een uitbreiding van de toepassing van het geïndividualiseerde project voor maatschappelijke integratie. Deze wijziging brengt extra werk mee voor de openbare centra voor maatschappelijk welzijn. Om die reden moet ook de betoelaging van die centra worden herzien. Tot slot is er ingevolge een arrest van het Grondwettelijk Hof ook een wijziging noodzakelijk met betrekking tot de sancties.

RÉSUMÉ

Ce projet de loi change la loi de 26 mai 2002 concernant le droit à l'intégration sociale sur trois points:

1. Le projet individualisé d'intégration sociale;
2. Le subventionnement des centres publics de l'activation sociale lorsque un projet individualisé d'intégration sociale est conclu;
3. Les sanctions.

Cette modification vise une extension de l'application du projet individualisé d'intégration sociale. Cette modification entraîne un travail supplémentaire pour les centres publics d'action sociale. Pour cette raison il est donc également nécessaire de revoir le subventionnement de ces centres. Pour conclure, une modification concernant les sanctions est nécessaire suite à un arrêt de la Cour Constitutionnelle.

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

I. — ALGEMENE OVERWEGINGEN

Activering is de beste hefboom om de vicieuze cirkel van de armoede te doorbreken.

Voor veel mensen is en blijft de “opstap” naar integratie immers veel te hoog. Onderzoek heeft aangetoond dat een verre afstand tot de arbeidsmarkt vaak gepaard gaat met psychologische en gezondheidsproblemen, vermindering van het verantwoordelijkheidsbesef, motivatieverlies, sociale uitsluiting, ondermijning van de gezins- en samenlevingsrelaties, enzovoort. Om hier tegen in te gaan is het dus van belang om te investeren in activering. De in opdracht van de POD Maatschappelijke Integratie uitgevoerde studie: ‘Het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie – Een verkennend en evaluatief onderzoek in de Belgische OCMW’s’ toont aan dat er een grote consensus bestaat over het activeringsprincipe: OCMW-gerechtigden dienen actief begeleid te worden in de richting van zelfstandigheid, zelfredzaamheid en maatschappelijke integratie, en indien mogelijk ook in de richting van een inschakeling in het arbeidsproces.

Uit diezelfde studie blijkt dat de meerderheid van de respondenten het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie met bijhorend contract als een ondersteunend kader ziet met de kracht en het dynamisme van een begeleidingsinstrument. De idee van het contractualiseren van de hulpverlening, in casu via het GPMI, sluit aan bij de methodiek van de taakgerichte hulpverlening in maatschappelijk werk. Samengevat is het taakgericht werkmodel een probleemoplossende aanpak. Het helpt gerechtigden hun probleem te benoemen, te onderkennen en een aanpak uit te stippelen vanuit hun eigen concrete situatie. Het probleemoplossend vermogen van de cliënt staat hierbij centraal. Vandaar het belang om het GPMI taakgericht in te zetten, om samen doelen te bepalen, de weg er naar toe uit te stippelen en evaluatiemomenten vast te leggen.

De voorliggende hervorming beoogt een uitbreiding van het bestaande begeleidingsinstrument waar het GPMI voor staat. Dit houdt in dat er voorwaarden worden verbonden aan de toegekende steun, voorwaarden die beide partijen binden, wederzijdse verplichtingen en verbintenissen inhouden en waarbij het doel van de begeleiding erin bestaat om via in onderling overleg bepaalde doelen en welbepaalde acties, stappen te zetten zodat de OCMW-gerechtigde geleidelijk aan

EXPOSE DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

I. — CONSIDÉRATIONS GÉNÉRALES

L’activation est le meilleur levier pour briser le cercle vicieux de la pauvreté.

Pour beaucoup de gens, la “marche” pour parvenir jusqu’à l’intégration est et reste beaucoup trop élevée. Des recherches ont démontré qu’un grand éloignement du marché du travail était souvent associé à des problèmes psychologiques et de santé, une diminution du sens des responsabilités, une perte de motivation, l’exclusion sociale, un processus de sape des relations familiales et de la vie commune, etc. Afin de réagir à ces phénomènes, il importe donc d’investir dans l’activation. L’étude réalisée pour le compte du SPP Intégration Sociale, intitulée ‘Le projet individualisé d’intégration sociale – Recherche évaluative et prospective au sein des CPAS belges’, établit qu’il existe un large consensus à propos du principe de l’activation: les bénéficiaires du CPAS doivent être accompagnés activement vers l’indépendance, l’autonomie et l’intégration sociale, et dans la mesure du possible, également vers une intégration professionnelle.

Il ressort également de la même étude que la majorité des répondants considère le projet individualisé d’intégration sociale avec le contrat y afférent comme un cadre de soutien ayant la force et le dynamisme d’un instrument d’accompagnement. L’idée de contractualiser l’assistance, en l’occurrence par le biais du PIIS, s’apparente à la méthodologie de l’assistance ciblée en matière de travail social. En résumé, le modèle de travail ciblé sur les missions est une approche de résolution de problèmes. Il aide les bénéficiaires à mettre des mots sur leur problème, à l’identifier et à définir une stratégie à partir de leur propre situation concrète. La capacité de l’usager à résoudre ses problèmes est au cœur de ce modèle. D'où l'importance de mettre en œuvre le PIIS en le ciblant sur les missions, afin de définir ensemble des objectifs, de tracer le chemin pour y arriver et de fixer des moments d'évaluation.

La présente réforme vise une extension de l’instrument d’accompagnement existant que constitue le PIIS. Ceci implique que des conditions sont liées à l'aide accordée, lesquelles lient les deux parties et impliquent des obligations réciproques et des engagements mutuels, le but de l’accompagnement étant, au moyen d’actions et d’objectifs déterminés d’un commun accord, de franchir des étapes pour que le bénéficiaire du CPAS devienne graduellement plus indépendant et

zelfstandiger wordt en volwaardig kan deelnemen aan de samenleving. Wanneer de betrokken immers rechtmatig over rechten moet beschikken die zijn menselijke waardigheid garanderen, moeten deze rechten gepaard gaan met plichten, meer bepaald op het vlak van wederzijdse engagementen.

De – technische – opmerkingen van de Raad van State werden geïntegreerd in de tekst.

II. — ARTIKELSGEWIJZE COMMENTAAR

HOOFDSTUK 1

Inleidende bepaling

Artikel 1

Dit artikel preciseert dat het wetsontwerp voortvloeit uit artikel 74 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2

Wijziging van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie

Art. 2

Het totaal aantal asielaanvragen is de afgelopen tijd aanzienlijk gestegen. Een groot aantal van deze aanvragen zal uiteindelijk leiden tot een erkenning van het statuut van vluchteling of van subsidair beschermde. Korte tijd na de erkenning zullen deze personen de opvangstructuren van FEDASIL verlaten en zullen de betrokkenen, indien nodig, een beroep doen op de openbare centra voor maatschappelijk welzijn. Het verblijfsrecht van een vluchteling geeft indien aan alle andere voorwaarden voldaan wordt, recht op maatschappelijke integratie in het kader van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie (hierna: RMI-wet).

Het verblijfsrecht van een subsidair beschermde gaf voorafgaand aan deze wetswijziging, indien aan alle andere voorwaarden voldaan werd, recht op financiële hulpverlening in het kader van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

Het is echter belangrijk om deze beide groepen van legaal op ons grondgebied verblijvende personen op een gelijkaardige manier te integreren in onze maatschappij.

puisse participer pleinement à la société. En effet, si l'intéressé doit légitimement disposer de droits garantissant sa dignité humaine, ce droit doit être assorti de devoirs, notamment en termes d'engagements réciproques.

Les observations – techniques – du Conseil d'État ont été intégrées dans le texte.

II. — COMMENTAIRES DES ARTICLES

CHAPITRE 1ER

Disposition introductory

Article 1er

Cet article précise que le projet de loi relève de l'article 74 de la Constitution.

CHAPITRE 2

Modification de la loi du 26 mai 2002 concernant le droit à l'intégration sociale

Art. 2

Le nombre total de demandes d'asile a augmenté considérablement ces derniers temps. Bon nombre de ces demandes déboucheront finalement sur une reconnaissance du statut de réfugié ou de bénéficiaire de la protection subsidiaire. Peu de temps après avoir été reconnues, ces personnes quitteront les structures d'accueil de FEDASIL et feront, si nécessaire, appel aux centres publics d'action sociale. Si toutes les autres conditions sont remplies, le droit de séjour d'un réfugié donne droit à l'intégration sociale dans le cadre de la loi du 26 mai 2002 concernant le droit à l'intégration sociale (dénommée ci-après loi DIS).

Le droit de séjour d'un bénéficiaire de la protection subsidiaire donnait droit préalablement à cette modification légale à l'aide sociale financière dans le cadre de la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'action sociale si toutes les autres conditions étaient remplies.

Il est cependant important d'intégrer d'une manière similaire dans notre société ces deux groupes de personnes résidant légalement sur notre territoire.

Het is dan ook in dit licht dat er werd besloten om de categorie van subsidiair beschermenden op te nemen in het personeel toepassingsgebied van de RMI-wet.

Art. 3

Tenzij gezondheids- en billijkheidsredenen het verhinderen, vormt werkbereidheid een voorwaarde om te genieten van het recht op maatschappelijke integratie. Het project preciseert dat het engagement van een begunstigde aan gemeenschapsdienst kan bijdragen om aan deze voorwaarde te beantwoorden zonder hem of haar vrij te stellen van de voorwaarde van werkbereidheid. Aan deze voorwaarde kan altijd worden voldaan via andere middelen, zoals een vorming of een actieve zoektocht naar werk.

Art. 4

In het verleden had het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn drie maanden te rekenen vanaf de datum van de aanvraag de tijd om een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie op te stellen. Tijdens deze drie maanden moesten ze niet enkel nagaan of de algemene voorwaarden van artikel 3 en 4 van de RMI-wet vervuld waren, maar moest het tevens in het kader van het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie nagaan welke verwachtingen, vaardigheden, bekwaamheden en behoeften de betrokkenen had en welke mogelijkheden het centrum had om aan dit alles tegemoet te komen. Om een nog betere kwaliteit van dienstverlening te kunnen garanderen en het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie nog beter af te stemmen op de specifieke situatie van de rechthebbende, wordt er nu voorzien dat het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie binnen de drie maanden na de beslissing dat de persoon voldoet aan de in de artikelen 3 en 4 van de RMI-wet gestelde voorwaarden, afgesloten moet worden.

Art. 5

In alle gevallen waarin de betrokkenen de laatste drie maanden geen recht op maatschappelijke integratie heeft genoten, moet er een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie worden opgesteld. Deze verplichting absoluut opleggen zou een onnodige werkbelasting inhouden voor het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn. In bepaalde gevallen zal het immers omwille van gezondheids- of billijkheidsredenen niet zinvol zijn om voor de betrokkenen een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie op te

Il a dès lors été décidé pour cette raison d'intégrer la catégorie des bénéficiaires de la protection subsidiaire dans le champ d'application personnel de la loi DIS.

Art. 3

La disposition à travailler, à moins que des motifs de santé et d'équité ne l'empêchent, constitue une condition pour pouvoir bénéficier du droit à l'intégration sociale. Le projet précise que l'engagement du bénéficiaire dans un service communautaire peut contribuer à répondre à cette condition sans l'exonérer de la condition de disponibilité au travail. Cette condition peut toujours être remplie par d'autres biais, comme une formation ou une démarche active de recherche d'emploi.

Art. 4

Dans le passé, le centre public d'action sociale disposait de trois mois, à compter de la date de la demande, pour mettre sur pied un projet individualisé d'intégration sociale. Au cours de ces trois mois, il devait non seulement contrôler si les conditions générales prévues aux articles 3 et 4 de la loi DIS étaient remplies, mais également, dans le cadre du projet individualisé d'intégration sociale, vérifier quelles étaient les aspirations, les aptitudes, les qualifications et les besoins de la personne concernée et quelles étaient les possibilités du centre pour y répondre. Afin de pouvoir garantir une qualité supérieure du service et d'encore mieux adapter le projet individualisé d'intégration sociale à la situation spécifique du bénéficiaire, il est prévu à présent que le projet individualisé d'intégration sociale soit conclu dans les trois mois qui suivent la décision selon laquelle la personne remplit les conditions prévues aux articles 3 et 4 de la loi DIS.

Art. 5

Dans tous les cas où la personne concernée n'a pas bénéficié du droit à l'intégration sociale au cours des trois derniers mois, un projet individualisé d'intégration sociale doit être établi. Si cette obligation était imposée de manière absolue, cela signifierait une charge de travail inutile pour le centre public d'action sociale. Dans certains cas, il ne serait en effet pas judicieux, pour des raisons de santé ou d'équité, d'établir un projet individualisé d'intégration sociale pour la personne. Il importe cependant de signaler que, dans le contexte du projet

stellen. Het is echter belangrijk op te merken dat het begrip in de context van het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie een andere lading dekt dan het begrip in de context van het werken. Het is niet, omdat een persoon omwille van gezondheids- of billijkheidsredenen niet kan werken, dat hij automatisch omwille van dezelfde redenen ook geen geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie kan afsluiten.

In alle gevallen, en, in antwoord op de opmerking van de Raad van State, zowel in het geval dat de persoon niet kan werken als in het geval waar hij of zij niet kan deelnemen aan een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie, zal het centrum de toepassing van de uitzondering omwille van gezondheids- of billijkheidsredenen duidelijk moeten motiveren.

Art.6

Paragraaf 1, derde lid, werd aangepast om de prioriteit gegeven aan de inschakeling in het beroepsleven van het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie kracht bij te zetten.

Diezelfde paragraaf werd aangevuld met een lid waarin het begrip ‘gemeenschapsdienst’ werd ingevoerd. Er moet op vrijwillige basis ingestemd worden met de gemeenschapsdienst in het kader van het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie. Zodra ermee ingestemd wordt, maakt hij onlosmakelijk deel uit van het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie. De gemeenschapsdienst moet gericht zijn op een toekomstige bezoldigde tewerkstelling in het kader van een arbeidsovereenkomst, een diensten-contract of een statutaire aanstelling. In geen enkel geval mag de beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt verminderen.

In de tweede paragraaf van hetzelfde artikel 11 wordt er voor wat betreft de personen jonger dan 25 jaar een verplichting tot een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie ingevoerd, indien deze persoon de laatste drie maanden geen recht op maatschappelijke integratie heeft genoten. Ook in dit geval moet het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie binnen de drie maanden na de beslissing dat de persoon aan de in de artikelen 3 en 4 van de RMI-wet gestelde voorwaarden voldoet, afgesloten worden.

In de andere gevallen blijft het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie facultatief.

De verschillende specifieke vormen van het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie worden afgeschaft om een al te rigoureuze toepassing

individualisé d’intégration sociale, le concept a une autre portée que dans le contexte du travail. Ce n’est pas parce qu’une personne ne peut pas travailler pour des raisons de santé ou d’équité qu’elle ne peut pas automatiquement, pour les mêmes raisons, conclure de projet individualisé d’intégration sociale.

Dans tous les cas, et, en réponse à l’observation du Conseil d’État, que ce soit dans le cas où la personne ne peut travailler ou dans le cas où elle ne peut participer à un projet individualisé d’intégration sociale, le centre devra motiver clairement l’application de l’exception pour des raisons de santé et d’équité.

Art. 6

Le paragraphe 1er, alinéa 3 a été adapté de manière à renforcer la priorité donnée à l’insertion professionnelle du projet individualisé d’intégration sociale.

Ce même paragraphe est complété d’un alinéa dans lequel la notion de “service communautaire” a été instaurée. Le service communautaire doit être souscrit sur une base volontaire dans le cadre du projet individualisé d’intégration sociale. Une fois souscrit, il fait partie intégrante du projet individualisé d’intégration sociale. Le service communautaire doit être dirigé vers un futur travail rémunéré dans le cadre d’un contrat de travail, d’un contrat de services ou d’un emploi statutaire. Il ne doit en aucun cas réduire la disponibilité pour le marché du travail.

Dans le paragraphe 2 du même article 11, une obligation de projet individualisé d’intégration sociale est instaurée en ce qui concerne les personnes de moins de 25 ans, si la personne n’a pas bénéficié du droit à l’intégration sociale au cours des trois derniers mois. Dans ce cas également, le projet individualisé d’intégration sociale doit être conclu dans les trois mois qui suivent la décision selon laquelle la personne remplit les conditions prévues aux articles 3 et 4 de la loi DIS.

Dans les autres cas, le projet individualisé d’intégration sociale reste facultatif.

Les différentes formes spécifiques de projet individualisé d’intégration sociale sont supprimées afin d’éviter une application trop rigoureuse de la distinction entre

van het onderscheid tussen de verschillende vormen te vermijden en om mengvormen te kunnen creëren die een nog beter maatwerk mogelijk maken.

Art. 7

Ook voor de personen vanaf 25 jaar wordt het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie verplicht als de betrokkenen de laatste drie maanden geen recht op maatschappelijke integratie heeft genoten.

In de andere gevallen blijft het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie facultatief.

Aangezien er nu ook voor deze groep van personen een verplichting tot een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie bestaat, is het noodzakelijk in de wet nu ook een beschrijving te geven van de rechten en plichten van de verschillende partijen bij het contract van het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie.

Indien er zowel een tewerkstelling als een leefloon toegekend wordt, is het afsluiten van een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie niet verplicht, maar wel mogelijk.

Voor wat betreft de opmerking van de Raad van State inzake de verplichting tot motivering, wordt verwezen naar het commentaar van artikel 5, *in fine*.

Art. 8

Uit voornoemde studie blijkt dat de tijd tussen het uitspreken van een sanctie verbonden aan het niet uitvoeren van het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie en het effectief opleggen van de sanctie moet kunnen worden ingekort.

In zijn arrest nr. 148/2010 van 16 december 2010 heeft het Grondwettelijk Hof geoordeeld dat het verschil in behandeling, wat het voordeel van een maatregel van uitstel betreft, tussen de sociale-uitkeringsgerechtigde die strafrechtelijk wordt vervolgd en diegene die voor de arbeidsrechtbank beroep instelt tegen een schorsing van de betaling van het leefloon, niet redelijk is verantwoord. Volgens het Hof vloeit dit verschil in behandeling voort uit de ontstentenis van een wetsbepaling die het de sociale-uitkeringsgerechtigden die het voorwerp hebben uitgemaakt van een maatregel tot schorsing van hun recht op het leefloon, mogelijk maakt een maatregel van uitstel te genieten.

les différentes formes et afin de créer des formes mixtes qui permettent un travail sur mesure encore meilleur.

Art. 7

Pour les personnes de plus de 25 ans également, le projet individualisé d'intégration sociale devient obligatoire si la personne concernée n'a pas bénéficié du droit à l'intégration sociale au cours des trois derniers mois.

Dans les autres cas, le projet individualisé d'intégration sociale reste facultatif.

Etant donné qu'il existe également à présent pour ce groupe de personnes une obligation de projet individualisé d'intégration sociale, il est nécessaire que la loi décrive également les droits et les obligations des différentes parties au contrat de projet individualisé d'intégration sociale.

Lorsqu'on attribue aussi bien un emploi qu'un revenu d'intégration, la conclusion d'un projet individualisé d'intégration n'est pas obligatoire, mais toutefois possible.

Pour ce qui concerne l'observation du Conseil d'État relative à l'obligation de motivation, il est renvoyé au commentaire de l'article 5, *in fine*.

Art. 8

Il ressort de l'étude précitée qu'il faut pouvoir réduire le temps qui s'écoule entre le prononcé d'une sanction liée à la non-exécution du projet individualisé d'intégration sociale et l'imposition effective de la sanction.

La Cour constitutionnelle, dans son arrêt n°148/2010 du 16 décembre 2010, a conclu que la différence de traitement, en ce qui concerne le bénéfice d'une mesure de sursis, entre l'allocataire social poursuivi pénalement et celui qui introduit un recours devant le tribunal du travail contre une suspension du paiement du revenu d'intégration sociale n'est pas raisonnablement justifiée. Selon la Cour, cette différence de traitement résulte de l'absence d'une disposition législative permettant aux allocataires sociaux ayant fait l'objet d'une mesure de suspension de leur droit au revenu d'intégration sociale de bénéficier d'une mesure de sursis.

De toevoeging van de twee paragrafen heeft tot doel het mogelijk te maken in een beslissing tot sanctie in de zin van artikel 30 van de RMI-wet een uitstel te voorzien.

Art. 9

Het uitbreiden van de verplichting tot het afsluiten van een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie tot een grotere groep van personen brengt vooral bij een eerste steunaanvraag een verhoging van de werklast van de openbare centra voor maatschappelijke welzijn met zich mee. De maatschappelijke werkers moeten immers in de periode voorafgaand aan het sluiten van het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie de nodige tijd investeren om een vertrouwensrelatie op te bouwen, zodat het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie zo nauw mogelijk kan aansluiten bij de verwachtingen, de vaardigheden, de bekwaamheden en de behoeften van de gerechtigde.

Artikel 33 en 34 van de RMI-wet worden dan ook opgeheven om plaats te maken voor een nieuwe bijzondere betoelagingsregeling.

Art. 10

Met dit artikel wordt er een nieuwe bijzondere betoelagingsregeling voorzien waarbij rekening gehouden wordt met het feit dat vooral bij het afsluiten van een eerste geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie meer tijd geïnvesteerd moet worden, omdat een vertrouwensrelatie kan ontstaan en een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie kan worden afgesloten dat zo nauw mogelijk aansluit bij de verwachtingen, de vaardigheden, de bekwaamheden en de behoeften van de gerechtigde.

Om die reden wordt er dan ook gedurende één kalenderjaar te rekenen vanaf de eerste dag van de maand waarin het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie werd ondertekend en dit slechts één maal in het leven van de betrokkenen, een bijzondere toelage voor het dekken van de kosten van begeleiding en activering van 10 % van het effectief toegekende bedrag van het leefloon voorzien en dit zolang er een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie bestaat.

Ook indien het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn autonoom beslist om een rechthebbende waarvoor het afsluiten van het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie niet verplicht is,

L'ajout des deux paragraphes vise à permettre d'assortir d'un sursis une décision de sanction au sens de l'article 30 de la loi DIS.

Art. 9

L'extension de l'obligation de conclure un projet individualisé d'intégration sociale à un groupe plus large de personnes entraîne, surtout lors d'une première demande d'aide, une augmentation de la charge de travail des centres publics d'action sociale. Les travailleurs sociaux doivent en effet, au cours de la période qui précède la conclusion du projet individualisé d'intégration sociale, consacrer le temps nécessaire à l'établissement d'une relation de confiance, afin que le projet individualisé d'intégration sociale réponde le mieux possible aux aspirations, aux aptitudes, aux qualifications et aux besoins du bénéficiaire.

Les articles 33 et 34 de la loi DIS sont dès lors abrogés afin de faire place à une nouvelle réglementation en matière de subventions particulières.

Art. 10

Cet article prévoit une nouvelle réglementation en matière de subvention particulière, laquelle tient compte du fait que, surtout lors de la conclusion d'un premier projet individualisé d'intégration sociale, il faut consacrer davantage de temps à l'établissement d'une relation de confiance et à la conclusion d'un projet individualisé d'intégration sociale qui réponde le mieux possible aux aspirations, aux aptitudes, aux qualifications et aux besoins du bénéficiaire.

Pour cette raison, pendant une année civile à compter du premier jour du mois au cours duquel le projet individualisé de d'intégration sociale a été signé, et ce une seule fois dans la vie du bénéficiaire, une subvention particulière est prévue pour couvrir les frais d'accompagnement et d'activation de 10 % du montant du revenu d'intégration effectivement octroyé, et ce tant qu'il existe un projet individualisé d'intégration sociale.

De même, si le centre public d'action sociale décide de manière autonome de proposer un projet individualisé d'intégration sociale à un bénéficiaire pour lequel la conclusion d'un projet individualisé d'intégration sociale

een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie aan te bieden, is de bijzondere toelage onder dezelfde voorwaarden verschuldigd.

Aangezien de personen jonger dan 25 jaar die studies met een voltijds leerplan volgen de toekomst van onze maatschappij uitmaken, is het noodzakelijk om voor hen gedurende de hele duur van hun studies een nauwgezette begeleiding te voorzien. Het is dan ook om deze reden dat de bijzondere toelage voor het dekken van de kosten van begeleiding en activering van 10 % gedurende de hele periode van het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie inzake studies met een voltijds leerplan te voorzien en dit ongeacht het feit dat er reeds eerder een dergelijke bijzondere toelage werd toegekend.

Het is dus mogelijk dat er aan het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn voor een rechthebbende waarmee een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie wordt afgesloten diachroon twee maal een bijzondere toelage voorzien wordt, met name 1 maal in het kader van de studies met voltijds leerplan en 1 maal in het kader van een andere vorm van een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie, en dit ongeacht de volgorde waarin de verschillende vormen van het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie met de betrokkenen afgesloten worden.

In twee zeer uitzonderlijke gevallen kan de bijzondere toelage verlengd respectievelijk een tweede maal toegekend worden.

De eerste uitzondering bestaat voor de dossiers, die betrekking hebben op personen die bijzonder verwijderd zijn van een maatschappelijke en/of socio-professionele integratie. Voor deze dossiers wordt een verlenging van de bijzondere toelage voorzien opdat de begeleiding langer kan betoelaagd worden. Deze doelgroep vraagt immers per definitie een meer intensieve begeleiding van het centrum.

De tweede uitzondering bestaat voor de dossiers, die betrekking hebben op personen die bijzonder kwetsbaar zijn en een bijzondere aandacht van het centrum behoeven. Voor deze dossiers wordt een nieuwe periode van bijzondere toelage voorzien. Betrokkenen hebben per definitie de laatste 12 maanden het recht op maatschappelijke integratie niet genoten.

Het doel van deze bijzondere toelage is dan ook om deze personen een specifieke begeleiding aan te bieden die hen helpt het recent ontstane probleem te benoemen en aan te pakken en hen opnieuw zo snel mogelijk te re-integreren in onze samenleving.

n'est pas obligatoire, la subvention particulière est due aux mêmes conditions.

Etant donné que les personnes de moins de 25 ans qui suivent des études de plein exercice sont l'avenir de notre société, il est indispensable de prévoir pour elles, pendant la durée de leurs études, un accompagnement minutieux. C'est donc pour cette raison qu'il faut prévoir une subvention particulière pour couvrir les frais d'accompagnement et d'activation de 10 % durant toute la période du projet individualisé d'intégration sociale menant à des études de plein exercice, et ce indépendamment du fait qu'une telle subvention particulière ait déjà été octroyée auparavant.

Il est donc possible qu'une subvention particulière soit accordée dans le temps deux fois au centre public d'action sociale, pour un bénéficiaire avec lequel un projet individualisé d'intégration sociale est conclu, à savoir 1 fois dans le cadre des études de plein exercice et 1 fois dans le cadre d'une autre forme de projet individualisé d'intégration sociale, et ce indépendamment de l'ordre dans lequel les différentes formes du projet individualisé d'intégration sociale sont conclus avec personnes concernées.

Dans deux cas très exceptionnels, la subvention particulière peut être respectivement prolongée et octroyée une seconde fois.

La première exception s'applique aux dossiers qui ont trait à des personnes particulièrement éloignées d'une intégration sociale et/ou socioprofessionnelle. Pour ces dossiers, une prolongation de la subvention particulière est prévue afin que l'accompagnement puisse être subventionné pendant une plus longue période. Ce groupe cible requiert en effet par définition un accompagnement plus intensif du centre.

La deuxième exception a trait aux dossiers qui concernent des personnes particulièrement vulnérables et qui nécessitent une attention particulière du centre. Pour ces dossiers, une nouvelle période d'octroi de la subvention particulière est prévue. Par définition, les personnes concernées n'ont pas bénéficié pendant les 12 derniers mois du droit à l'intégration sociale.

Cette subvention particulière a dès lors pour but d'offrir un accompagnement spécifique à ces personnes, qui les aide à formuler le problème récemment apparu et à le résoudre et de les réintégrer le plus rapidement possible dans notre société.

Aangezien personen die zowel een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie kregen in het kader van hun studies met voltijds leerplan als een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie om een andere reden, reeds twee keer een zeer specifieke begeleiding kregen, is bijzondere toelage van de tweede uitzondering voor die dossiers niet verschuldigd.

HOOFDSTUK 3

Overgangsbepalingen en inwerkingtreding

Art. 11

Voor de op het moment van inwerkingtreding van de wet reeds bestaande geïndividualiseerde projecten voor maatschappelijke integratie is de bijzondere toelage voorzien in artikel 9 van deze wet ook verschuldigd.

Art. 12

Aan de personen die zeer recentelijk nog een leefloon toegekend kregen zonder dat dit gepaard gaat met een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie, moeten ook de voordelen van deze wetswijziging geboden worden. Om een te sterke piek in de stijging van de werklast van de maatschappelijke werkers op te vangen, krijgt het centrum een periode van één jaar om alle betrokkenen de gepaste begeleiding te kunnen aanbieden.

Art. 13

De Koning bepaalt de datum van inwerkingtreding van de bepalingen van deze wet.

De minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's, Landbouw en Maatschappelijke Integratie,

Willy BORSUS

Etant donné que des personnes qui ont obtenu tant un projet individualisé d'intégration sociale dans le cadre de leurs études de plein exercice qu'un projet individualisé d'intégration sociale pour d'autres raisons ont déjà bénéficié deux fois d'un accompagnement très spécifique, la subvention particulière n'est pas due pour la deuxième exception concernant ces dossiers.

CHAPITRE 3

Dispositions transitoires et entrée en vigueur

Art. 11

La subvention particulière prévue à l'article 9 de la présente loi est également due en ce qui concerne les projets individualisés d'intégration sociale existants au moment de l'entrée en vigueur de la loi.

Art. 12

Les personnes auxquelles un revenu d'intégration a été octroyé très récemment sans que celui-ci aille de pair avec un projet individualisé d'intégration sociale doivent également pouvoir bénéficier des avantages de cette modification légale. Afin de faire face à une augmentation trop importante de la charge de travail des travailleurs sociaux, le centre dispose d'une période d'un an pour pouvoir offrir l'accompagnement adéquat à toutes les personnes concernées.

Art. 13

Le Roi fixe la date de l'entrée en vigueur des dispositions de la présente loi.

Le ministre des Classes moyennes, des Indépendants, des PME, de l'Agriculture, et de l'Intégration sociale,

Willy BORSUS

VOORONTWERP VAN WET

onderworpen aan het advies van de Raad van State

**Voorontwerp van wet houdende wijziging
van de wet van 26 mei 2002 betreffende het
recht op maatschappelijke integratie**

HOOFDSTUK 1

Inleidende bepaling

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2

Wijziging van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie

Art. 2

Artikel 3, 3°, van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie wordt aangevuld met de bepaling onder een zesde streepje, luidende:

“– hetzij het statuut in de zin van artikel 49/2 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen genieten;”

Art. 3

Er wordt een artikel 3 bis ingevoegd, luidende:

“De werkbereidheid zoals bedoeld in artikel 3, 5°, kan blijken uit het aanvaarden van gemeenschapsdienst.”

Art. 4

In artikel 6, § 1, van dezelfde wet worden de woorden “zijn aanvraag wanneer hij” vervangen door “de beslissing door het centrum als de persoon”.

Art. 5

Artikel 10 van dezelfde wet wordt aangevuld met een lid, luidende: “Indien het centrum door gemotiveerde beslissing aantoon dat de persoon wegens gezondheids- of billijkheidsredenen niet kan deelnemen aan een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie, heeft hij overeenkomstig de bij deze wet gestelde voorwaarden, recht op leefloon.”

AVANT-PROJET DE LOI

soumis à l'avis du Conseil d'État

**Avant-projet de loi modifiant
la loi du 26 mai 2002 concernant le
droit à l'intégration sociale**

CHAPITRE 1

Disposition introductory

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

CHAPITRE 2

Modification de la loi du 26 mai 2002 concernant le droit à l'Intégration sociale

Art. 2

L'article 3, 3°, de la loi de 26 mai 2002 concernant le droit à l'intégration sociale est complété par un sixième tiret et rédigé comme suit:

“– soit bénéficier du statut au sens de l'article 49/2 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers;”

Art. 3

Il est inséré un article 3 bis rédigé comme suit:

“La disposition à travailler telle que visée à l'article 3, 5°, peut être rencontrée par l'acceptation d'un service communautaire.”

Art. 4

A l'article 6, § 1er, de la même loi les mots “sa demande lorsqu'elle” sont remplacés par les mots “la décision par le centre lorsque la personne”.

Art. 5

L'article 10 de la même loi est complété par un alinéa rédigé comme suit: “Si le centre établit par décision motivée que la personne ne peut participer à un projet individualisé d'intégration sociale pour des raisons de santé ou d'équité, elle a droit au revenu d'intégration aux conditions fixées par la présente loi.”

Art. 6

In artikel 11 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° In paragraaf 1, derde lid, worden de woorden “ofwel op de inschakeling in het beroepsleven, ofwel op de integratie in de maatschappij” vervangen door de woorden “bij voorkeur op de inschakeling in het beroepsleven, of, bij gebrek daaraan, op de inschakeling in de maatschappij”.

2° paragraaf 1 wordt aangevuld met een lid, luidende:

“Het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie kan betrekking hebben op een gemeenschapsdienst, die daar dan onlosmakelijk deel van uitmaakt. De gemeenschapsdienst bestaat uit het verrichten van activiteiten op een vrijwillige basis die zowel positief bijdragen aan het persoonlijk ontwikkelingstraject van de betrokkenen, als positief bijdragen aan de gemeenschap”;

3° paragraaf 2 wordt aangevuld met de bepaling onder c), luidende:

“c) wanneer de betrokkenen de laatste drie maanden geen recht op maatschappelijke integratie heeft genoten.”;

4° paragraaf 2 wordt aangevuld met een lid, luidende:

“Iedere persoon heeft recht op een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie aangepast aan zijn persoonlijke situatie en zijn capaciteiten binnen de drie maanden vanaf de datum van de beslissing als de persoon voldoet aan de in de artikelen 3 en 4 gestelde voorwaarden.”;

5° paragraaf 3, eerste lid wordt vervangen als volgt: “De betrokken persoon en het centrum sluiten een schriftelijke overeenkomst, in overeenstemming met artikel 6, § 3, met betrekking tot het project bedoeld in § 1. Op vraag van één van de partijen kunnen ook één of meer derden partij zijn bij de overeenkomst. De overeenkomst kan tijdens de uitvoering worden gewijzigd op verzoek van elke partij, in gemeen overleg.”

6° in paragraaf 3, tweede lid, worden de woorden „, alsook de specifieke voorwaarden voor een overeenkomst die binnen een bepaalde periode leidt tot een arbeidsovereenkomst, een overeenkomst inzake studies met een voltijds leerplan of overeenkomst gericht op vorming“ opgeheven.

Art. 7

Artikel 13 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

“§ 1. Het recht op maatschappelijke integratie kan worden gerealiseerd door een tewerkstelling door middel van een arbeidsovereenkomst bedoeld in de artikelen 8 en 9 en/of door de toekenning van een leefloon dat, indien de betrokkenen de laatste drie maanden geen recht op maatschappelijke

Art. 6

A l'article 11 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° Au paragraphe 1er, alinéa 3, les mots “soit sur l'insertion professionnelle, soit sur l'insertion sociale”, sont remplacés par les mots “de préférence sur l'insertion professionnelle, ou, à défaut, sur l'insertion sociale”.

2° Le paragraphe 1er est complété par un alinéa rédigé comme suit:

“Le projet individualisé d'intégration sociale peut avoir trait à un service communautaire, qui en fait alors partie intégrante. Le service communautaire consiste à exercer des activités sur une base volontaire qui constituent une contribution positive tant pour le parcours de développement personnel de l'intéressé que pour la société.”;

3° Le paragraphe 2 est complété par le c) rédigé comme suit:

“c) lorsque l'intéressé n'a pas bénéficié du droit à l'intégration sociale au cours des trois derniers mois.”;

4° Le paragraphe 2 est complété par un alinéa rédigé comme suit:

“Toute personne a droit à un projet individualisé d'intégration sociale adapté à sa situation personnelle et à ses capacités dans les trois mois de la décision lorsque la personne remplit les conditions prévues aux articles 3 et 4.”;

5° Le paragraphe 3, alinéa 1er est remplacé par ce qui suit: “Le projet visé au § 1er fait l'objet d'un contrat écrit conclu conformément à l'article 6, § 3, entre la personne concernée et le centre. A la demande d'une des parties, un ou plusieurs tiers peuvent être partie au contrat. Le contrat peut être modifié à la demande de chacune des parties en concertation entre elles au cours de son exécution.”

6° Dans le paragraphe 3, alinéa 2, les mots „, ainsi que les conditions spécifiques d'un contrat contenant un projet menant dans une période déterminée à un contrat de travail, d'un contrat d'études de plein exercice ou d'un contrat de formation“ sont abrogés.

Art. 7

L'article 13 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

“§ 1er. Le droit à l'intégration sociale peut être réalisé par un emploi lié à un contrat de travail tel que visé aux articles 8 et 9 et/ou par l'octroi d'un revenu d'intégration assorti, lorsque l'intéressé n'a pas bénéficié du droit à l'intégration sociale au cours des trois derniers mois, d'un projet individualisé

integratie heeft genoten, gepaard gaat met een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie bedoeld in artikel 11, §§ 1 en 3. Indien het recht op maatschappelijke integratie gerealiseerd wordt door een tewerkstelling aangevuld met de toekeping van een leefloon, dan is het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie steeds facultatief.

§ 2. Iedere persoon heeft recht op een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie aangepast aan zijn persoonlijke situatie en zijn capaciteiten binnen de drie maanden vanaf de datum van de beslissing als de persoon voldoet aan de in de artikelen 3 en 4 gestelde voorwaarden.

§ 3. De in artikel 6, § 3, voorziene bepalingen zijn van toepassing wanneer in het kader van zijn recht op maatschappelijke integratie aan betrokkenen een tewerkstelling of een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie wordt voorgesteld.

§ 4. In afwachting van een tewerkstelling in het kader van een arbeidsovereenkomst of een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie, heeft de persoon overeenkomstig de bij deze wet gestelde voorwaarden, recht op een leefloon.

Wanneer de inkomsten uit de tewerkstelling lager zijn dan het bedrag van het leefloon waarop de betrokkenen aanspraak kan maken, blijft het recht op een leefloon onder de bij de wet gestelde voorwaarden behouden.

Indien de persoon wegens gezondheids- of billijkheidsredenen niet kan deelnemen aan een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie, heeft hij overeenkomstig de bij deze wet gestelde voorwaarden, recht op leefloon.

§ 5. De betrokken persoon en het centrum sluiten een schriftelijke overeenkomst, in overeenstemming met artikel 6, § 3, met betrekking tot het project bedoeld in § 1. Op vraag van één van de partijen kunnen ook één of meer derden partij zijn bij de overeenkomst. De overeenkomst kan tijdens de uitvoering worden gewijzigd op verzoek van elke partij, in gemeen overleg.

De Koning bepaalt bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad de minimumvoorwaarden en de modaliteiten waaraan een overeenkomst betreffende een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie moet voldoen.

Art. 8

In artikel 30 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 2 wordt het tweede lid vervangen als volgt:

“De in het eerste lid bepaalde sanctie gaat in ten vroegste op de dag volgend op de kennisgeving van de beslissing van

d'intégration sociale visé à l'article 11, §§ 1er et 3. Si le droit à l'intégration est réalisé par un emploi complété par l'octroi d'un revenu d'intégration, le projet individualisé d'intégration sociale est toujours facultatif.

§ 2. Toute personne a droit à un projet individualisé d'intégration sociale adapté à sa situation personnelle et à ses capacités dans les trois mois de la décision lorsque la personne remplit les conditions prévues aux articles 3 et 4.

§ 3. Les dispositions prévues à l'article 6, § 3, sont d'application lorsque dans le cadre de son droit à l'intégration sociale, l'intéressé se voit proposer un emploi ou un projet individualisé d'intégration sociale.

§ 4. Dans l'attente d'un emploi lié à un contrat de travail ou dans le cadre d'un projet individualisé d'intégration sociale, la personne a droit, aux conditions fixées par la présente loi, à un revenu d'intégration.

Lorsque les revenus résultant d'une mise à l'emploi sont inférieurs au montant du revenu d'intégration auquel l'intéressé peut prétendre, le droit au revenu d'intégration est maintenu dans les conditions fixées par la présente loi.

Si la personne ne peut participer à un projet individualisé d'intégration sociale pour des raisons de santé ou d'équité, elle a droit au revenu d'intégration aux conditions fixées par la présente loi.

§ 5. Le projet visé au § 1er fait l'objet d'un contrat écrit conclu conformément à l'article 6, § 3, entre la personne concernée et le centre. A la demande d'une des parties, un ou plusieurs tiers peuvent être partie au contrat. Le contrat peut être modifié à la demande de chacune des parties en concertation entre elles au cours de son exécution.

Le Roi fixe par arrêté délibéré en Conseil des ministres les conditions minimales et les modalités auxquelles un contrat concernant un projet individualisé d'intégration sociale doit répondre.

Art. 8

A l'article 30 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le paragraphe 2, l'alinéa 2 est remplacé par ce qui suit:

“La sanction prévue à l'alinéa 1er prend cours au plus tôt le jour suivant la notification de la décision du centre à l'intéressé

het centrum aan de betrokkenen en ten laatste op de eerste dag van de derde maand volgend op de beslissing van het centrum.”

2° artikel 30 wordt aangevuld met de volgende paragrafen:

“§ 4. De onder § 2 bedoelde administratieve sancties kunnen geheel of gedeeltelijk worden uitgesteld. Indien de voorwaarden verbonden aan het uitstel geschonden worden binnen de in § 2, 2de lid bedoelde periode wordt de sanctie uitgevoerd en dit ten laatste op de eerste dag van de zesde maand volgend op de beslissing van het centrum waarin het uitstel werd toegekend.

§ 5. De onder § 1 bedoelde administratieve sancties kunnen geheel of gedeeltelijk worden uitgesteld.”

Art. 9

In dezelfde wet worden de volgende artikelen opgeheven:

1° artikel 33, gewijzigd bij de wet van 15 mei 2014 houdende diverse bepalingen;

2° artikel 34.

Art. 10

In dezelfde wet wordt een artikel 43/3 ingevoegd, luidende:

“Art. 43/3. § 1. Een bijzondere toelage voor het dekken van de kosten van begeleiding en activering van 10 % van het toegekende bedrag van het leefloon is verschuldigd aan het centrum wanneer er voor de rechthebbende een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie bestaat. De bijzondere toelage wordt slechts één maal gedurende het leven van de rechthebbende toegekend en dit gedurende één kalenderjaar te rekenen vanaf de eerste dag van de maand waarin het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie werd ondertekend.

§ 2. In afwijking van § 1, is de bijzondere toelage voor het dekken van de kosten van begeleiding en activering van 10 % van het toegekende bedrag van het leefloon steeds aan het centrum verschuldigd wanneer er voor de rechthebbende een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie gesloten met toepassing van artikel 11, § 2, a, bestaat en dit gedurende de hele periode dat er een dergelijk geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie bestaat. De bijzondere toelage van 10 % is verschuldigd vanaf de eerste dag van de maand waarin het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie werd ondertekend.

§ 3. In afwijking van § 1, blijft de bijzondere toelage voor het dekken van de kosten van begeleiding en activering van 10 % van het toegekende bedrag van het leefloon verschuldigd aan het centrum gedurende een tweede kalenderjaar voor de dossiers met betrekking tot personen die bijzonder ver

et au plus tard le premier jour du troisième mois suivant la décision du centre.”

2° l’article 30 est complété par les paragraphes 4 et 5 rédigés comme suit:

“§ 4. Les sanctions administratives visées au § 2 peuvent être assorties d’un sursis partiel ou complet. Si les conditions liées au sursis sont enfreintes dans la période visée au § 2, alinéa 2, la sanction est appliquée, et ce au plus tard le premier jour du sixième mois suivant la décision du centre par laquelle le sursis a été accordé.

§ 5. Les sanctions administratives visées au paragraphe 1er peuvent être assorties d’un sursis partiel ou complet.”

Art. 9

Dans la même loi, les articles suivants sont abrogés:

1° l’article 33, modifié par la loi de 15 mai 2014 portant des dispositions diverses;

2° l’article 34.

Art. 10

Dans la même loi, il est inséré un article 43/3 rédigé comme suit:

“Art. 43/3. § 1er. Une subvention particulière pour couvrir les frais d’accompagnement et d’activation de 10 % du montant octroyé du revenu d’intégration est due au centre lorsqu’il existe un projet individualisé d’intégration sociale pour le bénéficiaire. La subvention particulière n’est octroyée qu’une seule fois pendant la vie du bénéficiaire, et ce pendant une année civile à compter du premier jour du mois au cours duquel le projet individualisé d’intégration sociale a été signé.

§ 2. En dérogation au § 1er, la subvention particulière pour couvrir les frais d’accompagnement et d’activation de 10 % du montant octroyé du revenu d’intégration est toujours due au centre lorsqu’il existe un projet individualisé d’intégration sociale pour le bénéficiaire en application de l’article 11, § 2, a, et ce pendant toute la période pour laquelle il existe un projet individualisé d’intégration sociale. La subvention particulière de 10 % est due à compter du premier jour du mois au cours duquel le projet individualisé d’intégration sociale a été signé.

§ 3. En dérogation au § 1er, la subvention particulière pour couvrir les frais d’accompagnement et d’activation de 10 % du montant octroyé du revenu d’intégration est toujours due au centre pendant une deuxième année civile pour les dossiers concernant des personnes particulièrement éloignées d’une

verwijderd zijn van een maatschappelijke en/of socioprofessionele integratie en dit voor zover er een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie bestaat.

De Koning bepaalt bij een besluit na overleg in de Ministerraad de minimumvooraarden en de modaliteiten waaraan een dossier met betrekking tot personen die bijzonder ver verwijderd zijn van een maatschappelijke en/of socioprofessionele integratie moet voldoen.

§ 4. In afwijkung van § 1, is de bijzondere toelage voor het dekken van de kosten van begeleiding en activering van 10 % van het toegekende bedrag van het leefloon uitzonderlijk een tweede maal gedurende het leven van de rechthebbende verschuldigd aan het centrum en dit op voorwaarde dat er een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie bestaat, op voorwaarde dat de betrokkenen bijzonder kwetsbaar is en een bijzondere aandacht van het centrum behoeft en op voorwaarde dat de betrokkenen geen recht op maatschappelijke integratie had gedurende de 12 voorafgaande maanden.

Deze bijzondere toelage is niet verschuldigd voor de dossiers waarvoor er in het verleden reeds een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie gesloten met toepassing van artikel 11, § 2, a, werd betoelaagd.

De Koning bepaalt bij een besluit na overleg in de Ministerraad de minimumvooraarden en de modaliteiten waaraan een dossier moet voldoen opdat er sprake is van een persoon die bijzonder kwetsbaar is en een bijzondere aandacht behoeft van het centrum.

De bijzondere toelage is dan verschuldigd vanaf de eerste dag van de maand waarin het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie werd ondertekend.”

HOOFDSTUK 3

Overgangsbepalingen en inwerkingtreding

Art. 11

In afwijkung van artikel 9 van deze wet, is de bijzondere toelage voor het dekken van de kosten van begeleiding en activering van 10 % van het toegekende bedrag van het leefloon voor de reeds bestaande geïndividualiseerde projecten voor maatschappelijke integratie verschuldigd aan het centrum vanaf de datum van inwerkingtreding van deze wet.

Art. 12

De persoon die na de inwerkingtreding van deze wet nog het leefloon geniet zonder dat dit gepaard gaat met een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie en waarbij de beslissing tot het toekennen van dit leefloon werd genomen in de periode van zes maanden voorafgaand aan de inwerkingtreding van deze wet en voor zover de persoon voorafgaand aan deze beslissing tot het toekennen van het recht op maatschappelijke integratie drie maanden geen recht

intégration sociale et/ou socioprofessionnelle, et ce pour autant qu'il existe un projet individualisé d'intégration sociale.

Le Roi fixe par arrêté délibéré en Conseil des ministres les conditions minimales et les modalités auxquelles doit satisfaire un dossier concernant des personnes particulièrement éloignées d'une intégration sociale et/ou socioprofessionnelle.

§ 4. En dérogation au § 1er, la subvention particulière pour couvrir les frais d'accompagnement et d'activation de 10 % du montant octroyé du revenu d'intégration est exceptionnellement due une deuxième fois au centre pendant la vie de l'intéressé, et ce à condition qu'il existe un projet individualisé d'intégration sociale, à condition que l'intéressé soit particulièrement vulnérable et nécessite une attention particulière du centre et à condition que l'intéressé n'avait pas droit à l'intégration sociale pendant les 12 mois précédents.

Cette subvention particulière n'est pas due pour les dossiers pour lesquels un projet individualisé d'intégration sociale en application de l'article 11, § 2, a, a déjà été subventionné dans le passé.

Le Roi fixe par arrêté délibéré en Conseil des ministres les conditions minimales et les modalités auxquelles doit satisfaire un dossier afin qu'il soit question d'une personne particulièrement vulnérable et qui nécessite une attention particulière du centre.

La subvention particulière est alors due à partir du premier jour du mois au cours duquel le projet individualisé d'intégration sociale a été signé.”

CHAPITRE 3

Dispositions transitoires et entrée en vigueur

Art. 11

En dérogation à l'article 9 de la présente loi, la subvention particulière pour couvrir les frais d'accompagnement et d'activation de 10 % du montant octroyé du revenu d'intégration des projets individualisés d'intégration sociale existants est due au centre à partir de la date d'entrée en vigueur de la présente loi.

Art. 12

La personne qui après l'entrée en vigueur de cette loi bénéficie encore du revenu d'intégration non assorti d'un projet individualisé d'intégration sociale et pour lequel la décision de l'octroi du revenu d'intégration a été prise dans la période de six mois préalablement à l'entrée en vigueur de cette loi et pour autant que la personne n'a pas eu droit à l'intégration sociale pendant 3 mois préalablement à cette décision d'octroi, a droit à un projet individualisé d'intégration. Le centre

op maatschappelijke integratie heeft genoten, heeft recht op een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie. Het centrum heeft 12 maanden de tijd te rekenen vanaf de inwerkingtreding van deze wet om die persoon een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie aan te bieden.

Art. 13

Deze wet treedt in werking op de door de Koning bepaalde datum.

a un délai de 12 mois à partir de l'entrée en vigueur de cette loi pour proposer à cette personne un projet individualisé d'intégration.

Art. 13

La présente loi entre en vigueur à la date fixée par le Roi.

VOORONTWERP VAN WET HOUDENDE WIJZIGING VAN DE WET VAN 26 MEI 2002 BETREFFENDE HET RECHT
OP MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE - (v1) - 17/03/2016 22:25

Geïntegreerde impactanalyse

Beschrijvende fiche

A. Auteur

Bevoegd regeringslid

Willy BORSUS Minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's, Landbouw en Maatschappelijke Integratie

Contactpersoon beleidscel

Naam : Helena BEX

E-mail : helena.bex@borsus.fgov.be

Tel. Nr. : Tel : 02/541.63.17 - Fax : 02/219.09.14

Overheidsdienst

POD Maatschappelijke Integratie

Contactpersoon overheidsdienst

Naam : Alexandre Lesiw

E-mail : alexandre.lesiw@mi-is.be

Tel. Nr. : Tel: 02/508.86.28

B. Ontwerp

Titel van de regelgeving

VOORONTWERP VAN WET HOUDENDE WIJZIGING VAN DE WET VAN 26 MEI 2002 BETREFFENDE
HET RECHT OP MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE

Korte beschrijving van het ontwerp van regelgeving met vermelding van de oorsprong (verdrag, richtlijn, samenwerkingsakkoord, actualiteit, ...), de beoogde doelen van uitvoering.

Activering is de beste hefboom om de vicieuze cirkel van de armoede te doorbreken. De in opdracht van de POD Maatschappelijke Integratie uitgevoerde studie: 'Het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie - Een verkennend en evaluatief onderzoek in de Belgische OCMW's' toont aan dat er een grote consensus bestaat over het activeringsprincipe: OCMW-gerechtigden dienen actief begeleid te worden in de richting van zelfstandigheid, zelfredzaamheid en maatschappelijke integratie, en indien mogelijk ook in de richting van een inschakeling in het arbeidsproces.

Impactanalyses reeds uitgevoerd:

Ja Nee

C. Raadpleging over het ontwerp van regelgeving

Verplichte, facultatieve of informele raadplegingen

D. Bronnen gebruikt om de impactanalyse uit te voeren

Statistieken, referentiedocumenten, organisaties en referentiepersonen

VOORONTWERP VAN WET HOUDENDE WIJZIGING VAN DE WET VAN 26 MEI 2002 BETREFFENDE HET RECHT
OP MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE - (v1) - 17/03/2016 22:25

Welke impact heeft het ontwerp van regelgeving op deze 21 thema's?

1. Kansarmoedebestrijding

Positieve impact Negatieve impact | Geen impact

Leg uit

Activering is de beste hefboom om de vicieuze cirkel van de armoede te doorbreken.

2. Gelijke kansen en sociale cohesie

Positieve impact Negatieve impact | Geen impact

Leg uit

Het ontwerp beoogt een gelijke behandeling van subsidiair beschermden en erkende vluchtelingen op het vlak van het recht op maatschappelijke integratie.

3. Gelijkheid van vrouwen en mannen

1. Op welke personen heeft het ontwerp (rechtstreeks of onrechtstreeks) een impact en wat is de naar geslacht uitgesplitste samenstelling van deze groep(en) van personen?

Er zijn personen betrokken. | Personen zijn niet betrokken.

Leg uit waarom:

Het betreft een maatregel tussen de OCMW's en de Staat

4. Gezondheid

Positieve impact Negatieve impact | Geen impact

5. Werkgelegenheid

Positieve impact Negatieve impact | Geen impact

Leg uit

De voorliggende hervorming beoogt een uitbreiding van het bestaande begeleidingsinstrument waar het GPMI voor staat. OCMW-gerechtigden dienen actief begeleid te worden in de richting van zelfstandigheid, zelfredzaamheid en maatschappelijke integratie, en indien mogelijk ook in de richting van een inschakeling in het arbeidsproces.

6. Consumptie- en productiepatronen

Positieve impact Negatieve impact | Geen impact

7. Economische ontwikkeling

Positieve impact Negatieve impact | Geen impact

8. Investeringen

Positieve impact Negatieve impact | Geen impact

9. Onderzoek en ontwikkeling

Positieve impact Negatieve impact | Geen impact

VOORONTWERP VAN WET HOUDENDE WIJZIGING VAN DE WET VAN 26 MEI 2002 BETREFFENDE HET RECHT
OP MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE - (v1) - 17/03/2016 22:25

10. Kmo's

1. Welke ondernemingen zijn rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken?

Er zijn ondernemingen (inclusief kmo's) betrokken. | Ondernemingen zijn niet betrokken.

Leg uit waarom:

Het betreft een maatregel tussen de OCMW's en de Staat

11. Administratieve lasten

| Ondernemingen of burgers zijn betrokken. | Ondernemingen of burgers zijn niet betrokken.

12. Energie

Positieve impact Negatieve impact | Geen impact

13. Mobiliteit

Positieve impact Negatieve impact | Geen impact

14. Voeding

Positieve impact Negatieve impact | Geen impact

15. Klimaatverandering

Positieve impact Negatieve impact | Geen impact

16. Natuurlijke hulpbronnen

Positieve impact Negatieve impact | Geen impact

17. Buiten- en binnenlucht

Positieve impact Negatieve impact | Geen impact

18. Biodiversiteit

Positieve impact Negatieve impact | Geen impact

19. Hinder

Positieve impact Negatieve impact | Geen impact

20. Overheid

Positieve impact Negatieve impact | Geen impact

Leg uit

Er wordt een bijzondere toelage voorzien voor de OCMW's voor het dekken van de kosten van begeleiding en activering..

21. Beleidscoherente ten gunste van ontwikkeling

VOORONTWERP VAN WET HOUDENDE WIJZIGING VAN DE WET VAN 26 MEI 2002 BETREFFENDE HET RECHT
OP MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE - (v1) - 17/03/2016 22:25

1. Identificeer de eventuele rechtstreekse of onrechtstreekse impact van het ontwerp op de ontwikkelingslanden op het vlak van: voedselveiligheid, gezondheid en toegang tot geneesmiddelen, waardig werk, lokale en internationale handel, inkomens en mobilisering van lokale middelen (taxatie), mobiliteit van personen, leefmilieu en klimaatverandering (mechanismen voor schone ontwikkeling), vrede en veiligheid.

Impact op ontwikkelingslanden. | Geen impact op ontwikkelingslanden.

Leg uit waarom:

Het betreft een maatregel tussen de OCMW's en de Staat

AVANT-PROJET DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 26 MAI 2002 CONCERNANT LE DROIT A L'INTEGRATION SOCIALE
- (v1) - 17/03/2016 22:25

Analyse d'impact intégrée

Fiche signalétique

A. Auteur

Membre du Gouvernement compétent

Willy BORSUS Ministre des Classes moyennes, des Indépendants, des PME, de l'Agriculture, et de l'Intégration sociale

Contact cellule stratégique

Nom : **Helena BEX**

E-mail : helena.bex@borsus.fgov.be

Téléphone : Tel : 02/541.63.17 - Fax : 02/219.09.14

Administration

SPP Intégration Sociale

Contact administration

Nom : **Alexandre Lesiw**

E-mail : alexandre.lesiw@mi-is.be

Téléphone : Tel: 02/508.86.28

B. Projet

Titre de la réglementation

AVANT-PROJET DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 26 MAI 2002 CONCERNANT LE DROIT A L'INTEGRATION SOCIALE

Description succincte du projet de réglementation en mentionnant l'origine réglementaire (traités, directive, accord de coopération, actualité, ...), les objectifs poursuivis et la mise en œuvre.

L'activation est le meilleur levier pour briser le cercle vicieux de la pauvreté. L'étude réalisée pour le compte du SPP Intégration Sociale, intitulée 'Le projet individualisé d'intégration sociale – Recherche évaluative et prospective au sein des CPAS belges', établit qu'il existe un large consensus à propos du principe de l'activation: les bénéficiaires du CPAS doivent être accompagnés activement vers l'indépendance, l'autonomie et l'intégration sociale, et dans la mesure du possible, également vers une intégration professionnelle. La présente réforme vise une extension de l'instrument d'accompagnement existant que constitue le PIIS. Ceci implique que des conditions sont liées à l'aide accordée, lesquelles lient les deux parties et impliquent des obligations réciproques et des engagements mutuels, le but de l'accompagnement étant, au moyen d'actions et d'objectifs déterminés d'un commun accord, de franchir des étapes pour que le bénéficiaire du CPAS devienne graduellement plus indépendant et puisse participer pleinement à la société.

Analyses d'impact déjà réalisées :

Oui Non

C. Consultations sur le projet de réglementation

Consultation obligatoire, facultative ou informelle

D. Sources utilisées pour effectuer l'analyse d'impact

Statistiques, documents, institutions et personnes de référence

AVANT-PROJET DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 26 MAI 2002 CONCERNANT LE DROIT A L'INTEGRATION SOCIALE
- (v1) - 17/03/2016 22:25

Quel est l'impact du projet de réglementation sur ces 21 thèmes ?

1. Lutte contre la pauvreté

Impact positif Impact négatif | Pas d'impact

Expliquez

L'activation est le meilleur levier pour briser le cercle vicieux de la pauvreté.

2. Égalité des chances et cohésion sociale

Impact positif Impact négatif | Pas d'impact

Expliquez

Le projet vise l'égalité de traitement des personnes en bénéficiant de la protection subsidiaire et les réfugiés reconnus au sujet du droit à l'intégration sociale .

3. Égalité des femmes et des hommes

1. Quelles personnes sont (directement et indirectement) concernées par le projet et quelle est la composition sexuée de ce(s) groupe(s) de personnes ?

Des personnes sont concernées. | Aucune personne n'est concernée.

Expliquez pourquoi :

Il s'agit d'une mesure entre les CPAS et l'Etat

4. Santé

Impact positif Impact négatif | Pas d'impact

5. Emploi

Impact positif Impact négatif | Pas d'impact

Expliquez

La présente réforme vise une extension de l'instrument d'accompagnement existant que constitue le PIIS. Les bénéficiaires du CPAS doivent être accompagnés activement vers l'indépendance, l'autonomie et l'intégration sociale, et dans la mesure du possible, également vers une intégration professionnelle.

6. Modes de consommation et production

Impact positif Impact négatif | Pas d'impact

7. Développement économique

Impact positif Impact négatif | Pas d'impact

8. Investissements

Impact positif Impact négatif | Pas d'impact

9. Recherche et développement

Impact positif Impact négatif | Pas d'impact

10. PME

AVANT-PROJET DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 26 MAI 2002 CONCERNANT LE DROIT A L'INTEGRATION SOCIALE
- (v1) - 17/03/2016 22:25

1. Quelles entreprises sont directement et indirectement concernées ?

Des entreprises (dont des PME) sont concernées. | Aucune entreprise n'est concernée.

Expliquez pourquoi :

Il s'agit d'une mesure entre les CPAS et l'Etat

11. Charges administratives

| Des entreprises/citoyens sont concernés. | Les entreprises/citoyens ne sont pas concernés.

12. Énergie

Impact positif | Impact négatif | Pas d'impact

13. Mobilité

Impact positif | Impact négatif | Pas d'impact

14. Alimentation

Impact positif | Impact négatif | Pas d'impact

15. Changements climatiques

Impact positif | Impact négatif | Pas d'impact

16. Ressources naturelles

Impact positif | Impact négatif | Pas d'impact

17. Air intérieur et extérieur

Impact positif | Impact négatif | Pas d'impact

18. Biodiversité

Impact positif | Impact négatif | Pas d'impact

19. Nuisances

Impact positif | Impact négatif | Pas d'impact

20. Autorités publiques

Impact positif | Impact négatif | Pas d'impact

Expliquez

une subvention particulière est prévue pour les CPAS pour couvrir les frais d'accompagnement et d'activation.

21. Cohérence des politiques en faveur du développement

1. Identifiez les éventuels impacts directs et indirects du projet sur les pays en développement dans les domaines suivants : sécurité alimentaire, santé et accès aux médicaments, travail décent, commerce local et international, revenus et mobilisations de ressources domestiques (taxation), mobilité des personnes, environnement et changements climatiques (mécanismes de développement propre), paix et sécurité.

Impact sur les pays en développement. | Pas d'impact sur les pays en développement.

Expliquez pourquoi :

Il s'agit d'une mesure entre les CPAS et l'Etat

**ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE
NR. ADVIES 59 212/1
VAN 4 MEI 2016**

Op 31 maart 2016 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de minister van Maatschappelijke Integratie verzocht binnen een termijn van dertig dagen, verlengd tot 9 mei 2016, een advies te verstrekken over een voorontwerp van wet ‘houdende wijziging van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 28 april 2016. De kamer was samengesteld uit Wilfried Van Vaerenbergh, staatsraad, voorzitter, Wouter Pas en Patricia De Somere, staatsraden, Marc Rigaux en Michel Tison, assessoren, en Leen Verschraeghen, toegevoegd griffier.

Het verslag is uitgebracht door Wendy Depester, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Wilfried Van Vaerenbergh, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 4 mei 2016.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP VAN WET

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van wet strekt ertoe de wet van 26 mei 2002 ‘betreffende het recht op maatschappelijke integratie’ (hierna: de wet) te wijzigen. Die wijzigingen kunnen als volgt worden omschreven:

1) het personeel toepassingsgebied van de wet wordt uitgebreid tot de categorie van de subsidiair beschermden, als bedoeld in artikel 49/2 van de wet van 15 december 1980 ‘betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen’ (artikel 2 van het ontwerp);

2) om het recht op maatschappelijke integratie te kunnen genieten, moet de betrokkenen aan een aantal cumulatieve voorwaarden voldoen, waaronder “werkbereid zijn, tenzij dit om gezondheids- of billijkheidsredenen niet mogelijk is”. Het ontwerp bepaalt dat deze voorwaarde ook is vervuld wanneer

¹ Aangezien het om een voorontwerp van wet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

**AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT
N° AVIS 59 212/1
DU 4 MAI 2016**

Le 31 mars 2016, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le ministre de l'Intégration sociale à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, prorogé jusqu'au 9 mai 2016, sur un avant-projet de loi ‘modifiant la loi du 26 mai 2002 concernant le droit à l'intégration sociale’.

L'avant-projet a été examiné par la première chambre le 28 avril 2016. La chambre était composée de Wilfried Van Vaerenbergh, conseiller d'État, président, Wouter Pas et Patricia De Somere, conseillers d'État, Marc Rigaux et Michel Tison, assesseurs, Leen Verschraeghen, greffier assumé.

Le rapport a été présenté par Wendy Depester, auditrice.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Wilfried Van Vaerenbergh, conseiller d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 4 mai 2016.

*

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique¹ et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

PORTÉE DE L'AVANT-PROJET DE LOI

2. L'avant-projet de loi soumis pour avis a pour objet de modifier la loi du 26 mai 2002 ‘concernant le droit à l'intégration sociale’ (ci-après: la loi). Ces modifications peuvent être définies de la manière suivante:

1) le champ d'application personnel de la loi est étendu à la catégorie des bénéficiaires de la protection subsidiaire, visés à l'article 49/2 de la loi du 15 décembre 1980 ‘sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers’ (article 2 du projet);

2) pour pouvoir bénéficier du droit à l'intégration sociale, l'intéressé doit satisfaire à plusieurs conditions cumulatives, parmi lesquelles celle d’ “être disposé (...) à travailler, à moins que des raisons de santé ou d'équité l'en empêchent”. Le projet dispose que cette condition est également remplie lorsque

¹ S'agissant d'un avant-projet de loi, on entend par “fondement juridique” la conformité avec les normes supérieures.

de rechthebbende aanvaardt om gemeenschapsdienst te verrichten (artikel 3 van het ontwerp);

3) het OCMW zal over meer tijd beschikken om het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie (hierna: GPMI) af te stemmen op de specifieke situatie van de rechthebbende (drie maanden vanaf de datum van de beslissing in plaats van drie maanden vanaf de datum van de aanvraag) (artikelen 4, 6, 4°, en 7 van het ontwerp);

4) de bestaande verplichting om deel te nemen aan een GPMI wordt uitgebreid. Voortaan zal het deelnemen aan een GPMI ook verplicht zijn wanneer de betrokkenen de laatste drie maanden geen recht op maatschappelijke integratie heeft genoten (artikelen 6, 3°, en 7 van het ontwerp). Wanneer het OCMW ordeelt dat de betrokkenen omwille van gezondheids- of billijkheidsredenen niet kan deelnemen aan een GPMI, mag daarvan worden afgezien en heeft de betrokkenen recht op een leefloon (artikelen 5 en 7 van het ontwerp);

5) de periode tussen het uitspreken van een sanctie verbonden aan het niet-uitvoeren van het GPMI en het toepassen van de sanctie wordt aangepast. Ook wordt voorzien dat gerechtigden waarvan het recht op leefloon wordt geschorst de mogelijkheid krijgen om een uitstel van toepassing van de sanctie te bekomen (artikel 8 van het ontwerp);

6) er wordt voorzien in een nieuwe bijzondere toelageregeling (artikelen 9 en 10 van het ontwerp).

Er wordt voorts in een overgangsregeling voorzien teneinde de voordelen van de nieuwe regeling ook van toepassing te maken op personen die in de periode van zes maanden voorafgaand aan de inwerkingtreding van de nieuwe regeling een leefloon ontvingen zonder dat de toekenning ervan gepaard ging met een GPMI, terwijl deze personen voorafgaand aan voormalde toekenning drie maanden geen recht op maatschappelijke integratie hadden genoten. De OCMW's beschikken vanaf de inwerkingtreding van de nieuwe regeling over een termijn van twaalf maanden om die personen een GPMI aan te bieden (artikel 12 van het ontwerp). De nieuwe toelageregeling waarin het ontwerp voorziet zal ook worden toegepast op de reeds bestaande GPMI's en dit vanaf de datum van inwerkingtreding van de nieuwe regeling (artikel 11 van het ontwerp).

De aan te nemen wet treedt in werking op een door de Koning te bepalen datum (artikel 13 van het ontwerp).

VORMVEREISTEN

3. In de beslissing van de Ministerraad van 25 maart 2016 wordt het volgende gesteld:

“Bovendien wordt afgesproken dat, tijdens de advies-aanvraag bij de Raad van State, de betrokken Werkgroep Beleidscoördinatie zal onderzoeken of het systeem van het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie (GPMI), eventueel op een andere manier kan uitgebreid worden naar hen die subsidiaire bescherming genieten en vallen

l'ayant droit accepte d'effectuer un service communautaire (article 3 du projet);

3) le CPAS disposera de plus de temps pour adapter le projet individualisé d'intégration sociale (ci-après: PIIS) à la situation spécifique de l'ayant droit (trois mois à compter de la date de la décision au lieu de trois mois à compter de la date de la demande) (articles 4, 6, 4°, et 7 du projet);

4) l'obligation existante de participer à un PIIS est étendue. Dorénavant, la participation à un PIIS sera également obligatoire lorsque l'intéressé n'a pas bénéficié du droit à l'intégration sociale au cours des trois derniers mois (articles 6, 3°, et 7 du projet). Lorsque le CPAS estime que pour des raisons de santé ou d'équité, l'intéressé ne peut pas participer à un PIIS, il peut y être renoncé et l'intéressé a droit à un revenu d'intégration (articles 5 et 7 du projet);

5) la période entre le prononcé d'une sanction pour non-exécution du PIIS et son application est adaptée. Il est également prévu que les ayants droit dont le droit au revenu d'intégration est suspendu peuvent obtenir un sursis à l'application de la sanction (article 8 du projet);

6) un nouveau régime de subvention particulière est prévu (articles 9 et 10 du projet).

Un régime transitoire est en outre organisé afin de rendre les avantages du nouveau régime également applicables aux personnes qui, dans la période de six mois précédant l'entrée en vigueur de ce nouveau régime, bénéficiaient d'un revenu d'intégration non assorti d'un PIIS, pour autant que, pendant les trois mois précédant l'octroi, ces personnes n'aient pas eu droit à l'intégration sociale. À partir de l'entrée en vigueur du nouveau dispositif, les CPAS disposent d'un délai de douze mois pour proposer un PIIS à ces personnes (article 12 du projet). Le nouveau régime de subvention prévu par le projet s'appliquera également aux PIIS existants et ce à partir de la date de son entrée en vigueur (article 11 du projet).

La loi à adopter entrera en vigueur à une date fixée par le Roi (article 13 du projet).

FORMALITÉS

3. La décision du Conseil des ministres du 25 mars 2016 mentionne ce qui suit:

“En outre, il est convenu que, pendant la demande d'avis au Conseil d'État, le Groupe de travail de coordination de la politique concerné examinera si le projet individualisé d'intégration sociale (PIIS) peut être élargi éventuellement d'une autre manière à ceux qui jouissent d'une protection subsidiaire et qui tombent sous l'application de la loi du

onder de toepassing van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.”

Indien het voormeld onderzoek zou leiden tot het wijzigen van de tekst van het thans om advies voorgelegde ontwerp van wet, dan dienen deze wijzigingen alsnog aan de Raad van State, afdeling Wetgeving, voor advies te worden voorgelegd.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Indieningsbesluit

4. In het indieningsbesluit dient te worden geschreven: “De minister van Maatschappelijke Integratie is ermee belast het ontwerp van wet, waarvan de tekst hierna volgt, in onze naam aan de Kamer van volksvertegenwoordigers voor te leggen.”.

Artikel 2

5. In de inleidende zin van artikel 2 van het ontwerp dienen de woorden „, gewijzigd bij de wet van 28 juni 2013,” te worden ingevoegd tussen de woorden “maatschappelijke integratie” en de woorden “wordt aangevuld”.

Artikel 3

6. De inleidende zin van artikel 3 van het ontwerp dient te worden geredigeerd als volgt:

“In dezelfde wet, laatst gewijzigd bij de wet van 26 december 2015, wordt een artikel 3bis ingevoegd, luidende:”.

Artikel 4

7.1. Ter wille van de duidelijkheid van de te wijzigen bepaling kan de ontworpen wijziging het best als volgt worden geformuleerd:

“In artikel 6, § 1, van dezelfde wet, worden de woorden ‘zijn aanvraag wanneer hij’ vervangen door de woorden ‘de beslissing van het centrum dat de persoon’”.²

7.2. De bij de artikelen 6, 4°, en 7 (nieuw artikel 13, § 2) van het ontwerp ontworpen bepalingen dienen dan op overeenkomstige wijze te worden aangepast.

Artikel 5

8. Artikel 10, eerste lid, van de wet bepaalt thans reeds dat de persoon die wegens gezondheids- of billijkheidsredenen “niet kan werken”, overeenkomstig de bij de wet gestelde voorwaarden, recht heeft op een leefloon.

² In de Franse tekst: “Dans l'article 6, § 1er, de la même loi, les mots ‘sa demande lorsqu'elle’ sont remplacés par les mots ‘la décision du centre selon laquelle la personne’.”.

2 avril 1965 relative à la prise en charge des secours accordés par les centre publics d'aide sociale”.

Si le texte du projet de loi actuellement soumis pour avis devait être modifié à la suite de cet examen, il y aurait lieu de soumettre également ces modifications à l'avis du Conseil d'État, section de législation.

EXAMEN DU TEXTE

Arrêté de présentation

4. Dans l'arrêté de présentation, on écrira: “Le ministre de l'Intégration sociale est chargé de présenter en notre nom à la Chambre des représentants le projet de loi dont la teneur suit.”.

Article 2

5. Dans la phrase liminaire de l'article 2 du projet, il faut insérer les mots „, modifié par la loi du 28 juin 2013,” entre les mots “intégration sociale” et les mots “est complété”.

Article 3

6. La phrase liminaire de l'article 3 du projet sera rédigée comme suit:

“Dans la même loi, modifiée en dernier lieu par la loi du 26 décembre 2015, il est inséré un article 3bis rédigé comme suit.”.

Article 4

7.1. Dans un souci de clarté de la disposition à modifier, il est préférable de formuler la modification en projet comme suit:

“Dans l'article 6, § 1er, de la même loi, les mots ‘sa demande lorsqu'elle’ sont remplacés par les mots ‘la décision du centre selon laquelle la personne’”².

7.2. Les dispositions en projet aux articles 6, 4°, et 7 (nouvel article 13, § 2) du projet seront alors adaptées en conséquence.

Article 5

8. L'article 10, alinéa 1er, de la loi dispose déjà actuellement que la personne qui “ne peut travailler” pour des raisons de santé ou d'équité, a droit, aux conditions fixées par la loi, à un revenu d'intégration.

² Dans le texte néerlandais: “In artikel 6, § 1, van dezelfde wet, worden de woorden ‘zijn aanvraag wanneer hij’ vervangen door de woorden ‘de beslissing van het centrum dat de persoon’.”.

Artikel 5 van het ontwerp strekt ertoe een derde lid toe te voegen aan artikel 10 van de wet, waarin wordt bepaald dat, wanneer het OCMW “door een gemotiveerde beslissing” aantoon dat de persoon wegens gezondheids- of billijkheidsredenen “niet kan deelnemen aan een GPMI”, hij overeenkomstig de bij deze wet gestelde voorwaarden recht heeft op een leefloon.

De steller van het ontwerp dient na te gaan of de voorwaarde van een gemotiveerde beslissing niet ook dient te worden betrokken op de vaststelling dat de persoon niet kan werken, en of de twee hypotheses (niet kunnen werken, enerzijds, en niet kunnen deelnemen aan een GPMI, anderzijds) voor de duidelijkheid niet beter samen worden geregeld in het ontworpen artikel 10, derde lid.

Artikel 6

9. Aangezien van artikel 11, § 3, eerste lid, van de wet enkel de laatste volzin wordt gewijzigd en de overige volzinnen ongewijzigd worden overgenomen in de bij artikel 6, 5°, van het ontwerp ontworpen bepaling, verdient het aanbeveling om de wijziging *sub* artikel 6, 5°, van het ontwerp als volgt te beperken:

“5° in paragraaf 3, eerste lid, *in fine*, worden de woorden “op verzoek van elke partij” vervangen door de woorden “op verzoek van elke partij, in gemeen overleg”.

Artikel 7

10. In het ontworpen artikel 13, § 1, van de wet volstaat het te verwijzen naar “een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie bedoeld in artikel 11, § 1” (en niet: “bedoeld in artikel 11, §§ 1 en 3”). De inhoud van artikel 11, § 3, van de wet, zoals gewijzigd bij artikel 6, 5° en 6°, van het ontwerp, wordt immers woordelijk hernoemd in het ontworpen artikel 13, § 5, van de wet.

11. De gemachtigde heeft bevestigd dat in het ontworpen artikel 13, § 4, derde lid, van de wet, ter wille van de coherentie met het ontworpen artikel 10, derde lid, van de wet (artikel 5 van het ontwerp), eveneens moet worden bepaald dat “het centrum door gemotiveerde beslissing aantoon” dat de persoon wegens gezondheids- of billijkheidsredenen niet kan deelnemen aan een GPMI. De tekst van het ontworpen artikel 13, § 4, derde lid, van de wet dient in die zin te worden aangepast.

Artikel 9

12. In de inleidende zin van artikel 9 van het ontwerp dienen de woorden „, laatst gewijzigd bij de wet van 26 december 2015,” te worden ingevoegd tussen de woorden “dezelfde wet” en de woorden “worden de volgende”.

L’article 5 du projet vise à ajouter un troisième alinéa à l’article 10 de la loi qui dispose que si le CPAS “établit par décision motivée que la personne ne peut participer à un [PIIS] pour des raisons de santé ou d’équité, elle a droit au revenu d’intégration aux conditions fixées par [cette] loi”.

L’auteur du projet vérifiera si la condition d’une décision motivée ne doit pas également concerner la constatation que la personne ne peut pas travailler, et si, dans un souci de clarté, il ne serait pas préférable de régler conjointement les deux hypothèses (ne pas pouvoir travailler, d’une part, et ne pas pouvoir participer à un PIIS, d’autre part) dans l’article 10, alinéa 3, en projet.

Article 6

9. Dès lors que seule la dernière phrase de l’article 11, § 3, alinéa 1er, de la loi est modifiée et que les autres phrases sont reproduites telles quelles dans la disposition en projet à l’article 6, 5[°], du projet, il est recommandé de limiter la modification prévue à l’article 6, 5[°], du projet comme suit:

“5° dans le paragraphe 3, alinéa 1er, *in fine*, les mots “à la demande de chacune des parties” sont remplacés par les mots “à la demande de chacune des parties, de commun accord”.

Article 7

10. À l’article 13, § 1er, en projet, de la loi, il suffit de faire référence à “un projet individualisé d’intégration sociale visé à l’article 11, § 1er” (et non: “visé à l’article 11, §§ 1er et 3”). Le contenu de l’article 11, § 3, de la loi, modifié par l’article 6, 5[°] et 6[°], du projet, est en effet reproduit littéralement à l’article 13, § 5, en projet, de la loi.

11. Le délégué a confirmé que, par souci de cohérence avec l’article 10, alinéa 3, en projet, de la loi (article 5 du projet), l’article 13, § 4, alinéa 3, en projet, de la loi, doit également mentionner que “le centre établit par décision motivée” que la personne ne peut participer à un PIIS, pour des raisons de santé ou d’équité. Le texte de l’article 13, § 4, alinéa 3, en projet, de la loi sera adapté en ce sens.

Article 9

12. Dans la phrase liminaire de l’article 9 du projet, on insérera les mots „, modifiée en dernier lieu par la loi du 26 décembre 2015,” entre les mots “la même loi” et les mots “les articles suivants”.

Artikel 10

13. In de inleidende zin van artikel 10 van het ontwerp dienen de woorden „laatst gewijzigd bij de wet van 26 december 2015,” te worden ingevoegd tussen de woorden “dezelfde wet” en de woorden “wordt een artikel”.

14. De gemachtigde heeft bevestigd dat het ontworpen artikel 43/3 van de wet moet worden vernummerd tot artikel 43/2 van de wet.

15. Voor zover het de bedoeling zou zijn dat de bijzondere toelage geregeld in het ontworpen artikel 43/2, § 1 (de bijzondere toelage voor een GPMI), kan worden opgevolgd of voorafgegaan door de bijzondere toelage geregeld in paragraaf 2 van hetzelfde artikel (de bijzondere toelage voor een GPMI in het kader van studies met een voltijds leerplan), wordt dit het best uitdrukkelijk bepaald in het ontworpen artikel 43/2 van de wet.

Artikel 11

16. De gemachtigde heeft bevestigd dat de verwijzing in artikel 11 van het ontwerp naar “artikel 9” moet worden vervangen door een verwijzing naar “artikel 10”.

De griffier,

Leen VERSCHRAEGHEN Wilfried VAN VAERENBERGH

Article 10

13. Dans la phrase liminaire de l'article 10 du projet, on insérera les mots „, modifiée en dernier lieu par la loi du 26 décembre 2015,” entre les mots “la même loi” et les mots “il est inséré”.

14. Le délégué a confirmé que l'article 43/3, en projet, de la loi doit être renuméroté en article 43/2 de la loi.

15. Pour autant que l'intention soit de permettre que la subvention particulière réglée à l'article 43/2, § 1er, en projet (la subvention particulière pour un PIIS) soit suivie ou précédée par la subvention particulière réglée au paragraphe 2 du même article (la subvention particulière pour un PISS dans le cadre d'études de plein exercice), mieux vaudrait le préciser expressément à l'article 43/2, en projet, de la loi.

Article 11

16. Le délégué a confirmé qu'à l'article 11 du projet, la référence à “l'article 9” doit être remplacée par une référence à “l'article 10”.

Le greffier,

Leen VERSCHRAEGHEN Wilfried VAN VAERENBERGH

WETSONTWERP

FILIP,

KONING DER BELGEN,

*Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,
Onze Groet.*

Op de voordracht van Onze minister van Maatschappelijke Integratie, en op het advies van Onze in Raad vergaderde ministers,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ:

De minister van Maatschappelijke Integratie is ermee belast het ontwerp van wet, waarvan de tekst hierna volgt, in onze naam aan de Kamer van volksvertegenwoordigers voor te leggen:

HOOFDSTUK 1**Inleidende bepaling****Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2**Wijziging van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie****Art. 2**

Artikel 3, 3°, van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie gewijzigd bij de wet van 28 juni 2013, wordt aangevuld met de bepaling onder een zesde streepje, luidende:

“– hetzij het statuut in de zin van artikel 49/2 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen genieten;”

Art. 3

In dezelfde wet, laatst gewijzigd bij de wet van 26 december 2015, wordt een artikel 3bis ingevoegd, luidende:

PROJET DE LOI

PHILIPPE,

ROI DES BELGES,

*À tous, présents et à venir,
SALUT.*

Sur la proposition de Notre ministre de l'Intégration sociale, et de l'avis de Nos ministres qui en ont délibéré en Conseil,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS:

Le ministre de l'Intégration sociale est chargé de présenter en notre nom à la Chambre des représentants le projet de loi dont la teneur suit:

CHAPITRE 1**Disposition introductory****Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

CHAPITRE 2**Modification de la loi du 26 mai 2002 concernant le droit à l'intégration sociale****Art. 2**

L'article 3, 3°, de la loi de 26 mai 2002 concernant le droit à l'intégration sociale modifié par la loi du 28 juin 2013, est complété par un sixième tiret et rédigé comme suit:

“– soit bénéficier du statut au sens de l'article 49/2 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers;”

Art. 3

Dans la même loi, modifiée en dernier lieu par la loi du 26 décembre 2015, il est inséré un article 3bis rédigé comme suit:

"Art. 3bis. De werkbereidheid zoals bedoeld in artikel 3, 5°, kan blijken uit het aanvaarden van gemeenschapsdienst."

Art. 4

In artikel 6, § 1, van dezelfde wet, worden de woorden "zijn aanvraag wanneer hij" vervangen door de woorden "de beslissing van het centrum dat de persoon".

Art. 5

Artikel 10 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

"In afwachting van een tewerkstelling in het kader van een arbeidsovereenkomst of een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie, heeft hij overeenkomstig de bij deze wet gestelde voorwaarden, recht op een leefloon.

Wanneer de inkomsten uit de tewerkstelling lager zijn dan het bedrag van het leefloon waarop de betrokkenen aanspraak kan maken, blijft het recht op een leefloon onder de bij de wet gestelde voorwaarden behouden.

Indien het centrum door gemotiveerde beslissing aantoon dat de persoon wegens gezondheids- of billijkheidsredenen niet kan werken, heeft hij overeenkomstig de bij deze wet gestelde voorwaarden, recht op leefloon al dan niet gepaard gaand met geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie.

Indien het centrum door gemotiveerde beslissing aantoon dat de persoon wegens gezondheids- of billijkheidsredenen niet kan deelnemen aan een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie heeft hij overeenkomstig de bij deze wet gestelde voorwaarden, recht op leefloon."

Art. 6

In artikel 11 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° In paragraaf 1, derde lid, worden de woorden "ofwel op de inschakeling in het beroepsleven, ofwel op de integratie in de maatschappij" vervangen door de woorden "bij voorkeur op de inschakeling in het beroepsleven, of, bij gebrek daaraan, op de inschakeling in de maatschappij".

"Art. 3bis. La disposition à travailler telle que visée à l'article 3, 5°, peut être rencontrée par l'acceptation d'un service communautaire."

Art. 4

A l'article 6, § 1er, de la même loi, les mots "sa demande lorsqu'elle" sont remplacés par les mots "la décision du centre selon laquelle la personne".

Art. 5

L'article 10 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

"Dans l'attente d'un emploi lié à un contrat de travail ou dans le cadre d'un projet individualisé d'intégration sociale, elle a droit, aux conditions fixées par la présente loi, à un revenu d'intégration.

Lorsque les revenus résultant d'une mise à l'emploi sont inférieurs au montant du revenu d'intégration auquel l'intéressé peut prétendre, le droit au revenu d'intégration est maintenu dans les conditions fixées par la présente loi.

Si le centre établit par décision motivée que la personne ne peut travailler pour des raisons de santé ou d'équité, elle a droit, aux conditions fixées par la présente loi, à un revenu d'intégration, assortis ou non d'un projet individualisé d'intégration sociale.

Si le centre établit par décision motivée que la personne ne peut participer à un projet individualisé d'intégration sociale, pour des raisons de santé ou d'équité, elle a droit, aux conditions fixées par la présente loi, à un revenu d'intégration."

Art. 6

A l'article 11 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° Au paragraphe 1er, alinéa 3, les mots "soit sur l'insertion professionnelle, soit sur l'insertion sociale", sont remplacés par les mots "de préférence sur l'insertion professionnelle, ou, à défaut, sur l'insertion sociale".

2° paragraaf 1 wordt aangevuld met een lid, luidende:

“Het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie kan betrekking hebben op een gemeenschapsdienst, die daar dan onlosmakelijk deel van uitmaakt. De gemeenschapsdienst bestaat uit het verrichten van activiteiten op een vrijwillige basis die zowel positief bijdragen aan het persoonlijk ontwikkelingstraject van de betrokkenen, als positief bijdragen aan de gemeenschap”;

3° paragraaf 2 wordt aangevuld met de bepaling onder c), luidende:

“c) wanneer de betrokkenen de laatste drie maanden geen recht op maatschappelijke integratie heeft genoten.”;

4° paragraaf 2 wordt aangevuld met een lid, luidende:

“Iedere persoon heeft recht op een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie aangepast aan zijn persoonlijke situatie en zijn capaciteiten binnen de drie maanden vanaf de datum van de beslissing van het centrum dat de persoon voldoet aan de in de artikelen 3 en 4 gestelde voorwaarden.”;

5° in paragraaf 3, eerste lid, *in fine*, worden de woorden “op verzoek van elke partij” vervangen door de woorden “op verzoek van elke partij, in gemeen overleg”.

6° in paragraaf 3, tweede lid, worden de woorden “, alsook de specifieke voorwaarden voor een overeenkomst die binnen een bepaalde periode leidt tot een arbeidsovereenkomst, een overeenkomst inzake studies met een voltijds leerplan of overeenkomst gericht op vorming” opgeheven.

Art. 7

Artikel 13 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

“§ 1. Het recht op maatschappelijke integratie kan worden gerealiseerd door een tewerkstelling door middel van een arbeidsovereenkomst bedoeld in de artikelen 8 en 9 en/of door de toekenning van een leefloon dat, indien de betrokkenen de laatste drie maanden geen recht op maatschappelijke integratie heeft genoten, verplicht gepaard gaat met een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie bedoeld in artikel

2° Le paragraphe 1er est complété par un alinéa rédigé comme suit:

“Le projet individualisé d'intégration sociale peut avoir trait à un service communautaire, qui en fait alors partie intégrante. Le service communautaire consiste à exercer des activités sur une base volontaire qui constituent une contribution positive tant pour le parcours de développement personnel de l'intéressé que pour la société.”;

3° Le paragraphe 2 est complété par le c) rédigé comme suit:

“c) lorsque l'intéressé n'a pas bénéficié du droit à l'intégration sociale au cours des trois derniers mois.”;

4° Le paragraphe 2 est complété par un alinéa rédigé comme suit:

“Toute personne a droit à un projet individualisé d'intégration sociale adapté à sa situation personnelle et à ses capacités dans les trois mois de la décision du centre selon laquelle la personne remplit les conditions prévues aux articles 3 et 4.”;

5° Dans le paragraphe 3, alinéa 1er, *in fine* les mots “à la demande de chacune des parties” sont remplacés par les mots “à la demande de chacune des parties, de commun accord”.

6° Dans le paragraphe 3, alinéa 2, les mots “, ainsi que les conditions spécifiques d'un contrat contenant un projet menant dans une période déterminée à un contrat de travail, d'un contrat d'études de plein exercice ou d'un contrat de formation” sont abrogés.

Art. 7

L'article 13 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

“§ 1er. Le droit à l'intégration sociale peut être réalisé par un emploi lié à un contrat de travail tel que visé aux articles 8 et 9 et/ou par l'octroi d'un revenu d'intégration assorti obligatoirement, lorsque l'intéressé n'a pas bénéficié du droit à l'intégration sociale au cours des trois derniers mois, d'un projet individualisé d'intégration sociale visé à l'article 11, § 1er. Si le droit à l'intégration est réalisé par un emploi complété par l'octroi d'un

11, § 1. Indien het recht op maatschappelijke integratie gerealiseerd wordt door een tewerkstelling aangevuld met de toekenning van een leefloon, dan is het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie steeds facultatief.

§ 2. Iedere persoon heeft recht op een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie aangepast aan zijn persoonlijke situatie en zijn capaciteiten binnen de drie maanden vanaf de datum van de beslissing van het centrum dat de persoon voldoet aan de in de artikelen 3 en 4 gestelde voorwaarden.

§ 3. De in artikel 6, § 3, voorziene bepalingen zijn van toepassing wanneer in het kader van zijn recht op maatschappelijke integratie aan betrokkenen een tewerkstelling of een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie wordt voorgesteld.

§ 4. In afwachting van een tewerkstelling in het kader van een arbeidsovereenkomst of een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie, heeft de persoon overeenkomstig de bij deze wet gestelde voorwaarden, recht op een leefloon.

Wanneer de inkomsten uit de tewerkstelling lager zijn dan het bedrag van het leefloon waarop de betrokkenen aanspraak kan maken, blijft het recht op een leefloon onder de bij de wet gestelde voorwaarden behouden.

Indien het centrum door gemotiveerde beslissing aantooft dat de persoon wegens gezondheids- of billijkheidsredenen niet kan werken, heeft hij overeenkomstig de bij deze wet gestelde voorwaarden, recht op leefloon al dan niet gepaard gaand met geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie.

Indien het centrum door gemotiveerde beslissing aantooft dat de persoon wegens gezondheids- of billijkheidsredenen niet kan deelnemen aan een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie heeft hij overeenkomstig de bij deze wet gestelde voorwaarden, recht op leefloon.”

§ 5. De betrokken persoon en het centrum sluiten een schriftelijke overeenkomst, in overeenstemming met artikel 6, § 3, met betrekking tot het project bedoeld in § 1. Op vraag van één van de partijen kunnen ook één of meer derden partij zijn bij de overeenkomst. De overeenkomst kan tijdens de uitvoering worden gewijzigd op verzoek van elke partij, in gemeen overleg.

De Koning bepaalt bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad de minimumvoorwaarden en

revenu d'intégration, le projet individualisé d'intégration sociale est toujours facultatif.

§ 2. Toute personne a droit à un projet individualisé d'intégration sociale adapté à sa situation personnelle et à ses capacités dans les trois mois de la décision du centre selon laquelle la personne remplit les conditions prévues aux articles 3 et 4.

§ 3. Les dispositions prévues à l'article 6, § 3, sont d'application lorsque dans le cadre de son droit à l'intégration sociale, l'intéressé se voit proposer un emploi ou un projet individualisé d'intégration sociale.

§ 4. Dans l'attente d'un emploi lié à un contrat de travail ou dans le cadre d'un projet individualisé d'intégration sociale, la personne a droit, aux conditions fixées par la présente loi, à un revenu d'intégration.

Lorsque les revenus résultant d'une mise à l'emploi sont inférieurs au montant du revenu d'intégration auquel l'intéressé peut prétendre, le droit au revenu d'intégration est maintenu dans les conditions fixées par la présente loi.

Si le centre établit par décision motivée que la personne ne peut travailler pour des raisons de santé ou d'équité, elle a droit, aux conditions fixées par la présente loi, à un revenu d'intégration, assortis ou non d'un projet individualisé d'intégration sociale.

Si le centre établit par décision motivée que la personne ne peut participer à un projet individualisé d'intégration sociale, pour des raisons de santé ou d'équité, elle a droit, aux conditions fixées par la présente loi, à un revenu d'intégration.

§ 5. Le projet visé au § 1er fait l'objet d'un contrat écrit conclu conformément à l'article 6, § 3, entre la personne concernée et le centre. A la demande d'une des parties, un ou plusieurs tiers peuvent être partie au contrat. Le contrat peut être modifié à la demande de chacune des parties en concertation entre elles au cours de son exécution.

Le Roi fixe par arrêté délibéré en Conseil des ministres les conditions minimales et les modalités

de modaliteiten waaraan een overeenkomst betreffende een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie moet voldoen.

Art. 8

In artikel 30 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 2 wordt het tweede lid vervangen als volgt:

“De in het eerste lid bepaalde sanctie gaat in ten vroegste op de dag volgend op de kennisgeving van de beslissing van het centrum aan de betrokkenen en ten laatste op de eerste dag van de derde maand volgend op de beslissing van het centrum.”

2° artikel 30 wordt aangevuld met de volgende paragrafen:

“§ 4. De onder § 2 bedoelde administratieve sancties kunnen geheel of gedeeltelijk worden uitgesteld. Indien de voorwaarden verbonden aan het uitstel geschonden worden binnen de in § 2, 2de lid bedoelde periode wordt de sanctie uitgevoerd en dit ten laatste op de eerste dag van de zesde maand volgend op de beslissing van het centrum waarin het uitstel werd toegekend.

§ 5. De onder § 1 bedoelde administratieve sancties kunnen geheel of gedeeltelijk worden uitgesteld.”

Art. 9

In dezelfde wet, laatst gewijzigd bij de wet van 26 december 2015, worden de volgende artikelen opgeheven:

1° artikel 33, gewijzigd bij de wet van 15 mei 2014 houdende diverse bepalingen;

2° artikel 34.

Art. 10

In dezelfde wet, laatst gewijzigd bij de wet van 26 december 2015, wordt een artikel 43/2 ingevoegd, luidende:

“Art. 43/2. § 1. Een bijzondere toelage voor het dekken van de kosten van begeleiding en activering van 10 % van het toegekende bedrag van het leefloon is verschuldigd aan het centrum wanneer er voor de rechthebbende

auxquelles un contrat concernant un projet individualisé d'intégration sociale doit répondre.

Art. 8

A l'article 30 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le paragraphe 2, l'alinéa 2 est remplacé par ce qui suit:

“La sanction prévue à l'alinéa 1er prend cours au plus tôt le jour suivant la notification de la décision du centre à l'intéressé et au plus tard le premier jour du troisième mois suivant la décision du centre.”

2° l'article 30 est complété par les paragraphes 4 et 5 rédigés comme suit:

“§ 4. Les sanctions administratives visées au § 2 peuvent être assorties d'un sursis partiel ou complet. Si les conditions liées au sursis sont enfreintes dans la période visée au § 2, alinéa 2, la sanction est appliquée, et ce au plus tard le premier jour du sixième mois suivant la décision du centre par laquelle le sursis a été accordé.

§ 5. Les sanctions administratives visées au paragraphe 1er peuvent être assorties d'un sursis partiel ou complet.”

Art. 9

Dans la même loi, modifiée en dernier lieu par la loi du 26 décembre 2015, les articles suivants sont abrogés:

1° l'article 33, modifié par la loi de 15 mai 2014 portant des dispositions diverses;

2° l'article 34.

Art. 10

Dans la même loi, modifiée en dernier lieu par la loi du 26 décembre 2015, il est inséré un article 43/2 rédigé comme suit:

“Art. 43/2. § 1er. Une subvention particulière pour couvrir les frais d'accompagnement et d'activation de 10 % du montant octroyé du revenu d'intégration est due au centre lorsqu'il existe un projet individualisé

een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie bestaat. De bijzondere toelage wordt slechts één maal gedurende het leven van de rechthebbende toegekend en dit gedurende één kalenderjaar te rekenen vanaf de eerste dag van de maand waarin het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie werd ondertekend. Deze toelage kan gevuld worden door of voorafgaan aan de bijzondere toelage vermeld in de tweede paragraaf.

§ 2. In afwijkung van § 1, is de bijzondere toelage voor het dekken van de kosten van begeleiding en activering van 10 % van het toegekende bedrag van het leefloon steeds aan het centrum verschuldigd wanneer er voor de rechthebbende een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie gesloten met toepassing van artikel 11, § 2, a, bestaat en dit gedurende de hele periode dat er een dergelijk geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie bestaat. De bijzondere toelage van 10 % is verschuldigd vanaf de eerste dag van de maand waarin het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie werd ondertekend.

§ 3. In afwijkung van § 1, blijft de bijzondere toelage voor het dekken van de kosten van begeleiding en activering van 10 % van het toegekende bedrag van het leefloon verschuldigd aan het centrum gedurende een tweede kalenderjaar voor de dossiers met betrekking tot personen die bijzonder ver verwijderd zijn van een maatschappelijke en/of socioprofessionele integratie en dit voor zover er een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie bestaat.

De Koning bepaalt bij een besluit na overleg in de Ministerraad de minimumvoorwaarden en de modaliteiten waaraan een dossier met betrekking tot personen die bijzonder ver verwijderd zijn van een maatschappelijke en/of socioprofessionele integratie moet voldoen. Deze toelage kan gevuld worden door of voorafgaan aan de bijzondere toelage vermeld in de tweede paragraaf.

§ 4. In afwijkung van § 1, is de bijzondere toelage voor het dekken van de kosten van begeleiding en activering van 10 % van het toegekende bedrag van het leefloon uitzonderlijk een tweede maal gedurende het leven van de rechthebbende verschuldigd aan het centrum en dit op voorwaarde dat er een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie bestaat, op voorwaarde dat de betrokkenen bijzonder kwetsbaar zijn en een bijzondere aandacht van het centrum behoeft en op voorwaarde dat de betrokkenen geen recht op maatschappelijke integratie had gedurende de 12 voorafgaande maanden.

Deze bijzondere toelage is niet verschuldigd voor de dossiers waarvoor er in het verleden reeds een

d'intégration sociale pour le bénéficiaire. La subvention particulière n'est octroyée qu'une seule fois pendant la vie du bénéficiaire, et ce pendant une année civile à compter du premier jour du mois au cours duquel le projet individualisé d'intégration sociale a été signé. Cette subvention peut être suivie ou précédée de la subvention particulière mentionnée dans le paragraphe 2.

§ 2. En dérogation au § 1er, la subvention particulière pour couvrir les frais d'accompagnement et d'activation de 10 % du montant octroyé du revenu d'intégration est toujours due au centre lorsqu'il existe un projet individualisé d'intégration sociale pour le bénéficiaire en application de l'article 11, § 2, a, et ce pendant toute la période pour laquelle il existe un projet individualisé d'intégration sociale. La subvention particulière de 10 % est due à compter du premier jour du mois au cours duquel le projet individualisé d'intégration sociale a été signé.

§ 3. En dérogation au § 1er, la subvention particulière pour couvrir les frais d'accompagnement et d'activation de 10 % du montant octroyé du revenu d'intégration est toujours due au centre pendant une deuxième année civile pour les dossiers concernant des personnes particulièrement éloignées d'une intégration sociale et/ou socioprofessionnelle, et ce pour autant qu'il existe un projet individualisé d'intégration sociale.

Le Roi fixe par arrêté délibéré en Conseil des ministres les conditions minimales et les modalités auxquelles doit satisfaire un dossier concernant des personnes particulièrement éloignées d'une intégration sociale et/ou socioprofessionnelle. Cette subvention peut être suivie ou précédée de la subvention particulière mentionnée dans le paragraphe 2.

§ 4. En dérogation au § 1er, la subvention particulière pour couvrir les frais d'accompagnement et d'activation de 10 % du montant octroyé du revenu d'intégration est exceptionnellement due une deuxième fois au centre pendant la vie de l'intéressé, et ce à condition qu'il existe un projet individualisé d'intégration sociale, à condition que l'intéressé soit particulièrement vulnérable et nécessite une attention particulière du centre et à condition que l'intéressé n'avait pas droit à l'intégration sociale pendant les 12 mois précédents.

Cette subvention particulière n'est pas due pour les dossiers pour lesquels un projet individualisé

geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie gesloten met toepassing van artikel 11, § 2, a, werd betoelaagd.

De Koning bepaalt bij een besluit na overleg in de Ministerraad de minimumvoorwaarden en de modaliteiten waaraan een dossier moet voldoen opdat er sprake is van een persoon die bijzonder kwetsbaar is en een bijzondere aandacht behoeft van het centrum.

De bijzondere toelage is dan verschuldigd vanaf de eerste dag van de maand waarin het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie werd ondertekend.”

HOOFDSTUK 3

Overgangsbepalingen en inwerkingtreding

Art. 11

In afwijking van artikel 10 van deze wet, is de bijzondere toelage voor het dekken van de kosten van begeleiding en activering van 10 % van het toegekende bedrag van het leefloon voor de reeds bestaande geïndividualiseerde projecten voor maatschappelijke integratie verschuldigd aan het centrum vanaf de datum van inwerkingtreding van deze wet.

Art. 12

De persoon die na de inwerkingtreding van deze wet nog het leefloon geniet zonder dat dit gepaard gaat met een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie en waarbij de beslissing tot het toekennen van dit leefloon werd genomen in de periode van zes maanden voorafgaand aan de inwerkingtreding van deze wet en voor zover de persoon voorafgaand aan deze beslissing tot het toekennen van het recht op maatschappelijke integratie drie maanden geen recht op maatschappelijke integratie heeft genoten, heeft recht op een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie. Het centrum heeft 12 maanden de tijd te rekenen vanaf de inwerkingtreding van deze wet om met die persoon een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie af te sluiten.

d'intégration sociale en application de l'article 11, § 2, a, a déjà été subventionné dans le passé.

Le Roi fixe par arrêté délibéré en Conseil des ministres les conditions minimales et les modalités auxquelles doit satisfaire un dossier afin qu'il soit question d'une personne particulièrement vulnérable et qui nécessite une attention particulière du centre.

La subvention particulière est alors due à partir du premier jour du mois au cours duquel le projet individualisé d'intégration sociale a été signé.”

CHAPITRE 3

Dispositions transitoires et entrée en vigueur

Art. 11

En dérogation à l'article 10 de la présente loi, la subvention particulière pour couvrir les frais d'accompagnement et d'activation de 10 % du montant octroyé du revenu d'intégration des projets individualisés d'intégration sociale existants est due au centre à partir de la date d'entrée en vigueur de la présente loi.

Art. 12

La personne qui après l'entrée en vigueur de cette loi bénéficie encore du revenu d'intégration non assorti d'un projet individualisé d'intégration sociale pour lequel la décision de l'octroi du revenu d'intégration a été prise dans la période de six mois préalablement à l'entrée en vigueur de cette loi et pour autant que la personne n'a pas eu droit à l'intégration sociale pendant trois mois préalablement à cette décision d'octroi du droit à l'intégration sociale, a droit à un projet individualisé d'intégration. Le centre dispose d'un délai de 12 mois à partir de l'entrée en vigueur de cette loi pour conclure avec cette personne un projet individualisé d'intégration sociale.

Art. 13

Deze wet treedt in werking op de door de Koning bepaalde datum.

Gegeven te Brussel, 26 mei 2016.

FILIP

VAN KONINGSWEGE:

De minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's, Landbouw en Maatschappelijke Integratie,

Willy BORSUS

Art. 13

La présente loi entre en vigueur à la date fixée par le Roi.

Donné à Bruxelles, le 26 mai 2016.

PHILIPPE

PAR LE ROI:

Le ministre des Classes moyennes, des Indépendants, des PME, de l'Agriculture, et de l'Intégration sociale,

Willy BORSUS

BIJLAGE

ANNEXE

Wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie

Gewijzigd door: WET van 24-12-2002 (B.S - 31-12-2002)

WET van 9-07-2004 (B.S. 15-07-2004 – ed.2)

K.B. van 3-09-2004 (B.S. 27-09-2004)

Arrest 5/2004 Arbitragehof van 14-01-2004 (B.S. 27-02-2004)

WET van 27-12-2004 (B.S. 31-12-2004 – ed.2)

WET van 20-07-2006 (B.S. 28-07-2006 – ed.2)

Arrest 123/2006 Arbitragehof van 28-07-2006 (B.S. 1-09-2006)

WET van 27-12-2006 (B.S. 28-12-2006 – ed.3)

K.B. van 15-03-2007 (B.S. 29-03-2007 – ed.2)

WET van 26-10-2006 (B.S. 30.03.2007 – ed.3)

WET van 22-12-2008 (B.S. 29.03.2008 – ed. 4)

WET van 30-12-2009 (B.S. 31.12.2009 – ed. 3)

WET van 6-06-2010 – (B.S. 1/07/2010)

WET van 27-12-2012 (B.S 31.12.2012 – ed.2)

WET van 28-06-2013 (B.S. 1.07.2013)

Programmawet (I) (1) van 26/12/2013 (B.S. 31.12.2013– ed.2)

Programmawet van 26/12/2015 (B.B. 30.12.2015 - ed.2)

TITEL I

Recht op maatschappelijke integratie

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Elke persoon heeft recht op maatschappelijke integratie. Dit recht kan onder de voorwaarden bepaald in deze wet bestaan uit een tewerkstelling en/of een leefloon,die al dan niet gepaard gaan met een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie. De openbare centra voor maatschappelijk welzijn hebben tot opdracht dit recht te verzekeren.

COORDINATIE

2

Art. 3

Om het recht op maatschappelijke integratie te kunnen genieten, moet de persoon tegelijkertijd en onverminderd de bijzondere voorwaarden die bij deze wet worden gesteld:

1° zijn werkelijke verblijfplaats in België hebben in de door de Koning te bepalen zin;

2° meerderjarig zijn of hiermee gelijkgesteld zijn overeenkomstig de bepalingen van deze wet;

3° behoren tot één van de volgende categorieën van personen :

- hetzij de Belgische nationaliteit bezitten ;
- {hetzij als burger van de Europese Unie, of als lid van zijn familie die hem begeleidt of zich bij hem voegt, genieten van een verblijfsrecht voor meer dan drie maanden, overeenkomstig de wet van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf en de verwijdering van vreemdelingen. Deze categorie van personen geniet pas na de eerste drie maanden van dit verblijf het recht op maatschappelijke integratie}¹
- hetzij als vreemdeling ingeschreven zijn in het bevolkingsregister;
- hetzij staatloos zijn en onder de toepassing vallen van het Verdrag betreffende de status van staatlozen, ondertekend te New-York op 28 september 1954 en goedgekeurd bij de wet van 12 mei 1960 ;
- hetzij vluchteling zijn in de zin van artikel 49 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen;
- hetzij het statuut in de zin van artikel 49/2 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen genieten;**

4° niet over toereikende bestaansmiddelen beschikken, noch er aanspraak kunnen op maken, noch in staat zijn deze hetzij door eigen inspanningen, hetzij op een andere manier te verwerven. Het centrum berekent de bestaansmiddelen van de persoon overeenkomstig de bepalingen van titel II, hoofdstuk II;

5° werkbereid zijn, tenzij dit om gezondheids- of billijkheidsredenen niet mogelijk is.

6° zijn rechten laten gelden op uitkeringen die hij kan genieten krachtens de Belgische of buitenlandse sociale wetgeving.

Art. 3 bis.

De werkbereidheid zoals bedoeld in artikel 3, 5°, kan blijken uit het aanvaarden van gemeenschapsdienst.

¹ Vervangen door de programmawet van 28 juni 2013 (B.S. 1/7/2013)

COORDINATIE

3

Art. 4

§ 1. Er kan van de betrokken worden gevergd dat hij zijn rechten laat gelden op onderhoudsgeld vanwege daartoe gehouden personen, deze laatste beperkt zijnde tot: de echtgenoot of, in voorkomend geval, de ex-echtgenoot; de ascendenten en descendanten in de eerste graad; de adoptant en de geadopteerde.

§ 2. De overeenkomsten over onderhoudsgeld zijn niet tegenwerpelijk aan het centrum.

§ 3. Het centrum kan van rechtswege in naam en ten voordele van de betrokken optreden om de in artikelen 3,6°, en 4, § 1, bedoelde rechten te laten gelden.

Art. 5

Voor de toepassing van deze wet wordt verstaan onder:

- 1° centrum: het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn;
- 2° minister: de minister bevoegd voor Maatschappelijke Integratie;

HOOFDSTUK II

Gerechtigden

Afdeling 1

*Maatschappelijke integratie voor personen jonger dan 25 jaar***Art. 6**

§ 1. Iedere meerderjarige persoon jonger dan 25 jaar heeft recht op maatschappelijke integratie door tewerkstelling aangepast aan zijn persoonlijke situatie en zijn capaciteiten binnen de drie maanden vanaf de datum van ~~zijn aanvraag wanneer hij de beslissing van het centrum dat de persoon~~ voldoet aan de in de artikelen 3 en 4 gestelde voorwaarden.

§ 2. Het recht op maatschappelijke integratie door tewerkstelling kan bestaan uit hetzelf een arbeidsovereenkomst hetzelf een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie dat binnen een bepaalde periode leidt tot een arbeidsovereenkomst.

§ 3. De betrokken kan zich laten bijstaan door een persoon van zijn keuze wanneer hij met het centrum onderhandelt over de voorgestelde arbeidsovereenkomst of over het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie. Hij beschikt ook over een bezinningstermijn van 5 kalenderdagen vóór de ondertekening van de arbeidsovereenkomst of het contract voor maatschappelijke integratie en kan verzoeken om te worden gehoord door het centrum overeenkomstig de bepalingen van artikel 20.

COORDINATIE

4

Art. 7

Met een meerderjarige persoon wordt gelijkgesteld de minderjarige persoon die hetzij ontvoogd is door huwelijk, hetzij één of meerdere kinderen ten laste heeft, hetzij bewijst zwanger te zijn.

Art. 8

De tewerkstelling door middel van een arbeidsovereenkomst bedoeld in artikel 6, kan worden verwezenlijkt met toepassing van artikel 60, § 7, of artikel 61 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

Dit recht op tewerkstelling door middel van een arbeidsovereenkomst blijft behouden zolang betrokken niet gerechtigd is op een sociale uitkering waarvan het bedrag minstens gelijk is aan het bedrag van het leefloon waarop hij volgens zijn categorie aanspraak zou kunnen

[Art. 9

§ 1. Het recht op maatschappelijke integratie door tewerkstelling kan voor de persoon, bedoeld in artikel 6, eveneens verwezenlijkt worden doordat het centrum financieel tussenkomt in de kosten die verbonden zijn aan de inschakeling van de rechthebbende in het beroepsleven.

§ 2. De Koning bepaalt voor welke vormen van inschakeling het centrum financieel tussenkomt evenals het bedrag, de toekenningsvooraarden en de modaliteiten van deze financiële tegemoetkoming. De Koning kan de voorwaarden bepalen voor de toegang tot de verschillende inschakelings- en tewerkstellingsprogramma's.

§ 3. In afwijking van artikel 23 van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers, kan de financiële tussenkomst vanwege het centrum in mindering gebracht worden op het loon van de werknemer. Deze aftrek geschiedt dadelijk na de inhouding toegelezen krachtens artikel 23, eerste lid, 1°, van dezelfde wet en telt niet mee voor de grens van een vijfde, bepaald in artikel 23, tweede lid. Een financiële tussenkomst die aldus in mindering wordt gebracht op het loon van de werknemer, wordt niettemin voor de toepassing van de sociale en fiscale wetgeving als loon beschouwd.

§ 4. De Koning kan, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, onder de voorwaarden die Hij bepaalt, voor de werknemers die genieten van een financiële tussenkomst in hun loon vanwege het centrum:

1° afwijkingen voorzien aan de bepalingen van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten, inzake het naleven van de regels betreffende de verbreking van de arbeidsovereenkomst door de werknemer wanneer hij in dienst genomen wordt in het kader van een andere arbeidsovereenkomst of benoemd wordt in een administratie;

COORDINATIE

5

2° (opgeheven)²

Art. 10

In afwachting van een tewerkstelling in het kader van een arbeidsovereenkomst of een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie, heeft hij overeenkomstig de bij deze wet gestelde voorwaarden, recht op een leefloon.

Wanneer de inkomsten uit de tewerkstelling lager zijn dan het bedrag van het leefloon waarop de betrokkenen aanspraak kan maken, blijft het recht op een leefloon onder de bij de wet gestelde voorwaarden behouden.

Indien het centrum door gemotiveerde beslissing aantoon dat de persoon wegens gezondheids- of billijkheidsredenen niet kan werken, heeft hij overeenkomstig de bij deze wet gestelde voorwaarden, recht op leefloon al dan niet gepaard gaand met geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie.

Indien het centrum door gemotiveerde beslissing aantoon dat de persoon wegens gezondheids- of billijkheidsredenen niet kan deelnemen aan een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie heeft hij overeenkomstig de bij deze wet gestelde voorwaarden, recht op leefloon.

Art. 11

§ 1. De toekenning en het behoud van het leefloon kunnen gepaard gaan met een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie ofwel op vraag van de betrokkenen zelf, ofwel op initiatief van het centrum.

Het project gaat uit van de verwachtingen, de vaardigheden, de bekwaamheden en de behoeften van de betrokken persoon en van de mogelijkheden van het centrum.

Naar gelang van de behoeften van de persoon zal het geïndividualiseerd project betrekking hebben ~~ofwel op de inschakeling in het beroepsleven, ofwel op de integratie in de maatschappij, bij voorkeur op de inschakeling in het beroepsleven, of, bij gebrek daaraan, op de inschakeling in de maatschappij.~~

Bij het opmaken van het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie ziet het centrum toe op een correcte evenredige verhouding tussen de eisen die aan de betrokkenen worden gesteld en de toegekende hulp.

Het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie kan betrekking hebben op een gemeenschapsdienst, die daar dan onlosmakelijk deel van uitmaakt. De gemeenschapsdienst bestaat uit het verrichten van activiteiten op een vrijwillige basis die zowel positief bijdragen aan het persoonlijk ontwikkelingstraject van de betrokkenen, als positief bijdragen aan de gemeenschap.

² Wet van 24-12-2002

COORDINATIE

6

§ 2. Dit project is verplicht:

- a) wanneer het centrum op grond van billijkheidsredenen aanvaardt dat de betrokken persoon met het oog op een verhoging van zijn inschakelingskansen in het beroepsleven, een studie met voltijds leerplan aanvat, hervat of voortzet in een door de gemeenschappen erkende, georganiseerde of gesubsidieerde onderwijsinstelling;
- b) wanneer het een project betreft zoals bedoeld in artikel 6, § 2..
- c) **wanneer de betrokkenen de laatste drie maanden geen recht op maatschappelijke integratie heeft genoten.**

Iedere persoon heeft recht op een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie aangepast aan zijn persoonlijke situatie en zijn capaciteiten binnen de drie maanden vanaf de datum van de beslissing van het centrum dat de persoon voldoet aan de in de artikelen 3 en 4 gestelde voorwaarden.

§ 3. De betrokken persoon en het centrum sluiten een schriftelijke overeenkomst, in overeenstemming met artikel 6, § 3, met betrekking tot het project bedoeld in § 1. Op vraag van één van de partijen kunnen ook één of meer derden partij zijn bij de overeenkomst. De overeenkomst kan tijdens de uitvoering worden gewijzigd ~~op verzoek van elke partij~~. *op verzoek van elke partij, in gemeen overleg.*

De Koning bepaalt bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad de minimumvoorwaarden en de modaliteiten waaraan een overeenkomst betreffende een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie moet voldoen, ~~alsook de specifieke voorwaarden voor een overeenkomst die binnen een bepaalde periode leidt tot een arbeidsovereenkomst, een overeenkomst inzake studies met een voltijds leerplan of overeenkomst gericht op vorming.~~

Afdeling 2

Maatschappelijke integratie voor personen vanaf 25 jaar

Art. 12

Iedere persoon vanaf 25 jaar heeft recht op maatschappelijke integratie wanneer hij voldoet aan de in de artikelen 3 en 4 gestelde voorwaarden.

Art. 13

“§ 1. Het recht op maatschappelijke integratie kan worden gerealiseerd door een tewerkstelling door middel van een arbeidsovereenkomst bedoeld in de artikelen 8 en 9 en/of door de toekenning van een leefloon dat, indien de betrokkenen de laatste drie maanden geen recht op maatschappelijke integratie heeft genoten, verplicht gepaard gaat met een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie bedoeld in artikel 11, §1. Indien het recht op maatschappelijke integratie gerealiseerd wordt door een tewerkstelling aangevuld met de toekenning van een leefloon, dan is het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie steeds facultatief.

§ 2. Iedere persoon heeft recht op een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie aangepast aan zijn persoonlijke situatie en zijn capaciteiten binnen de drie maanden vanaf de datum van de beslissing van het centrum dat de persoon voldoet aan de in de artikelen 3 en 4 gestelde voorwaarden.

§ 3. De in artikel 6, § 3, voorziene bepalingen zijn van toepassing wanneer in het kader van zijn recht op maatschappelijke integratie aan betrokkenen een tewerkstelling of een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie wordt voorgesteld.

§ 4. In afwachting van een tewerkstelling in het kader van een arbeidsovereenkomst of een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie, heeft de persoon overeenkomstig de bij deze wet gestelde voorwaarden, recht op een leefloon.

Wanneer de inkomsten uit de tewerkstelling lager zijn dan het bedrag van het leefloon waarop de betrokkenen aanspraak kan maken, blijft het recht op een leefloon onder de bij de wet gestelde voorwaarden behouden.

Indien het centrum door gemotiveerde beslissing aantoon dat de persoon wegens gezondheids- of billijkheidsredenen niet kan werken, heeft hij overeenkomstig de bij deze wet gestelde voorwaarden, recht op leefloon al dan niet gepaard gaand met geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie.

Indien het centrum door gemotiveerde beslissing aantoon dat de persoon wegens gezondheids- of billijkheidsredenen niet kan deelnemen aan een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie heeft hij overeenkomstig de bij deze wet gestelde voorwaarden, recht op leefloon.”

§ 5. De betrokkenen persoon en het centrum sluiten een schriftelijke overeenkomst, in overeenstemming met artikel 6, § 3, met betrekking tot het project bedoeld in § 1. Op vraag van één van de partijen kunnen ook één of meer derden partij zijn bij de overeenkomst. De overeenkomst kan tijdens de uitvoering worden gewijzigd op verzoek van elke partij, in gemeen overleg.

COORDINATIE

8

De Koning bepaalt bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad de minimumvoorwaarden en de modaliteiten waaraan een overeenkomst betreffende een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie moet voldoen.

TITEL II

Toepassingsmodaliteiten van het recht op maatschappelijke integratie

HOOFDSTUK I**Bedrag van het leefloon****Art. 14**

[§ 1. Het leefloon bedraagt jaarlijks:

1° **4.858,43** EUR voor elke persoon die met één of meerdere personen samenwoont. (**5.155,80 € - 1/4/2016**)

Onder samenwoning wordt verstaan het onder hetzelfde dak wonen van personen die hun huishoudelijke aangelegenheden hoofdzakelijk gemeenschappelijk regelen;

2° **7.287,65** EUR voor een alleenstaand persoon [en voor een dakloze die recht heeft op een in de artikelen 11, §§1 en 3, en 13, § 2, bedoeld geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie]³; (**7.733,71 € - 1/4/2016**)

3° **9.716,87** EUR voor een persoon die {...}⁴samenwoont met een gezin te zijnen laste. (**10.311,62 € 1/4/2016**)

Dit recht wordt geopend van zodra er ten minste één minderjarig ongehuwd kind aanwezig is.

Het dekt meteen het recht van de eventuele echtgeno(o)t(e) of levenspartner.

Onder gezin ten laste wordt verstaan, de echtgenoot, de levenspartner, het ongehuwd minderjarig kind of meerdere kinderen onder wie minstens één ongehuwd minderjarig kind of meerdere kinderen onder wie minstens één ongehuwd minderjarig kind.

De levenspartner is de persoon met wie de aanvrager een feitelijk gezin vormt.

De Koning bepaalt, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, in welke mate de echtgenoot of de levenspartner de in artikel 3 bedoelde voorwaarden moet vervullen.]⁵

³ wet van 26-10-2006 (B.S. 30.03.2007 – ed.3)

⁴ Vernietigd door Arrest Arbitragehof 123/2006 van 28 juli 2006 (B.S. 1-09-2006)

⁵ vervangen door wet van 9 juli 2004 (B.S. 15-07-2004- ed.2)

COORDINATIE

9

§ 2 Het bedrag van het leefloon wordt verminderd met de bestaansmiddelen van de aanvrager, berekend overeenkomstig de bepalingen van titel II, hoofdstuk II.

§ 3. De rechthebbende op een leefloon die zijn hoedanigheid van dakloze verliest door een woonst te betrekken die hem als hoofdverblijfplaats dient, heeft eenmaal in zijn leven recht op een verhoging gelijk aan één twaalfde van het jaarlijks bedrag van het leefloon, vastgesteld in [§ 1, eerste lid, 3°.]⁶

In afwijking van het voorgaande lid, kan de Koning in de mogelijkheid voorzien de verhoging gelijk aan één twaalfde van het jaarlijkse bedrag van het leefloon, bepaald bij [§ 1, eerste lid, 3°]⁷, in behartigenswaardige gevallen, een tweede keer toe te kennen.

De Koning kan andere categorieën van personen gelijkstellen met daklozen.

Art 15

De in artikel 14, § 1, eerste lid, bedoelde bedragen zijn gekoppeld aan de spilindex 103,14 geldend op 1 juni 1999 (basis 1996 = 100) van de consumptieprijsen.

Zij schommelen overeenkomstig de bepalingen van de wet van 2 augustus 1971 houdende inrichting van een stelsel waarbij de wedden, lonen, pensioenen, toelagen en tegemoetkomingen ten laste van de openbare schatkist, sommige sociale uitkeringen, de bezoldigingsgrenzen waarmee rekening dient gehouden bij de berekening van sommige bijdragen van de sociale zekerheid der arbeiders, alsmede de verplichtingen op sociaal gebied opgelegd aan de zelfstandigen, aan het indexcijfer van de consumptieprijsen worden gekoppeld.

HOOFDSTUK II*Berekening van de bestaansmiddelen***Art. 16**

§ 1. Onvermindert de toepassing van het bepaalde in § 2, komen alle bestaansmiddelen in aanmerking van welke aard en oorsprong ook, waarover de aanvrager beschikt, met inbegrip van alle uitkeringen krachtens de Belgische of buitenlandse sociale wetgeving. Kunnen eveneens in aanmerking worden genomen binnen de perken bepaald door de Koning, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de bestaansmiddelen van de personen met wie de aanvrager samenwoont.

De Koning bepaalt, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad de modaliteiten van het onderzoek naar de bestaansmiddelen en stelt de regels vast van de berekening van die middelen

⁶ gewijzigd door wet van 27 december 2004 (B.S. van 31-12-2004- ed.2)

⁷ gewijzigd door wet van 27 december 2004 (B.S. van 31-12-2004- ed.2)

COORDINATIE

10

§ 2. De Koning kan bij besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad de inkomsten aanduiden die, hetzij voor het geheel, hetzij gedeeltelijk, niet in aanmerking komen bij het berekenen van de bestaansmiddelen.

HOOFDSTUK III

Afdeling 1*Informatieplicht***Art. 17**

Het centrum is verplicht aan elke persoon die daarom verzoekt, alle dienstige inlichtingen te verstrekken betreffende zijn rechten en plichten inzake maatschappelijke integratie in de vorm van een leefloon, een tewerkstelling of een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie. Het centrum is verplicht uit eigen beweging de belanghebbende persoon alle bijkomende informatie te verschaffen die nodig is voor de behandeling van zijn aanvraag of het behoud van zijn rechten.

De Koning bepaalt wat onder dienstige inlichtingen moet verstaan worden.

Afdeling 2*Aanvraag, ambtshalve toekenning, herziening, stopzetting***Art. 18**

§ 1. Het recht op maatschappelijke integratie in de vorm van een leefloon, een tewerkstelling of een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie wordt, hetzij op initiatief van het bevoegd centrum, hetzij op aanvraag van de belanghebbende of van ieder persoon die hij hiervoor schriftelijk heeft aangewezen, toegekend, herzien of stopgezet door dit centrum.

Onder «bevoegd centrum» wordt verstaan het centrum bedoeld in de artikelen 1, eerste lid, 1° en 2 van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

Indien het een dakloze persoon betreft, is het centrum bedoeld in [artikel 2, § 7, van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn]⁸ bevoegd.

⁸ Vervangen door de wet van 27 december 2006 (B.S. 28/12/2006 – ed.3)

COORDINATIE

11

§ 2. De aanvraag wordt, de dag zelf van haar ontvangst, chronologisch ingeschreven in het daartoe gehouden register.

De schriftelijke aanvraag wordt ondertekend door de belanghebbende of de aangewezen persoon. Wanneer de aanvraag mondeling wordt gedaan, ondertekent de belanghebbende of de aangewezen persoon in het daartoe voorziene vak van het register bedoeld in het eerste lid.

§ 3. Het centrum zendt of overhandigt dezelfde dag aan de aanvrager een ontvangstbewijs.

Elk ontvangstbewijs moet melding maken van de onderzoekstermijn van de aanvraag, en van het bepaalde in de artikelen 20 en 22, § 1, tweede lid.

§ 4. Wanneer een centrum een aanvraag ontvangt waarvoor het zich onbevoegd acht, zendt het deze aanvraag over binnen de vijf kalenderdagen aan het volgens hem bevoegd centrum. Binnen dezelfde termijn wordt de aanvrager schriftelijk in kennis gesteld van deze overzending. Op straffe van nietigheid gebeurt de overzending van de aanvraag aan het bevoegd geachte OCMW, evenals de kennisgeving van de overzending aan de aanvrager, door een brief met vermelding van de redenen van onbevoegdheid.

De aanvraag zal evenwel worden gevalideerd op de datum van ontvangst bij het eerste centrum, zoals bepaald in § 2.

Het centrum dat deze verplichting niet naleeft, moet overeenkomstig de door deze wet gestelde voorwaarden, het leefloon of de maatschappelijke integratie door tewerkstelling toekennen zolang het de aanvraag niet heeft overgezonden en de redenen die aan de onbevoegdheid ten grondslag liggen niet heeft medegedeeld.

De beslissing van onbevoegdheid kan worden genomen door de Voorzitter mits zijn beslissing aan de raad of het bevoegd orgaan te onderwerpen op de eerstvolgende vergadering met het oog op haar bekragting.

§ 5. Het centrum waarbij een verzoek tot het bekomen van sociale prestaties wordt ingediend waarvoor het niet bevoegd is, zendt dit onverwijd door aan de bevoegde instelling van sociale zekerheid. De verzoeker wordt daarvan verwittigd.

§ 6. Wanneer het centrum een aanvraag tot het bekomen van een recht op maatschappelijke integratie ontvangt welke door een andere instelling van sociale zekerheid is overgezonden, zal de aanvraag gevalideerd worden op de datum van indiening bij de onbevoegde instelling, zijnde de datum van het postmerk en, bij gebreke hieraan, de datum van de ontvangst van de aanvraag.

COORDINATIE

12

Afdeling 3*Onderzoek van de aanvraag***Art. 19**

§ 1. Met het oog op de toekenning van maatschappelijke integratie in de vorm van een leefloon, of een tewerkstelling, met het oog op de herziening of de intrekking van een beslissing dienaangaande of met het oog op een beslissing tot schorsing van de uitbetaling van het leefloon, verricht het centrum een sociaal onderzoek.

Voor het sociaal onderzoek moet het centrum een beroep doen op maatschappelijk workers, volgens de kwalificatievoorwaarden bepaald door de Koning.

§ 2. De aanvrager is ertoe gehouden elke voor het onderzoek van zijn aanvraag nuttige inlichting en machtiging te geven.

§ 3. Het centrum verzamelt alle ontbrekende inlichtingen om de rechten van de betrokkene te kunnen beoordelen wanneer de aanvrager dit niet kan doen.

§ 4. De Koning bepaalt bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad:

1° welke inlichtingen en machtigingen door de aanvrager ten minste moeten worden gegeven op een daartoe bij de aanvraag van maatschappelijke integratie in de vorm van een leefloon, of een tewerkstelling in te vullen formulier;

2° onder welke voorwaarden en op welke wijze het centrum inlichtingen kan inwinnen bij de openbare besturen.

{De Koning kan de nadere regels van het sociaal onderzoek bepalen.}⁹

Art. 20

Het centrum moet de betrokkene horen, indien hij hierom verzoekt, alvorens een beslissing te nemen met betrekking tot:

- de toekenning, weigering of herziening van een leefloon, een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie of een maatschappelijke integratie door tewerkstelling;.
- de sancties bedoeld in artikel 30, §§ 1 en 2;
- de terugvordering ten laste van een persoon die het leefloon heeft genoten.

Het centrum moet de betrokkene in kennis stellen van dit recht, overeenkomstig de modaliteiten bepaald door de Koning.

De betrokkene wordt gehoord door hetzij de raad, hetzij het bevoegde orgaan met beslissingsbevoegdheid in het concrete geval.

⁹ Aangevuld door de Programmawet van 27 december 2012 (B.S 31/12/2012 – ed.2)

COORDINATIE

13

De betrokkenen die wordt gehoord kan zich bij de uitoefening van zijn recht om te worden gehoord, laten bijstaan of vertegenwoordigen door een persoon naar zijn keuze.

Afdeling 4*Beslissing***Art. 21**

§ 1. Onverminderd de verplichting tot onmiddellijke dienstverlening hem opgelegd door de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn beslist het centrum binnen dertig dagen na ontvangst van de aanvraag.

In de gevallen bedoeld in artikel 18, § 4, eerste lid, en § 6, beslist het centrum aan wie de aanvraag werd overgezonden binnen 30 dagen volgend op de dag waarop het eerste aangezochte centrum of instelling van sociale zekerheid de aanvraag heeft overgezonden.

§ 2. Elke beslissing met individuele strekking die rechtsgevolgen heeft ten aanzien van het recht van de betrokken persoon op maatschappelijke integratie in de vorm van een leefloon, een tewerkstelling of een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie moet op schrift worden gesteld en met redenen worden omkleed. Deze motivering moet afdoende zijn en moet zowel betrekking hebben op de juridische als op de feitelijke elementen die aan de beslissing ten gronde liggen.

Wanneer de beslissing betrekking heeft op een geldsom, moet ze het toegekende bedrag vermelden, alsmede de wijze van berekening en de regelmaat van de betalingen.

§ 3. De beslissing moet bovendien de volgende vermeldingen bevatten:

- 1° de mogelijkheid om bij de bevoegde rechtbank een beroep in te stellen;
- 2° het adres van de bevoegde rechtbank;
- 3° de termijn om een beroep in te stellen en de wijze waarop dit moet gebeuren;
- 4° de inhoud van de artikelen 728 en 1017 van het Gerechtelijk Wetboek;
- 5° de refertes van het dossier en van de dienst en de maatschappelijk werker die het dossier beheert;
- 6° de mogelijkheid om opheldering te verkrijgen omtrent de beslissing bij de dienst die het dossier beheert;
- 7° het feit dat het instellen van een beroep bij de arbeidsrechtbank de uitvoering van de beslissing niet schorst;
- 8° in voorkomend geval, de periodiciteit van de betaling.

Indien de beslissing de in dit artikel genoemde vermeldingen niet bevat, gaat de in artikel 47, § 1, tweede lid, bedoelde termijn om een beroep in te stellen niet in.

COORDINATIE

14

§ 4 De beslissing wordt binnen acht dagen bij aangetekende zending of tegen ontvangstbewijs betekend aan de betrokken op de wijze die door de Koning kan worden bepaald. De datum van de poststempel of van het ontvangstbewijs zijn doorslaggevend.

§ 5. De beslissing houdende toekenning of verhoging van een leefloon die genomen wordt ingevolge een door de betrokken ingediende aanvraag heeft uitwerking op de datum van ontvangst van die aanvraag.

In afwijking van het voorgaande lid heeft de beslissing die genomen wordt door het bevoegd centrum in het geval van artikel 18, § 4, derde lid, uitwerking op de dag volgend op de datum waarop de aanvraag door het eerste aangezochte centrum werd overgemaakt.

Geldt het een beslissing van ambtswege dan bepaalt het centrum in zijn beslissing de dag waarop deze uitwerking heeft.

§ 6. Elke beslissing tot toekenning, weigering of herziening van het recht op maatschappelijke integratie in de vorm van een leefloon, een tewerkstelling of een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie, wordt medegedeeld aan de minister, op de wijze door de Koning bepaald en binnen acht dagen volgend op het einde van de maand waarin deze beslissing werd genomen.

{ Indien de beslissing niet binnen de vereiste termijn werd meegedeeld, vervalt het recht van het centrum om de kosten terug te vorderen die betrekking hebben op de periode tussen de vijfenviertigste dag die volgt op het einde van de maand waarin de beslissing werd genomen en de dag van mededeling van deze beslissing. De Koning kan van deze bepaling afwijken in geval van collectieve en uitzonderlijke omstandigheden. Dit lid betreft de beslissingen die werden genomen vanaf 1 oktober 2006. }¹⁰

Art. 22

§ 1. Onvermindert de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake de verjaring, herziet het centrum een beslissing in geval van:

1. gewijzigde omstandigheden die een invloed hebben op de rechten van de persoon,
2. een wijziging van het recht door een wettelijke of reglementaire bepaling;
3. een juridische of materiële vergissing van het centrum;
4. verzuim, onvolledige en onjuiste verklaringen van de persoon.

Met het oog op een eventuele herziening moet de betrokken onmiddellijk aangifte doen van elk nieuw gegeven dat een weerslag kan hebben op het hem toegekende bedrag of op zijn situatie als rechthebbende.

¹⁰ aangevuld : wet van 20 juli 2006 (B.S. 28 /07/2006 – ed.2)

COORDINATIE

15

Met hetzelfde oogmerk moet het centrum geregeld, en minstens om het jaar, nagaan of de toekenningsvooraarden vervuld blijven.

§ 2. De beslissing tot herziening heeft uitwerking met ingang van de dag waarop de reden is ontstaan die tot de herziening aanleiding heeft gegeven.

In afwijking van het eerste lid, heeft de herziening uitwerking op de eerste dag van de maand na de kennisgeving in geval van een juridische of materiële vergissing van het centrum wanneer de volgende voorwaarden tegelijkertijd vervuld zijn:

- 1° het recht op de prestatie is kleiner dan het aanvankelijk toegekende recht;
- 2°de persoon kon zich niet vergewissen van de vergissing.

Afdeling 5*Betaling***Art. 23**

§ 1. De eerste betaling van het leefloon geschiedt binnen de vijftien dagen van de beslissing; indien voorschotten werden toegekend, wordt het bedrag ervan in mindering gebracht van de sommen toegekend voor de periode waarop zij betrekking hebben.

De andere betalingen geschieden per week, per veertien dagen of per maand naar keuze van het centrum, zoals bepaald in de beslissing.

De Koning kan nadere regels voor deze uitbetaling bepalen.

§ 2. Bij laattijdige betaling brengt het leefloon van rechtswege intrest op vanaf de datum waarop het opeisbaar wordt, zijnde de zestiende dag volgend op de beslissing. Is de beslissing genomen met een vertraging die te wijten is aan het centrum, dan is de intrest verschuldigd vanaf de zesenviertigste dag na het indienen van de aanvraag .

De Koning kan de modaliteiten van de berekening van de intrest bepalen. Hij kan tevens de intrestvoet bepalen, zonder dat die lager mag zijn dan het gewoon tarief van de voorschotten boven plafond op een lopende rekening vastgesteld door de Nationale Bank.

§ 3. De Koning bepaalt de gevallen waarin de uitbetaling aan de gerechtigde wordt geschorst omdat hij het voorwerp uitmaakt van een maatregel van vrijheidsberoving of opsluiting.

§ 4 De Koning bepaalt aan welke personen de vervallen en niet-uitgekeerde termijnen worden uitbetaald bij het overlijden van de gerechtigde op een leefloon.

COORDINATIE

16

§ 5. De gerechtigde meldt het bevoegde centrum, vóór zijn vertrek, ieder verblijf van een periode van een week of meer in het buitenland; hij geeft de duur en de reden hiervan op. De uitbetaling van het leefloon is gewaarborgd voor deze periode, die in totaal niet meer dan vier weken per kalenderjaar mag betreffen.

De uitbetaling van het leefloon wordt geschorst voor verblijven in het buitenland die het totaal van vier weken per kalenderjaar overschrijden, tenzij het centrum daarover anders beslist wegens uitzonderlijke omstandigheden die dit verblijf verantwoorden.¹¹

HOOFDSTUK IV

Terugvorderingen

Art. 24

§1. Het leefloon uitgekeerd met toepassing van deze wet wordt op de betrokkene verhaald:

1° in geval van een herziening met terugwerkende kracht, bedoeld in artikel 22, § 1.

In geval van een vergissing vanwege het centrum kan het centrum ofwel het onverschuldigde terugvorderen, ofwel op eigen initiatief, of op aanvraag van de betrokkene geheel of gedeeltelijk afzien van de terugvordering.

2° indien hij de beschikking krijgt over inkomsten krachtens rechten die hij bezat tijdens de periode waarvoor hem een leefloon werd uitbetaald. In dit geval is de terugvordering beperkt tot beloop van het bedrag waarvoor die inkomsten bij de berekening van het leefloon in aanmerking hadden moeten worden genomen indien hij er te dien tijde reeds de beschikking over zou hebben gehad. In afwijking van artikel 1410 van het Gerechtelijk Wetboek treedt het centrum van rechtswege en tot beloop van dat bedrag in de rechten die de begünstigde op de hierboven bedoelde inkomsten kan doen gelden;

§ 2. Buiten de gevallen bedoeld in § 1 is geen terugvordering van het leefloon bij de betrokkene mogelijk. Elke hiermee tegenstrijdige overeenkomst is nietig.

§ 3. De in § 1 vermelde beslissing moet conform zijn aan de bepalingen van artikel 21, §§ 2, 3 en 4.

§ 4. De onverschuldigd betaalde bedragen brengen van rechtswege intrest op vanaf de betaling, indien de onverschuldigde betaling het gevolg is van arglist, bedrog of bedrieglijke handelingen van de belanghebbende persoon.

Art. 25

§ 1. Dit artikel is toepasselijk op het geval van terugvordering bedoeld in artikel 24 § 1,1°.

¹¹ Vervangen- Programmawet dd. 26 december 2015- B.S. 30/12/2015-Ed.2.

COORDINATIE

17

§ 2. Het centrum moet aan de betrokkenen schriftelijk kennis geven van zijn beslissing om het hem uitgekeerde leefloon van hem terug te vorderen. Deze beslissing moet, naast de vermeldingen bedoeld in artikel 21, § 3, de volgende aanduidingen bevatten:

- 1° de vaststelling dat er onverschuldigde bedragen zijn betaald;
- 2° het totale bedrag van wat onverschuldigd is betaald, alsmede de berekeningswijze ervan;
- 3° de inhoud en de referenties van de bepalingen in strijd waarmee de betalingen zijn gedaan;
- 4° de in aanmerking genomen verjaringstermijn;
- 5° de mogelijkheid voor het centrum om van de terugvordering van onverschuldigd betaalde bedragen af te zien en de procedure die hiervoor moet worden gevuld;
- 6° de mogelijkheid om een met redenen omkleed voorstel van terugbetaling in schijven voor te leggen.

Wanneer de beslissing de genoemde vermeldingen niet bevat, gaat de in artikel 47, § 1, tweede lid, bedoelde termijn om een beroep in te stellen niet in.

Het centrum kan zijn beslissing tot terugvordering eerst ten uitvoer leggen na verloop van één maand. Indien de betrokkenen binnen deze tijd verzoekt van de terugvordering af te zien, kan het centrum niet optreden dan na zijn beslissing te hebben bevestigd door een nieuwe beslissing die bij aangetekend schrijven aan de betrokkenen wordt meegeleid.

§ 3. De Koning bepaalt onder welke voorwaarden het centrum afziet van de terugvordering van het onverschuldigde bij het overlijden van de persoon aan wie het is betaaldArt. 26

Art. 26

Het leefloon door een centrum uitgekeerd met toepassing van deze wet wordt krachtens een eigen recht door dit centrum verhaald, binnen de grenzen, onder de voorwaarden en modaliteiten bepaald door de Koning, op de onderhoudsplichtigen bedoeld in artikel 4, § 1, alsook de onderhoudsplichtigen bedoeld in artikel 336 van het Burgerlijk Wetboek, tot beloop van het bedrag waartoe zij gehouden zijn gedurende de tijd dat het leefloon is uitgekeerd.

Art. 27

Het centrum verhaalt het leefloon krachtens een eigen recht op de persoon die verantwoordelijk is voor de verwonding of ziekte die aanleiding gegeven heeft tot de betaling van het leefloon.

Wanneer de verwonding of ziekte het gevolg is van een misdrijf, kan de vordering tegelijk met de strafrechtelijke vordering en voor dezelfde rechter worden ingesteld.

Art 28

Het centrum kan slechts afzien van de terugvorderingen bedoeld in de artikelen 24 , § 1, 26 en 27 bij een individuele beslissing en om redenen van billijkheid die in de beslissing vermeld worden.

COORDINATIE

18

De betrokken kan billijkheidsredenen aanvoeren ten einde de terugvordering te voorkomen.

Geen terugvordering moet worden ingesteld indien de kosten of inspanningen hieraan verbonden, niet opwegen tegen het verwachte resultaat.

Art. 29

§ 1. De terugvordering bedoeld in artikel 24, § 1 en de vordering bedoeld in artikel 27, eerste lid, verjaren overeenkomstig artikel [2277 van het Burgerlijk Wetboek]¹².

§ 2. De terugvordering bedoeld in artikel 26 verjaart overeenkomstig artikel 2277 van het Burgerlijk Wetboek.

§ 3. De vordering bedoeld in artikel 27, tweede lid, verjaart overeenkomstig artikel 2262 bis, § 1, tweede en derde lid, van het Burgerlijk Wetboek.

§ 4. Deze verjaringen kunnen gestuit worden door een aanmaning gedaan hetzij bij een ter post aangetekende brief, hetzij tegen ontvangstbewijs.

HOOFDSTUK V

Sancties**Art. 30**

§ 1. Indien de betrokken verzuimt bestaansmiddelen aan te geven waarvan hij het bestaan kent, of als hij onjuiste of onvolledige verklaringen aflegt die het bedrag van het leefloon beïnvloeden, kan de uitbetaling van het leefloon geheel of gedeeltelijk geschorst worden voor een periode van ten hoogste zes maanden, of in geval van bedrieglijk opzet, voor ten hoogste twaalf maanden.

In geval van herhaling binnen een termijn van drie jaar te rekenen vanaf de dag waarop de sanctie voor een vorig verzuim of onjuiste verklaring definitief is geworden, kunnen de bovenvermelde periodes worden verdubbeld.

Geen sanctie kan nog worden uitgesproken na verloop van twee jaar vanaf de dag waarop het verzuim werd begaan of de onjuiste verklaring werd gedaan. Geen sanctie kan nog worden uitgevoerd na verloop van twee jaar vanaf de dag waarop de sanctie definitief is geworden.

§ 2. Indien de betrokken, na aanmaning, de verplichtingen die in het contract betreffende een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie, zoals bedoeld in de artikelen 11 en 13, § 2, vermeld zijn, zonder wettige redenen, niet naleeft, kan de uitbetaling van het leefloon na het advies van de maatschappelijk werker belast met het dossier, geheel of gedeeltelijk worden geschorst voor

¹² **Vervangen – wet houdende diverse bepalingen 30 december 2009 – B.S. 31/12/2009 – Ed.3**

COORDINATIE

19

een periode van ten hoogste één maand. In geval van herhaling binnen een termijn van ten hoogste één jaar, kan de uitbetaling van het leefloon voor een periode van ten hoogste drie maanden worden geschorst.

~~De in het eerste lid bepaalde sanctie gaat in op de eerste dag van de tweede maand volgend op de beslissing van het centrum.~~

De in het eerste lid bepaalde sanctie gaat in ten vroegste op de dag volgend op de kennisgeving van de beslissing van het centrum aan de betrokkenen en ten laatste op de eerste dag van de derde maand volgend op de beslissing van het centrum.

§ 3. De onder §§ 1 en 2 bedoelde administratieve sancties worden uitgesproken door het bevoegde centrum zoals bedoeld in artikel 18, § 1, en kunnen desgevallend verder uitgevoerd worden door het centrum dat naderhand bevoegd wordt en dit zolang de sanctie van toepassing is.

De regels van de rechtspleging, bepaald door de artikelen 20, 21, §§ 2, 3 en 4 en artikel 47 zijn van toepassing.

§ 4. De onder § 2 bedoelde administratieve sancties kunnen geheel of gedeeltelijk worden uitgesteld. Indien de voorwaarden verbonden aan het uitstel geschonden worden binnen de in § 2, 2de lid bedoelde periode wordt de sanctie uitgevoerd en dit ten laatste op de eerste dag van de zesde maand volgend op de beslissing van het centrum waarin het uitstel werd toegekend.

§ 5. De onder § 1 bedoelde administratieve sancties kunnen geheel of gedeeltelijk worden uitgesteld.

Art. 31

[De inbreuken op de bepalingen van deze wet worden opgespoord, vastgesteld en bestraft overeenkomstig het Sociaal Strafwetboek. De sociaal inspecteurs beschikken over de in de artikelen 23 tot 39 van het Sociaal Strafwetboek bedoelde bevoegdheden wanneer zij, ambtshalve of op verzoek, optreden in het kader van hun opdracht tot informatie, bemiddeling en toezicht inzake de naleving van de bepalingen van deze wet en de uitvoeringsbesluiten ervan.]¹³

¹³ (wet 6.06.2010 - art.94- inwerking 1/7/2011- B.S. 1/07/2010)

COORDINATIE

20

HOOFDSTUK VI

Staatstoelage**Afdeling 1***Leefloon***Art. 32**

§ 1. De Staat verleent aan het in artikel 18 bedoeld centrum een toelage van 55 %¹⁴ van het bedrag van het leefloon, toegekend overeenkomstig de bepalingen van deze wet.

§ 2. De toelage, bedoeld in § 1, wordt verhoogd tot 65% van het bedrag van het leefloon voor het centrum dat in de loop van het voorlaatste jaar maandelijks gemiddeld aan tenminste vijfhonderd rechthebbenden een leefloon heeft toegekend of voor wie het een tewerkstelling heeft gerealiseerd waarvoor een staatstoelage geldt.

§ 3. De toelage bedoeld in § 1 wordt verhoogd tot 70% wanneer het recht, onder de voorwaarden bedoeld in § 2, aan ten minste duizend rechthebbenden werd toegekend.

§ 4. De in §§ 2 en 3 vermelde toelage wordt voor de eerste maal toegekend aan een centrum dat de drempel van vijfhonderd of duizend rechthebbenden overschrijdt, op voorwaarde dat het aantal rechthebbenden met tenminste 5% is toegenomen in vergelijking met het voorgaande jaar.

§ 5. Wanneer het aantal rechthebbenden in de loop van het voorlaatste jaar maandelijks gemiddeld onder de drempel van 500 of 1000 daalt, behoudt het centrum het recht op de verhoogde toelage, bedoeld in de §§ 2 en 3, weliswaar verminderd met 1 % per jaar totdat het de toelageniveaus bereikt van respectievelijk 55 % en 65 % van het bedrag van het leefloon.

De vermindering van de toelage met 1 % per jaar wordt niet toegepast wanneer de daling van het aantal rechthebbenden minder bedraagt dan 3 % ten opzichte van het voorgaande jaar.

Art. 33

~~De toelage bedraagt gedurende een periode van ten hoogste zes maanden 75%¹⁵ van het bedrag van het leefloon wanneer, in het kader van een contract betreffende een geïndividualiseerd project voor~~

¹⁴ Wet 15.05.2014-art.102-inwerking 1/7/2014- B.S.19/6/2014

COORDINATIE

21

~~maatschappelijke integratie, gesloten met toepassing van de artikelen 11 en 13, § 2, de rechthebbende een opleiding volgt gedurende minstens 10 uren per week of werkervaring opdeelt gedurende minstens 10 uren en ten hoogste 20 uren per week.~~

~~De opleiding moet georganiseerd worden door een openbare dienst die zorgt voor de opleiding van werklozen ofwel door een organisme voor beroepsopleiding dat een overeenkomst heeft gesloten met het centrum. De werkervaring moet verricht worden in de diensten of instellingen van het centrum of in een dienst of instelling, bedoeld onder artikel 61 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.~~

Art. 34

~~De toelage bedoeld in artikel 32 wordt verhoogd met 10 % gedurende de looptijd van een contract betreffende een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie gesloten met toepassing van artikel 11, § 2,a, voor zover het centrum de bepalingen van de artikelen 26 en 28 nakomt.~~

Art. 35

In afwijking van artikel 55 van het koninklijk besluit van 17 juli 1991 houdende coördinatie van de wetten op de Rijkscomptabiliteit, behoudt het centrum de bedragen die het in uitvoering van artikel 26 terugvordert bij de ascendenen van de eerste graad, de adoptanten, de echtenoot of, in voorkomend geval, de ex-echtgenoot en de onderhoudsplichtigen bedoeld in artikel 336 van het Burgerlijk Wetboek, wanneer de begunstigde verbonden is door een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie gesloten met toepassing van artikel 11, § 2,a.

Afdeling 2*Tewerkstelling***Art. 36**

§ 1. Een toelage is verschuldigd aan het centrum wanneer het optreedt in de hoedanigheid van werkgever met toepassing van artikel 60, § 7, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn. Bij een voltijdse tewerkstelling is het bedrag van de toelage gelijk aan het bedrag van het leefloon, bepaald in artikel 14, § 1, 4°, van deze wet. De toelage blijft verschuldigd aan het centrum tot aan het einde van de arbeidsovereenkomst, zelfs als de familiale of inkomenstoestand van de betrokken werknemer in de loop van de arbeidsovereenkomst verandert of indien hij zich in een andere gemeente vestigt.

¹⁵ Wet 15.05.2014-art.103-inwerking 1/7/2014- B.S.19/6/2014

COORDINATIE

22

§ 2. De Koning bepaalt de hoogte van de toelage bij een deeltijdse tewerkstelling, alsmede de voorwaarden waaronder deze toelage wordt toegekend.

Hij kan eveneens het bedrag van de toelage verhogen voor specifieke initiatieven gericht op sociale inschakeling en er de voorwaarden van bepalen.

Art. 37

Wanneer het centrum optreedt in de hoedanigheid van werkgever met toepassing van artikel 60, § 7, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, om het in artikel 6 bedoelde recht op maatschappelijke integratie door tewerkstelling te realiseren, wordt de toelage, bepaald overeenkomstig de §§ 1 en 2, eerste lid, van artikel 36 met 25 % verhoogd tot maximaal de brutoloonkost van de tewerkgestelde persoon.

Art. 38

Een toelage is verschuldigd aan het centrum wanneer het met toepassing van artikel 61 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, voor een rechthebbende een overeenkomst inzake tewerkstelling sluit met een privé-onderneming.

Deze toelage moet volledig besteed worden aan de omkadering of opleiding van de rechthebbende bedoeld in het eerste lid in de onderneming of binnen het centrum.

De Koning bepaalt, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de hoogte van de in het eerste lid bedoelde toelage, evenals de voorwaarden, de duur en de modaliteiten waaronder deze toelage wordt toegekend.

Art. 39

Een toelage is verschuldigd aan het centrum wanneer dat tussenkomt in de kosten verbonden aan de inschakeling van de rechthebbende in het beroepsleven, met toepassing van artikel 9 of artikel 13. De toelage is gelijk aan het bedrag van de financiële tussenkomst.

Afdeling 3*Personalekosten***Art. 40**

Een toelage wordt aan het centrum verleend als tegemoetkoming in de personalekosten per dossier waarvoor het centrum een staatstoelage ontvangt naar aanleiding van de toekenning van een leefloon

COORDINATIE

23

of een tewerkstelling. Deze toelage bedraagt [278]¹⁶ EUR op jaarbasis en wordt berekend in functie van het aantal dagen dat het centrum voormelde staatstoelage ontvangt.

De Koning bepaalt bij besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad de voorwaarden en toekenningsmodaliteiten van die toelage.

[De koning kan, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, het bedrag van de in het eerste lid vermelde toelage aanpassen.]¹⁷

Afdeling 4

Andere verhoogde toelagen

Art. 41

De toelage bedraagt 100% van het bedrag van het leefloon gedurende een periode van ten hoogste [twee]¹⁸ jaar, wanneer het wordt toegekend aan een rechthebbende die zijn hoedanigheid van dakloze verliest, zoals bedoeld door artikel 14,§ 3, eerste lid.

Art. 42

De toelage bedraagt 100% van de verhoging van het leefloon, verleend met toepassing van artikel 14, § 3, eerste lid, aan de begunstigde die zijn hoedanigheid van dakloze verliest.

Art. 43

Zij bedraagt 100% van het bedrag van het leefloon voor een periode van maximaal vijf jaar wanneer dat wordt toegekend aan een rechthebbende ingeschreven in het vreemdelingenregister, en dit tot de dag van zijn inschrijving in het bevolkingsregister.

Afdeling 4/1¹⁹

¹⁶ vervangen door K.B. van 3 september 2004 (B.S. 27-09-2004) met ingang van 1/10/2004 →(285 EUR op 1/1/06 en 320 EUR op 1/1/07)

¹⁷ aangevuld door wet van 9 juli 2004 (B.S. 15-07-2005 – ed.2)

¹⁸ wet van 26-10-2006 (B.S. 30.03.2007 – ed.3)

¹⁹ Progammawet (I) (1) van 26/12/2013 (B.S. 31.12.2013– ed.2)

COORDINATIE

24

*Bijzondere toelagen***Art. 43/1.**

Wat het jaar 2014 betreft wordt aan het centrum een bijzondere toelage van 49,12 EUR toegekend per dossier dat in aanmerking werd genomen in 2012 voor de terugbetalingen door de Staat.

De Koning bepaalt, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, het bedrag van deze toelage voor de volgende jaren evenals het referentiejaar dat in aanmerking wordt genomen.".

Art. 43/2.

§ 1. Een bijzondere toelage voor het dekken van de kosten van begeleiding en activering van 10% van het toegekende bedrag van het leefloon is verschuldigd aan het centrum wanneer er voor de rechthebbende een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie bestaat. De bijzondere toelage wordt slechts één maal gedurende het leven van de rechthebbende toegekend en dit gedurende één kalenderjaar te rekenen vanaf de eerste dag van de maand waarin het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie werd ondertekend. Deze toelage kan gevuld worden door of voorafgaan aan de bijzondere toelage vermeld in de tweede paragraaf.

§ 2. In afwijking van § 1, is de bijzondere toelage voor het dekken van de kosten van begeleiding en activering van 10% van het toegekende bedrag van het leefloon steeds aan het centrum verschuldigd wanneer er voor de rechthebbende een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie gesloten met toepassing van artikel 11, § 2, a, bestaat en dit gedurende de hele periode dat er een dergelijk geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie bestaat. De bijzondere toelage van 10% is verschuldigd vanaf de eerste dag van de maand waarin het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie werd ondertekend.

§ 3. In afwijking van § 1, blijft de bijzondere toelage voor het dekken van de kosten van begeleiding en activering van 10% van het toegekende bedrag van het leefloon verschuldigd aan het centrum gedurende een tweede kalenderjaar voor de dossiers met betrekking tot personen die bijzonder ver verwijderd zijn van een maatschappelijke en/of socioprofessionele integratie en dit voor zover er een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie bestaat.

De Koning bepaalt bij een besluit na overleg in de Ministerraad de minimumvoorwaarden en de modaliteiten waaraan een dossier met betrekking tot personen die bijzonder ver verwijderd zijn van een maatschappelijke en/of socioprofessionele integratie moet voldoen. Deze toelage kan gevuld worden door of voorafgaan aan de bijzondere toelage vermeld in de tweede paragraaf.

COORDINATIE

25

§ 4. In afwijking van § 1, is de bijzondere toelage voor het dekken van de kosten van begeleiding en activering van 10% van het toegekende bedrag van het leefloon uitzonderlijk een tweede maal gedurende het leven van de rechthebbende verschuldigd aan het centrum en dit op voorwaarde dat er een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie bestaat, op voorwaarde dat de betrokkenen bijzonder kwetsbaar is en een bijzondere aandacht van het centrum behoeft en op voorwaarde dat de betrokkenen geen recht op maatschappelijke integratie had gedurende de 12 voorafgaande maanden. Deze bijzondere toelage is niet verschuldigd voor de dossiers waarvoor er in het verleden reeds een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie gesloten met toepassing van artikel 11, §2, a, werd betoelaagd.

De Koning bepaalt bij een besluit na overleg in de Ministerraad de minimumvoorwaarden en de modaliteiten waaraan een dossier moet voldoen opdat er sprake is van een persoon die bijzonder kwetsbaar is en een bijzondere aandacht behoeft van het centrum.

De bijzondere toelage is dan verschuldigd vanaf de eerste dag van de maand waarin het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie werd ondertekend.

Afdeling 5*Modaliteiten***Art. 44**

De Koning bepaalt, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, onder welke voorwaarden en op welke wijze de toelagen alsmede voorschotten hierop worden uitbetaald.

In afwijking van de bepalingen van de artikelen 28, tweede lid, en 57 van het koninklijk besluit van 17 juli 1991 houdende coördinatie van de wetten op de Rijkscomptabiliteit, worden de aan de centra te veel gestorte bedragen van de toelagen, die betrekking hebben op jaren die aan het lopend jaar voorafgaan, beschouwd als een voorschot op de toelage voor het lopende jaar.

Afdeling 6*Sancties ten aanzien van het centrum***Art. 45**

Bij een met redenen omklede beslissing kan de minister weigeren de toelage te betalen of beslissen ze te verminderen:

COORDINATIE

26

- indien het verslag opgesteld ten gevolge van het sociaal onderzoek, bedoeld in artikel 19, niet vermeldt dat de verschillende voorwaarden tot toekenning van het leefloon of de realisatie van de tewerkstelling vervuld zijn ;
- indien het centrum de bepalingen van deze wet met betrekking tot de terugvordering van het leefloon niet heeft nageleefd.

Art. 46

Indien het centrum zich ten onrechte onbevoegd heeft verklaard om op te treden en krachtens een rechterlijke beslissing die in kracht van gewijsde is gegaan veroordeeld wordt tot de toekenning van het leefloon, kan de minister, wanneer zulks herhaaldelijk voorkomt, bij een met redenen omklede beslissing, weigeren de toelage te betalen of beslissen ze te verminderen. Deze sanctie gaat in op de datum van de hulpaanvraag en eindigt ten laatste drie jaar na de datum van de rechterlijke beslissing. Tegen de beslissing van de minister kan binnen dertig dagen na de kennisgeving ervan beroep worden ingesteld bij de Raad van State.

HOOFDSTUK VII**Beroep****Art. 47**

§ 1. De betrokkenen of de minister, of diens afgevaardigde, kunnen een beroep instellen tegen de beslissing van het centrum inzake het recht op maatschappelijke integratie bij de arbeidsrechtbank van de woonplaats van de betrokkenen. De betrokkenen kan ook in beroep gaan tegen het uitblijven van een beslissing van het centrum in deze materie.

Dit beroep moet ingesteld worden binnen de drie maanden op straffe van verval, bij verzoekschrift afgegeven aan of aangetekend gericht tot de griffie van de arbeidsrechtbank.

De termijn van drie maanden loopt, naargelang het geval, vanaf:

- de kennisgeving van de beslissing bedoeld in artikel 21, § 4;
- {de vaststelling van de ontstentenis van een beslissing van het centrum binnen de termijn bepaald in artikel 21, § 1}²⁰

§ 2. Wanneer het beroep wordt ingesteld door de minister of zijn afgevaardigde, is het gericht, hetzij

²⁰ vervangen door de wet van 22.12.2008 (BS 29.12.2008 – ed. 4

COORDINATIE

27

tegen het centrum en de betrokkenen, hetzij tegen het centrum, waarbij de betrokkenen in de zaak wordt geroepen.

§ 3. Het instellen van een beroep schorst de uitvoering van de beslissing niet.

§ 4. Wanneer het in de zaak betrokken centrum zijn territoriale bevoegdheid betwist, roept zo nodig, de arbeidsrechtbank, in afwijking van artikel 811 Gerechtelijk Wetboek, bij gerechtsbrief het bevoegd geachte centrum ambtshalve in de zaak, teneinde te verschijnen op de eerstvolgende nuttige zitting. Indien de onbevoegdheid van het centrum wordt opgeworpen op de inleidende zitting, kan de griffier de beslissing tot ambtshalve oproeping noteren op het zittingsblad.

HOOFDSTUK VIII

Slot- en opheffingsbepalingen**Art. 48**

§1. Artikel 580, 8°, c) van het Gerechtelijk Wetboek wordt aangevuld met het volgende lid:

« de wet vantot instelling van het recht op maatschappelijke integratie, inzake de geschillen betreffende de toekenning, de herziening, de weigering en de terugbetaling door de gerechtigde van de maatschappelijke integratie, alsmede de toepassing van de administratieve sancties bepaald in de desbetreffende wetgeving. »

§ 2. In artikel 728, § 3, derde lid van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 30 juni 1971, worden de woorden «inzake het bestaansminimum» vervangen door de woorden «inzake het bestaansminimum en het recht op maatschappelijke integratie»

Art. 49

Binnen de termijn opgelegd door de minister, verstrekt het centrum aan het Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu alle gegevens die nodig zijn voor het opmaken van statistieken betreffende de evolutie van de toepassing van deze wet.

De Koning kan de aard van deze gegevens evenals de wijze van mededeling ervan bepalen.

Art. 50

§ 1. De Koning kan, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de bedragen van het leefloon bedoeld in artikel 14, § 1, verhogen.

COORDINATIE

28

§ 2. De Koning kan naar analogie van de herwaarderingscoëfficiënt die bestaat in de wet van 28 maart 1973 de modaliteiten vastleggen van de welvaartsvastheid van de bedragen, bedoeld in artikel 14, § 1.

Art. 51

De Koning kan, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad het bedrag van de sociale minimumuitkeringen optrekken tot het bedrag van het leefloon, onverminderd de overleg- en adviesprocedures voorzien in de onderscheiden reglementeringen.

Art. 52

In artikel 2 van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn wordt een § 6 ingevoegd, luidende :

« § 6. In afwijking van artikel 1, 1°, is het steunverlenend openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de persoon die een studie volgt in de zin van artikel 11, §2, a, van de wet van tot instelling van het recht op maatschappelijke integratie, het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de gemeente waar de student, op het ogenblik van de aanvraag, zijn inschrijving als hoofdverblijfplaats heeft in het bevolkings- of vreemdelingenregister.

Dit openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn blijft bevoegd voor de hele ononderbroken duur van de studie. »

Art. 53

De Koning kan, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad de terminologie van de vigerende wettelijke bepalingen die door deze wet stilzwijgend werden gewijzigd, in overeenstemming brengen met die van deze wet.

Art. 54

De wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum wordt opgeheven.

HOOFDSTUK IX

Overgangsbepalingen**Art. 55**

In afwijking van artikel 52 van deze wet, blijft het centrum dat op het ogenblik van de inwerkingtreding van deze wet een bestaansminimum toekende aan een persoon bedoeld in artikel 11, § 2, a, bevoegd tot wanneer de betrokkenen zijn studie heeft voleindigd.

COORDINATIE

29

Art. 56

De personen die met toepassing van artikel 2, § 5, van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum gerechtigd zijn op een bestaansminimum bij een tewerkstelling in een inschakelingsprogramma, worden op het ogenblik van de inwerkingtreding van deze wet gerechtigd op een financiële tussenkomst bedoeld in artikel 9.

Art. 57

De bepalingen van artikel 18 van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum blijven van toepassing op de uitkeringen die met toepassing van voormelde wet werden toegekend.

Art. 58

In de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn worden de volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° In artikel 60, § 3, tweede lid, worden de woorden «artikel 6 van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum» vervangen door de woorden «de artikelen 3, 5° en 6°, 4, 11 en 13, § 2, van de wet van ... betreffende het recht op maatschappelijke integratie».
- 2° In artikel 68 bis, § 5, worden de woorden « artikel 5 van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum » vervangen door de woorden « artikel 16 van de wet van ... betreffende het recht op maatschappelijke integratie » .

Art. 59

Voor de toepassing van artikel 32, §§ 2, 3, 4 en 5 worden tot 31 december 2005 ook de rechthebbenden op een bestaansminimum overeenkomstig de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum meegeteld.

Art. 60

Deze wet treedt in werking op een door de Koning te bepalen datum, en uiterlijk op 1 oktober 2002, met uitzondering van artikel 40 dat uitwerking heeft met ingang van 1 januari 2002.

TEXTE COORDONNE

1

Loi du 26 mai 2002 concernant le droit à l'intégration sociale.*Modifié par : Loi du 24-12-2002 (M.B.- 31-12-2002)**Loi du 9-07-2004 (M.B. 15-07-2004 – ed.2)**A.R. du 3-09-2004 (M.B. 27-09-2004)**Arrêt Cour d'Arbitrage 5/2004 du 14/01/2004 (M.B. 27/02/2004)**Loi du 27-12-2004 (M.B. 31-12-2004 – ed. 2)**Loi du 20-07-2006 (M.B. 28-07-2006 – ed. 2)**Arrêt Cour d'Arbitrage 123/2006 du 28-07-2006 (M.B. 1-09-2006)**Loi du 27-12-2006 (M.B. 28-12-2006 – ed. 3)**A.R du 15-03-2007 (M.B. 29-03.2007 – ed.2)**Loi du 26-10-2006(M.B. 30.03.2007 – ed.3)**Loi du 22-12-2008 (M.B. 29.12.2008 – ed.4)**Loi du 30-12-2009 (M.B. 31.12.2009 – ed.3)**Loi du 06.06.2010 (M.B. 01.07.2010)**Loi du 27-12-2012 (M.B. 31.12.2012 – ed.2)**Loi du 28-06-2013 (M.B. 1.07.2013)**Loi-programme (I) (1) du 26-12-2013 (M.B. 31-12- 2013 Ed.2)**Loi-programme du 26 décembre 2015 (M.B. 30.12.2015 Ed. 2)***TITRE Ier****Droit à l'intégration sociale****CHAPITRE Ier****Dispositions générales****Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Toute personne a droit à l'intégration sociale. Ce droit peut, dans les conditions fixées par la présente loi, prendre la forme d'un emploi et/ou d'un revenu d'intégration, assortis ou non d'un projet individualisé d'intégration sociale.

Les centres publics d'aide sociale ont pour mission d'assurer ce droit.

TEXTE COORDONNE

2

Art. 3

Pour pouvoir bénéficier du droit à l'intégration sociale, la personne doit simultanément et sans préjudice des conditions spécifiques prévues par cette loi :

1° avoir sa résidence effective en Belgique, dans le sens à déterminer par le Roi;

2° être majeure ou assimilée à une personne majeure en application des dispositions de la présente loi;

3° appartenir à une des catégories de personnes suivantes:

- soit posséder la nationalité belge;
- {soit bénéficiant en tant que citoyen de l'Union européenne, ou en tant que membre de sa famille qui l'accompagne ou le rejoint, d'un droit de séjour de plus de trois mois, conformément aux dispositions de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement, et l'éloignement des étrangers. Cette catégorie de personnes ne bénéficie du droit à l'intégration sociale qu'après les trois premiers mois de ce séjour.}¹
- soit être inscrite comme étranger au registre de la population;
- soit être un apatride et tomber sous l'application de la Convention relative au statut des apatrides, signée à New-York le 28 septembre 1954 et approuvée par la loi du 12 mai 1960;
- soit être un réfugié au sens de l'article 49 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers ;
- soit bénéficier du statut au sens de l'article 49/2 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers ;**

4° ne pas disposer de ressources suffisantes, ni pouvoir y prétendre ni être en mesure de se les procurer, soit par ses efforts personnels, soit par d'autres moyens. Le centre calcule les ressources de la personne conformément aux dispositions du titre II, chapitre II;

5° être disposée à travailler, à moins que des raisons de santé ou d'équité l'en empêchent.

6° faire valoir ses droits aux prestations dont elle peut bénéficier en vertu de la législation sociale belge et étrangère.

Art. 3bis.

La disposition à travailler telle que visée à l'article 3, 5°, peut être rencontrée par l'acceptation d'un service communautaire.

¹ Remplacé par la loi programme du 28 juin 2013 (M.B. 1/7/2013)

TEXTE COORDONNE

3

Art. 4

§ 1er. Il peut être imposé à l'intéressé de faire valoir ses droits à l'égard des personnes qui lui doivent des aliments, ces dernières étant limitées à: son conjoint ou, le cas échéant, son ex-conjoint; les ascendants et descendants du premier degré, l'adoptant et l'adopté.

§ 2. Les conventions relatives à une pension alimentaire ne sont pas opposables au centre.

§ 3. Le centre peut agir de plein droit au nom et en faveur de l'intéressé afin de faire valoir les droits visés aux articles 3, 6°, et 4, § 1er.

Art. 5

Pour l'application de la présente loi il faut entendre par:

- 1° centre: le centre public d'aide sociale;
- 2° ministre: le ministre qui a l'Intégration sociale dans ses attributions.

CHAPITRE II

BeneficiairesSection 1 ^{ère}*Intégration sociale pour les personnes âgées de moins de 25 ans***Art. 6**

§ 1er. Toute personne majeure âgée de moins de 25 ans a droit à l'intégration sociale par l'emploi adapté à sa situation personnelle et à ses capacités dans les trois mois de ~~sa demande lorsqu'elle la décision du centre selon laquelle la personne~~ remplit les conditions prévues aux articles 3 et 4.

§ 2. Le droit à l'intégration sociale par l'emploi peut faire l'objet soit d'un contrat de travail soit d'un projet individualisé d'intégration sociale menant, dans une période déterminée, à un contrat de travail.

§ 3. L'intéressé peut se faire assister par une personne de son choix lorsqu'il négocie avec le centre le contrat de travail proposé ou le projet individualisé d'intégration sociale. Il dispose également d'un délai de réflexion de 5 jours calendrier avant la signature du contrat de travail ou d'intégration sociale et peut demander à être entendu par le centre conformément aux dispositions prévues à l'article 20.

Art. 7

Est assimilée à une personne majeure, la personne mineure d'âge qui soit est émancipée par mariage, soit à un ou plusieurs enfants à sa charge, soit prouve qu'elle est enceinte.

TEXTE COORDONNE

4

Art. 8

L'emploi lié à un contrat de travail visé à l'article 6 peut être réalisé selon les dispositions de l'article 60, § 7 ou de l'article 61 de la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'aide sociale.

Ce droit à l'emploi lié à un contrat de travail reste maintenu tant que l'intéressé n'est pas admis au bénéfice d'une allocation sociale d'un montant au moins égal au revenu d'intégration auquel il pourrait prétendre en fonction de sa catégorie.

Art. 9

[§ 1er. Le droit à l'intégration sociale par l'emploi peut également être réalisé pour la personne visée à l'article 6 par une intervention financière du centre dans les frais liés à l'insertion professionnelle de l'ayant droit.

§ 2. Le Roi détermine les types d'insertion pour lesquels le centre intervient financièrement ainsi que le montant, les conditions d'octroi et les modalités de cette intervention financière. Le Roi peut déterminer les conditions d'accès aux différents programmes d'insertion et d'emploi.

§ 3. Par dérogation à l'article 23 de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs, l'intervention financière du centre peut être imputée sur la rémunération du travailleur. Cette imputation s'effectue directement après les retenues autorisées en vertu de l'article 23, alinéa 1er, 1°, de la même loi et n'intervient pas dans la limite d'un cinquième prévue à l'article 23, alinéa 2. Une intervention financière qui est imputée sur la rémunération du travailleur, est néanmoins considérée comme une rémunération en ce qui concerne la législation fiscale et sociale.

§ 4. Le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, dans les conditions qu'il détermine, pour les travailleurs occupés avec le bénéfice d'une intervention financière du centre dans leur rémunération:

1° prévoir des dérogations aux dispositions de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail, en ce qui concerne le respect des règles relatives à la rupture du contrat de travail par le travailleur lorsque celui-ci est engagé dans les liens d'un autre contrat de travail ou nommé dans une administration;

2° (abrogé)²

² Loi du 24 décembre 2002

TEXTE COORDONNE

5

Art. 10

Dans l'attente d'un emploi lié à un contrat de travail ou dans le cadre d'un projet individualisé d'intégration sociale, elle a droit, aux conditions fixées par la présente loi, à un revenu d'intégration.

Lorsque les revenus résultant d'une mise à l'emploi sont inférieurs au montant du revenu d'intégration auquel l'intéressé peut prétendre, le droit au revenu d'intégration est maintenu dans les conditions fixées par la présente loi.

Si le centre établit par décision motivée que la personne ne peut travailler pour des raisons de santé ou d'équité, elle a droit, aux conditions fixées par la présente loi, à un revenu d'intégration, assortis ou non d'un projet individualisé d'intégration sociale.

Si le centre établit par décision motivée que la personne ne peut participer à un projet individualisé d'intégration sociale, pour des raisons de santé ou d'équité, elle a droit, aux conditions fixées par la présente loi, à un revenu d'intégration.

Art. 11

§ 1er. L'octroi et le maintien du revenu d'intégration peuvent être assortis d'un projet individualisé d'intégration sociale, soit à la demande de l'intéressé lui-même, soit à l'initiative du centre.

Le projet s'appuie sur les aspirations, les aptitudes, les qualifications et les besoins de la personne concernée et les possibilités du centre.

Selon les besoins de la personne, le projet individualisé portera soit sur l'insertion professionnelle, soit sur l'insertion sociale—*de préférence sur l'insertion professionnelle, ou, à défaut, sur l'insertion sociale.*

Dans l'élaboration du projet individualisé d'intégration sociale, le centre veille à respecter une juste proportionnalité entre les exigences formulées à l'égard de l'intéressé et l'aide octroyée.

Le projet individualisé d'intégration sociale peut avoir trait à un service communautaire, qui en fait alors partie intégrante. Le service communautaire consiste à exercer des activités sur une base volontaire qui constituent une contribution positive tant pour le parcours de développement personnel de l'intéressé que pour la société.

§ 2. Ce projet est obligatoire:

- a) lorsque le centre accepte, sur la base de motifs d'équité, qu'en vue d'une augmentation de ses possibilités d'insertion professionnelle, la personne concernée entame, reprenne ou continue des études de plein exercice dans un établissement d'enseignement agréé, organisé ou subventionné par les communautés;
- b) lorsqu'il s'agit d'un projet visé à l'article 6, § 2
- c) lorsque l'intéressé n'a pas bénéficié du droit à l'intégration sociale au cours des trois derniers mois.

TEXTE COORDONNE

6

Toute personne a droit à un projet individualisé d'intégration sociale adapté à sa situation personnelle et à ses capacités dans les trois mois de la décision du centre selon laquelle la personne remplit les conditions prévues aux articles 3 et 4.

§ 3. Le projet visé au § 1er fait l'objet d'un contrat écrit conclu conformément à l'article 6, § 3 entre la personne concernée et le centre. A la demande d'une des parties, un ou plusieurs tiers peuvent être partie au contrat. Le contrat peut être modifié ~~à la demande de chacune des parties~~ *à la demande de chacune des parties, de commun accord* au cours de son exécution.

Le Roi fixe par arrêté délibéré en Conseil des ministres les conditions minimales et les modalités auxquelles un contrat concernant un projet individualisé d'intégration sociale doit répondre ~~ainsi que les conditions spécifiques d'un contrat contenant un projet menant dans une période déterminée à un contrat de travail, d'un contrat d'études de plein exercice ou d'un contrat de formation.~~

Section 2

Intégration sociale pour les personnes à partir de l'âge de 25 ans

Art. 12

Toute personne à partir de 25 ans a droit à l'intégration sociale lorsqu'elle remplit les conditions prévues aux articles 3 et 4.

Art. 13

§ 1er. Le droit à l'intégration sociale peut être réalisé par un emploi lié à un contrat de travail tel que visé aux articles 8 et 9 et/ou par l'octroi d'un revenu d'intégration assorti obligatoirement, lorsque l'intéressé n'a pas bénéficié du droit à l'intégration sociale au cours des trois derniers mois, d'un projet individualisé d'intégration sociale visé à l'article 11, § 1er. Si le droit à l'intégration est réalisé par un emploi complété par l'octroi d'un revenu d'intégration, le projet individualisé d'intégration sociale est toujours facultatif.

§ 2. Toute personne a droit à un projet individualisé d'intégration sociale adapté à sa situation personnelle et à ses capacités dans les trois mois de la décision du centre selon laquelle la personne remplit les conditions prévues aux articles 3 et 4.

§ 3. Les dispositions prévues à l'article 6, § 3, sont d'application lorsque dans le cadre de son droit à l'intégration sociale, l'intéressé se voit proposer un emploi ou un projet individualisé d'intégration sociale.

TEXTE COORDONNE

7

§ 4. Dans l'attente d'un emploi lié à un contrat de travail ou dans le cadre d'un projet individualisé d'intégration sociale, la personne a droit, aux conditions fixées par la présente loi, à un revenu d'intégration.

Lorsque les revenus résultant d'une mise à l'emploi sont inférieurs au montant du revenu d'intégration auquel l'intéressé peut prétendre, le droit au revenu d'intégration est maintenu dans les conditions fixées par la présente loi.

Si le centre établit par décision motivée que la personne ne peut travailler pour des raisons de santé ou d'équité, elle a droit, aux conditions fixées par la présente loi, à un revenu d'intégration, assortis ou non d'un projet individualisé d'intégration sociale.

Si le centre établit par décision motivée que la personne ne peut participer à un projet individualisé d'intégration sociale, pour des raisons de santé ou d'équité, elle a droit, aux conditions fixées par la présente loi, à un revenu d'intégration.

§ 5. Le projet visé au § 1er fait l'objet d'un contrat écrit conclu conformément à l'article 6, § 3, entre la personne concernée et le centre. A la demande d'une des parties, un ou plusieurs tiers peuvent être partie au contrat. Le contrat peut être modifié à la demande de chacune des parties en concertation entre elles au cours de son exécution.

Le Roi fixe par arrêté délibéré en Conseil des Ministres les conditions minimales et les modalités auxquelles un contrat concernant un projet individualisé d'intégration sociale doit répondre.

TITRE II

Modalités d'application du droit à l'intégration sociale

CHAPITRE I

Montant du revenu d'intégration**Art. 14**

[§ 1er. Le revenu d'intégration annuel s'élève à:

1° **4.858,43** EUR pour toute personne cohabitant avec une ou plusieurs personnes.
(5.155,80€ - 1/4/2016)

Il faut entendre par cohabitation le fait que des personnes vivent sous le même toit et règlent principalement en commun leurs questions ménagères;

TEXTE COORDONNE

8

2° **7.287,65** EUR pour une personne isolée [ainsi que pour toute personne sans abri qui bénéficie d'un projet individualisé d'intégration sociale visé à l'article 11 §§ 1er et 3 ainsi qu'à l'article 13, § 2]³; (**7.733,71** € - 1/04/2016)

3° **9.716,87** EUR pour une personne vivant {...} avec une famille à sa charge. (**10.311,62** € - 1/04/2016)

Ce droit s'ouvre dès qu'il y a présence d'au moins un enfant mineur non marié.

Il couvre également le droit de l'éventuel conjoint ou partenaire de vie.

Par famille à charge, on entend le conjoint ou partenaire de vie, l'enfant mineur non mariés ou plusieurs enfants parmi lesquels au moins un enfant mineur non marié.

Par partenaire de vie, on entend la personne avec qui le demandeur constitue un ménage de fait.

Le Roi détermine, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, dans quelle mesure le conjoint ou le partenaire de vie doit répondre aux conditions visées à l'article 3.]⁵

§ 2. Le montant du revenu d'intégration est diminué des ressources du demandeur, calculées conformément aux dispositions du titre II, chapitre II.

§ 3. Le bénéficiaire d'un revenu d'intégration qui perd sa qualité de sans-abri en occupant un logement qui lui sert de résidence principale a droit, une seule fois dans sa vie, à une majoration d'un douzième du montant annuel du revenu d'intégration, fixé au [§ 1er, alinéa 1er, 3°].]⁶

Par dérogation à l'alinéa précédent, le Roi peut prévoir la possibilité d'octroyer, dans des cas dignes d'intérêt, une deuxième fois la majoration d'un douzième du montant annuel du revenu d'intégration, fixé au [§ 1er, alinéa 1er, 3°].]⁷

Le Roi peut assimiler d'autres catégories de personnes à des sans-abri.

Art. 15

Les montants visés à l'article 14, § 1er, alinéa 1er, sont rattachés à l'indice 103,14 applicable au 1er juin 1999 (base 1996 = 100) des prix à la consommation.

Ils varient conformément aux dispositions de la loi du 2 août 1971 organisant un régime de liaison à l'indice des prix à la consommation, des traitements, salaires, pensions, allocations et subventions à charge du trésor public, de certaines prestations sociales, des limites de rémunération à prendre en

³ loi. du 26-10-2006(M.B. 30.03.2007 – ed.3)

⁴ Supprimé par larrêt de la Cour d'Arbitrage 123/2006 dd.28/07/2006 (M.B. du 1-09-2006)

⁵ remplacé par la loi du 9 juillet 2004 (M.B. du 15-07-2004 – ed.2)

⁶ remplacé par la loi du 27 décembre 2004 (M.B. du 31-12-2004 –ed.2)

⁷ remplacé par la loi du 27 décembre 2004 (M.B. du 31-12-2004 –ed.2)

TEXTE COORDONNE

9

considération pour le calcul de certaines cotisations de sécurité sociale des travailleurs, ainsi que des obligations imposées en matière sociale aux travailleurs indépendants.

CHAPITRE II

Calcul des ressources

Art. 16

§ 1er. Sans préjudice de l'application de la disposition du § 2, toutes les ressources, quelle qu'en soit la nature ou l'origine, dont dispose le demandeur, sont prises en considération, y compris toutes les prestations allouées en vertu de la législation sociale belge ou étrangère. Peuvent également être prises en considération, dans les limites fixées par le Roi par arrêté délibéré en Conseil des ministres, les ressources des personnes avec lesquelles le demandeur cohabite.

Le Roi détermine, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, les modalités de l'enquête sur les ressources et fixe les règles de calcul de celles-ci.

§ 2. Le Roi peut déterminer par arrêté délibéré en Conseil des Ministres les ressources dont il ne sera pas tenu compte, soit en totalité, soit partiellement pour le calcul des ressources.

CHAPITRE III

Procédure

Section 1 ère

Devoir d'information

Art. 17

Le centre est tenu de communiquer à toute personne qui en fait la demande toute information utile au sujet de ses droits et obligations en matière d'intégration sociale sous la forme d'un revenu d'intégration, d'un emploi ou d'un projet individualisé d'intégration sociale. Le centre est tenu de communiquer de sa propre initiative à la personne concernée toute information complémentaire utile au traitement de sa demande ou au maintien de ses droits.

Le Roi détermine ce qu'il faut entendre par information utile.

Section 2

Demande, octroi d'office, révision, retrait

TEXTE COORDONNE

10

Art. 18

§ 1er. Le centre compétent accorde, revoit ou retire le droit à l'intégration sociale sous la forme d'un revenu d'intégration, d'un emploi ou d'un projet individualisé d'intégration sociale soit de sa propre initiative, soit à la demande de l'intéressé ou de toute personne qu'il a désignée par écrit à cet effet.

Il y a lieu d'entendre par «centre compétent», le centre visé aux articles 1er, alinéa premier, 1° et 2 de la loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge de l'aide sociale accordée par les centres publics d'aide sociale.

S'il s'agit d'une personne sans abri, le centre compétent est celui visé à [l'article 2, § 7, de la loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge des secours accordés par les centres publics d'action sociale.]⁸

§ 2. Le jour de sa réception, la demande est inscrite par ordre chronologique dans le registre tenu à cet effet. La demande écrite est signée par l'intéressé ou par la personne désignée. Lorsque la demande est orale, l'intéressé ou la personne désignée signe dans la case ad hoc du registre visé à l'alinéa 1er.

§ 3. Le centre adresse ou remet le même jour un accusé de réception au demandeur.

Tout accusé de réception doit indiquer le délai d'examen de la demande et les dispositions des articles 20 et 22, § 1er, alinéa 2.

§ 4. Lorsqu'un centre reçoit une demande pour laquelle il ne se considère pas compétent, il transmet cette demande dans les cinq jours calendrier par écrit au centre qu'il estime être compétent. Dans le même délai, il avertit le demandeur par écrit de cette transmission. A peine de nullité, la transmission de la demande au CPAS considéré comme étant compétent, ainsi que la notification au demandeur de la transmission, se fait au moyen d'une lettre mentionnant les raisons de l'incompétence.

Toutefois, la demande sera validée à la date de sa réception au premier centre, telle que déterminée au § 2.

Le centre qui manque à cette obligation doit accorder, aux conditions fixées par la présente loi, le revenu d'intégration ou l'intégration sociale par l'emploi tant qu'il n'a pas transmis la demande ni communiqué les raisons invoquées pour justifier l'incompétence.

La décision d'incompétence peut être prise par le président à charge pour lui de soumettre sa décision au conseil ou à l'organe compétent à la plus prochaine réunion, en vue de sa ratification.

§ 5. Le centre auprès duquel une demande d'obtention de prestations sociales est introduite, pour laquelle il n'est pas compétent, la transmet sans délai à l'institution de sécurité sociale compétente. Le demandeur en est avisé.

§ 6. Lorsque le centre reçoit une demande d'obtention du droit à l'intégration sociale, transmise par une autre institution de sécurité sociale, la demande sera validée à la date d'introduction auprès de

⁸ Remplacé – loi du 27-12-2006 portant des dispositions diverses (I) – (M.B. 28-12/2006 – Ed.3)

TEXTE COORDONNE

11

l'institution non compétente, à savoir la date du cachet de la poste et, à défaut de celui-ci, la date de réception de la demande.

Section 3

Examen de la demande

Art. 19

§ 1er. Le centre procède à une enquête sociale en vue de l'octroi de l'intégration sociale sous la forme d'un revenu d'intégration ou d'un emploi, en vue de la révision ou du retrait d'une décision y afférente ou en vue d'une décision de suspension de paiement du revenu d'intégration.

Le centre doit recourir pour l'enquête sociale à des travailleurs sociaux, selon les conditions de qualification fixées par le Roi.

{Le Roi peut déterminer les modalités de l'enquête sociale.}⁹

§ 2. L'intéressé est tenu de fournir tout renseignement et autorisation utile à l'examen de sa demande.

§ 3. Le centre recueille toutes les informations faisant défaut en vue de pouvoir apprécier les droits de l'intéressé, lorsque le demandeur ne peut le faire.

§ 4. Le Roi détermine, par arrêté délibéré en Conseil des ministres:

- 1° les informations et les autorisations qui doivent être données au minimum par le demandeur au moyen d'un formulaire à compléter à cet effet lors de la demande d'intégration sociale sous la forme d'un revenu d'intégration ou d'un emploi;
- 2° les conditions et les modalités selon lesquelles le centre peut recueillir des informations auprès des administrations publiques.

Art. 20

Le centre est tenu d'entendre le demandeur, si celui- ci le demande, avant de prendre une décision relative à:

- l'octroi, le refus ou la révision d'un revenu d'intégration, d'un projet individualisé d'intégration sociale ou d'une intégration sociale par l'emploi;
- les sanctions visées à l'article 30, §§ 1er et 2;
- la récupération à charge d'une personne qui a perçu le revenu d'intégration.

Le centre est tenu d'informer l'intéressé de ce droit, selon les modalités fixées par le Roi.

L'intéressé peut être entendu soit par le conseil, soit par l'organe compétent ayant un pouvoir de décision dans le cas concret.

Lors de son audition, l'intéressé peut se faire assister ou représenter par une personne de son choix.

⁹ Complété par la loi Programme du 27 décembre 2012 (M.B. 31/12/2012 – ed.2)

TEXTE COORDONNE

12

Section 4

*Décision***Art. 21**

§ 1er. Sans préjudice de l'obligation d'accorder une aide immédiate qui lui est imposée par la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'aide sociale, le centre prend sa décision dans les trente jours qui suivent la réception de la demande.

Dans les cas visés à l'article 18, § 4, alinéa 1er, et § 6, le centre à qui la demande a été transmise décide dans les trente jours suivant le jour où le premier centre saisi ou l'institution de sécurité sociale a transmis la demande.

§ 2. Toute décision à portée individuelle ayant des conséquences juridiques pour le droit de la personne concernée à une intégration sociale sous la forme d'un revenu d'intégration, d'un emploi ou d'un projet individualisé d'intégration sociale est écrite et motivée. Cette motivation doit être suffisante et porter tant sur les éléments juridiques que sur les éléments de fait sur lesquels repose la décision. Lorsque la décision porte sur une somme d'argent, elle doit mentionner le montant alloué, ainsi que le mode de calcul et la périodicité des paiements.

§ 3. La décision doit en outre contenir les mentions suivantes:

- 1° la possibilité d'intenter un recours devant le tribunal compétent;
- 2° l'adresse du tribunal compétent;
- 3° le délai et les modalités pour intenter un recours;
- 4° le contenu des articles 728 et 1017 du Code judiciaire;
- 5° les références du dossier et du service et l'assistant sociale qui gère celui-ci;
- 6° la possibilité d'obtenir toute explication sur la décision auprès du service qui gère le dossier;
- 7° le fait que le recours devant le tribunal du travail, n'est pas suspensif de l'exécution de la décision;
- 8° s'il y a lieu, la périodicité du paiement.

Si la décision ne contient pas les mentions prévues dans cet article, le délai de recours visé à l'article 47, § 1er, alinéa 2, ne commence pas à courir.

§ 4. La décision est notifiée à l'intéressé dans les huit jours sous pli recommandé ou contre accusé de réception, selon les modalités qui peuvent être déterminées par le Roi. La date du cachet de la poste ou de l'accusé de réception font foi.

§ 5. La décision accordant ou majorant un revenu d'intégration, intervenue à la suite d'une demande introduite par l'intéressé, sort ses effets à la date de la réception de cette demande.

TEXTE COORDONNE

13

Par dérogation à l'alinéa précédent, la décision prise par le centre compétent dans le cas visé à l'article 18, § 4, alinéa 3, produit ses effets le jour suivant la date à laquelle la demande a été transmise par le premier centre saisi.

S'il s'agit d'une décision d'office, le centre fixe dans sa décision la date à laquelle cette décision produit ses effets.

§ 6. Toute décision d'octroi, de refus ou de révision du droit à l'intégration sociale sous la forme d'un revenu d'intégration, d'un emploi ou d'un projet individualisé d'intégration sociale, est communiquée au ministre, selon les modalités déterminées par le Roi, dans les huit jours suivant la fin du mois au cours duquel cette décision a été prise.

A défaut d'avoir communiqué la décision dans le délai requis, le centre est déchu du droit de recouvrer les dépenses afférentes à la période qui s'écoule entre le quarante-cinquième jour suivant la fin du mois au cours duquel la décision a été prise et le jour de la communication de cette décision. Le Roi peut déroger à cette disposition lors de circonstances exceptionnelles et collectives. Le présent alinéa concerne les décisions prises à partir du 1er octobre 2006¹⁰.

Art. 22

§ 1er. Sans préjudice des dispositions légales et réglementaires en matière de prescription, le centre revoit une décision en cas:

1. de modification des circonstances qui ont une incidence sur les droits de la personne;
2. de modification du droit par une disposition légale ou réglementaire;
3. d'erreur juridique ou matérielle du centre;
4. d'omission, de déclarations incomplètes et inexactes de la personne.

En vue d'une révision éventuelle, l'intéressé doit faire déclaration immédiate de tout élément nouveau susceptible d'avoir une répercussion sur le montant qui lui a été accordé ou sur sa situation d'ayant droit.

Dans le même but, le centre examinera régulièrement, et ce au moins une fois l'an, si les conditions d'octroi sont toujours réunies.

§ 2. La décision de révision produit ses effets à la date à laquelle le motif qui a donné lieu à la révision est apparu.

En dérogation à l'alinéa 1er, la révision produit ses effets le premier jour du mois suivant la notification en cas d'erreur juridique ou matérielle du centre lorsque les conditions suivantes sont remplies simultanément:

- 1° le droit à la prestation est inférieur au droit octroyé initialement;
- 2° la personne ne pouvait se rendre compte de l'erreur.

¹⁰ complété par la loi du 20 juillet 2006 (M.B. 28 /07/2006 – ed.2)

TEXTE COORDONNE

14

Section 5

*Paiement***Art. 23**

§ 1er. Le premier paiement du revenu d'intégration est effectué dans les quinze jours de la décision ; si des avances ont été consenties, leur montant est défafqué des sommes allouées pour la période correspondante.

Les autres paiements se font par semaine, par quinzaine ou par mois au choix du centre, tels que déterminés dans la décision.

Le Roi peut préciser les modalités de ce paiement.

§ 2. En cas de retard de paiement, le revenu d'intégration porte intérêt de plein droit à partir de la date de son exigibilité, à savoir le seizième jour suivant la décision. Si cette décision est prise avec un retard imputable au centre, les intérêts sont dus à partir du quarante-sixième jour suivant l'introduction de la demande.

Le Roi peut déterminer les modalités de calcul de l'intérêt. Il peut également fixer le taux d'intérêt sans que celui-ci puisse être inférieur au taux normal des avances en compte courant hors plafond fixé par la Banque nationale.

§ 3. Le Roi fixe les cas dans lesquels le paiement est suspendu à l'égard du bénéficiaire qui fait l'objet d'une mesure de détention ou d'emprisonnement.

§ 4 Le Roi détermine les bénéficiaires des arrérages échus et non encore payés, lors du décès du bénéficiaire du revenu d'intégration.

§ 5. Le bénéficiaire signale au centre compétent, avant son départ, tout séjour d'une période d'une semaine ou plus qu'il effectuera à l'étranger; il en précise la durée et en donne la justification. Le paiement du revenu d'intégration est garanti pour cette période, qui en totalité ne peut pas être supérieure à quatre semaines par année civile.

Le paiement du revenu d'intégration est suspendu pour les séjours à l'étranger qui dépassent le total des quatre semaines par année civile, à moins que le centre n'en décide autrement en raison de circonstances exceptionnelles justifiant ce séjour.¹¹

CHAPITRE IV

Des recouvrements

¹¹ Modifié par la loi-programme du 26 décembre 2015- M.B. 30 décembre 2015 – Ed.2.

TEXTE COORDONNE

15

Art. 24

§1. Le revenu d'intégration versé en application de la présente loi est récupéré à charge de l'intéressé:

1° en cas de révision avec effet rétroactif, visée à l'article 22, § 1er.

En cas d'erreur du centre, le centre peut soit récupérer l'indu, soit de sa propre initiative ou à la demande de l'intéressé, renoncer totalement ou partiellement à la récupération.

2° lorsqu'il vient à disposer de ressources en vertu de droits qu'il possédait pendant la période pour laquelle le revenu d'intégration lui a été versé. Dans ce cas, la récupération est limitée au montant des ressources qui auraient dû être prises en considération pour le calcul du revenu d'intégration à payer s'il en avait déjà disposé à ce moment. Par dérogation à l'article 1410 du Code judiciaire, le centre est subrogé de plein droit, jusqu'à concurrence de cette somme, dans les droits que le bénéficiaire peut faire valoir aux ressources susvisées;

§ 2. En dehors des cas visés au § 1er, une récupération du revenu d'intégration auprès de l'intéressé n'est pas possible. Toute convention contraire est considérée comme nulle.

§ 3. La décision mentionnée au § 1er doit être conforme aux dispositions de l'article 21, §§ 2, 3 et 4.

§ 4. Les montants payés indûment portent intérêt de plein droit à partir du paiement, si le paiement indu résulte de fraude, de dol ou de manœuvres frauduleuses de la part de la personne intéressée.

Art. 25

§ 1er. Cet article s'applique au cas de récupération visé à l'article 24 § 1,1°.

§ 2. Le centre doit notifier par écrit sa décision à l'intéressé afin de récupérer auprès de lui le revenu d'intégration qui lui a été payé. Cette décision doit comporter, outre les mentions visées à l'article 21, § 3, les indications suivantes:

- 1° la constatation que des montants indus ont été payés;
- 2° le montant total de ce qui a été payé indûment, ainsi que le mode de calcul;
- 3° le contenu et les références des dispositions en violation desquelles les paiements ont été effectués;
- 4° le délai de prescription pris en considération;
- 5° la possibilité pour le centre de renoncer à la récupération des montants payés indûment et la procédure à suivre à cet effet;
- 6° la possibilité de soumettre une proposition dûment motivée de remboursement par tranches.

TEXTE COORDONNE

16

Lorsque la décision ne comporte pas les mentions précitées, le délai de recours visé à l'article 47, § 1er, alinéa 2, ne commence pas à courir.

Le centre ne peut exécuter sa décision de récupération qu'après un délai d'un mois. Si l'intéressé demande dans ce délai qu'il soit renoncé à la récupération, le centre ne peut agir qu'après avoir confirmé sa décision par une nouvelle décision communiquée à l'intéressé par lettre recommandée.

§ 3. Le Roi détermine les conditions dans lesquelles le centre renonce au recouvrement de l'indu lors du décès de la personne qui a été payée.

Art. 26

Le remboursement du revenu d'intégration octroyé par un centre en application de la présente loi est poursuivi par ce centre en vertu d'un droit propre, dans les limites, les conditions et les modalités fixées par le Roi, à charge des débiteurs d'aliments visés à l'article 4, § 1, ainsi qu'à charge des débiteurs d'aliments visés à l'article 336 du Code civil, à concurrence du montant auquel ils sont tenus pendant la période durant laquelle le revenu d'intégration a été octroyé.

Art. 27

Le centre poursuit en vertu d'un droit propre le remboursement du revenu d'intégration à charge de la personne responsable de la blessure ou de la maladie qui a donné lieu au paiement du revenu d'intégration.

Lorsque la lésion ou la maladie résulte d'une infraction, l'action peut être exercée en même temps que l'action pénale et devant le même juge.

Art. 28

Le centre ne peut se dispenser du recouvrement visé aux articles 24, § 1er, 26 et 27 que par une décision individuelle et pour des raisons d'équité qui seront mentionnées dans la décision.

L'intéressé peut faire valoir des raisons d'équité justifiant que le remboursement ne soit pas poursuivi. Aucune récupération ne doit être entreprise si les coûts ou les démarches inhérents à cette récupération dépassent le résultat escompté.

Art. 29

§ 1er. L'action en remboursement visée à l'article 24, § 1er et l'action visée à l'article 27, alinéa 1er, se prescrivent conformément à l'article [2277 du Code civil]¹².

§ 2. L'action en remboursement visée à l'article 26 se prescrit conformément à l'article 2277 du Code civil.

¹² Modifié – Loi portant des dispositions diverses du 30 décembre 2009 – M.B. 31/12/2009 – Ed.3.

TEXTE COORDONNE

17

§ 3. L'action visée à l'article 27, alinéa 2, se prescrit conformément à l'article 2262 bis, § 1er, alinéas 2 et 3, du Code civil.

§ 4. Ces prescriptions peuvent être interrompues par une sommation faite soit par lettre recommandée à la poste, soit contre accusé de réception.

CHAPITRE V

Des sanctions

Art.30

§ 1er. Si l'intéressé omet de déclarer des ressources dont il connaît l'existence, ou s'il fait des déclarations inexactes ou incomplètes ayant une incidence sur le montant du revenu d'intégration, le paiement de ce dernier peut être suspendu partiellement ou totalement pour une période de six mois au plus ou, en cas d'intention frauduleuse, de douze mois au plus.

En cas de récidive dans un délai de trois ans à compter du jour où la sanction pour une omission ou déclaration inexacte antérieure est devenue définitive, les périodes susvisées peuvent être doublées. Aucune sanction ne peut plus être prononcée lorsqu'un délai de deux ans s'est écoulé à compter du jour où l'omission a été commise ou la déclaration inexacte, faite. Aucune sanction ne peut plus être exécutée lorsqu'un délai de deux ans s'est écoulé à compter du jour où la sanction est devenue définitive.

§ 2. Après mise en demeure, si l'intéressé ne respecte pas sans motif légitime ses obligations prévues dans le contrat contenant un projet individualisé d'intégration sociale, visé aux articles 11 et 13, § 2, le paiement du revenu d'intégration peut, après avis du travailleur social ayant en charge le dossier, être suspendu partiellement ou totalement pour une période d'un mois au maximum. En cas de récidive dans un délai d'un an tout au plus, le paiement du revenu d'intégration peut être suspendu pour une période de trois mois au maximum.

La sanction prévue à l'alinéa 1er prend cours le premier jour du deuxième mois suivant la décision du centre.

La sanction prévue à l'alinéa 1er prend cours au plus tôt le jour suivant la notification de la décision du centre à l'intéressé et au plus tard le premier jour du troisième mois suivant la décision du centre.

§ 3. Les sanctions administratives visées aux §§ 1er et 2 sont prononcées par le centre compétent visé à l'article 18, § 1er, et leur exécution peut, s'il y a lieu, être poursuivie par le centre qui devient ultérieurement compétent et ce pour la durée d'application de la sanction.

TEXTE COORDONNE

18

Les règles de la procédure déterminée par les articles 20, 21, §§ 2, 3 et 4 et l'article 47 sont d'application.

§ 4. Les sanctions administratives visées au § 2 peuvent être assorties d'un sursis partiel ou complet. Si les conditions liées au sursis sont enfreintes dans la période visée au § 2, alinéa 2, la sanction est appliquée, et ce au plus tard le premier jour du sixième mois suivant la décision du centre par laquelle le sursis a été accordé.

§ 5. Les sanctions administratives visées au paragraphe 1er peuvent être assorties d'un sursis partiel ou complet.

Art. 31

[Les infractions aux dispositions de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution sont recherchées, constatées et sanctionnées conformément au Code pénal social. Les inspecteurs sociaux disposent des pouvoirs visés aux articles 23 à 39 du Code pénal social lorsqu'ils agissent d'initiative ou sur demande dans le cadre de leur mission d'information, de conseil et de surveillance relative au respect des dispositions de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution.]¹³

CHAPITRE VI

De la subvention de l'Etat

Section 1

Revenu d'intégration

Art. 32

§ 1er. L'Etat accorde au centre visé à l'article 18 une subvention égale à 55%¹⁴ du montant du revenu d'intégration accordé conformément aux dispositions de la présente loi.

§ 2. La subvention visée au § 1er est portée à 65% du montant du revenu d'intégration pour le centre qui a octroyé, en moyenne mensuelle au cours de la pénultième année, un revenu d'intégration à au moins cinq cents ayants droit ou qui a réalisé en leur faveur un emploi subventionné par l'Etat.

§ 3. La subvention visée au § 1er est portée à 70% lorsque, dans les conditions visées au § 2, le droit a été octroyé à au moins mille ayants droit.

¹³ Loi du 6/6/2010 – art 94 –en vigueur 1/7/2011 – M.B. 1/7/2010

¹⁴ Loi du 15 mai 2014- article 102- en vigueur le 1er juillet 2014-M.B. 19/06/2014

TEXTE COORDONNE

19

§ 4. La subvention visée aux §§ 2 et 3 est octroyée pour la première fois au centre qui dépasse le seuil de cinq cents ou mille ayants droit, à condition que le nombre d'ayants droit ait augmenté d'au moins 5% par rapport à l'année précédente.

§ 5. Lorsque le nombre d'ayants droit, calculé en moyenne mensuelle au cours de l'année pénultième, baisse en dessous du seuil de 500 ou 1000 ayants droit, le centre conserve le droit à la subvention majorée, visée aux §§ 2 et 3, toutefois diminuée de 1 % par an jusqu'à ce qu'il atteigne les taux de subvention respectifs de **55 % et 65 %** du montant du revenu d'intégration.

La diminution de la subvention de 1 % par an n'est pas appliquée lorsque la réduction du nombre des ayants droit est inférieure à 3 % par rapport à l'année précédente.

Art. 33

~~La subvention s'élève, pendant une durée maximale de six mois, à 75%¹⁵ du montant du revenu d'intégration lorsque dans le cadre d'un contrat contenant un projet individualisé d'intégration sociale, passé en application des articles 11 et 13, § 2, le bénéficiaire suit une formation à raison de 10 h/semaine au moins ou preste dans le cadre d'une formation par le travail 10 h/semaine au moins et de 20 h/semaine au plus.~~

~~La formation doit être organisée par un service public de formation des sans emploi ou par un organisme de formation professionnelle conventionné avec le centre. La formation par le travail devra être exercé au sein des services ou établissements du centre ou au sein d'un service ou établissement visés à l'article 61 de la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'aide sociale.~~

Art. 34

~~La subvention visée à l'article 32 est majorée de 10% pendant la durée d'un contrat concernant un projet individualisé d'intégration sociale conclu en application de l'article 11, § 2,a, dans la mesure où le centre respecte les dispositions prévues aux articles 26 et 28.~~

Art. 35

Par dérogation à l'article 55 de l'arrêté royal du 17 juillet 1991 portant coordination des lois sur la comptabilité de l'État, le centre conserve les montants qu'il récupère en exécution de l'article 26 auprès des descendants au premier degré, les adoptants, le conjoint ou, le cas échéant, l'ex-conjoint et les débiteurs de la pension alimentaire visés à l'article 336 du Code Civil, lorsque le bénéficiaire est lié par un projet individualisé d'intégration sociale conclu en application de l'article 11, § 2,a.

¹⁵ Loi du 15 mai 2014- article 103- en vigueur le 1er juillet 2014-M.B. 19/06/2014

TEXTE COORDONNE

20

Section 2

*Emploi***Art. 36**

§ 1er Une subvention est due au centre lorsqu'il agit en qualité d'employeur en application de l'article 60, § 7, de la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'aide sociale. Lorsque la personne est engagée à temps plein la subvention est égale au montant du revenu d'intégration fixé à l'article 14, § 1er, 4°, de la présente loi. La subvention reste due au centre jus-qu'au terme du contrat de travail, même si la situation familiale ou financière du travailleur concerné se modifie pendant la durée du contrat de travail ou s'il s'établit dans une autre commune.

§ 2. Le Roi fixe le montant de la subvention en cas d'occupation à temps partiel ainsi que les conditions d'octroi de cette subvention.

Il peut aussi porter le montant de la subvention à un montant supérieur et en fixer les conditions pour des initiatives spécifiques d'insertion sociale.

Art. 37

Lorsque le centre agit en tant qu'employeur en application de l'article 60, § 7, de la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'aide sociale, afin de réaliser le droit à l'intégration sociale par l'emploi visé à l'article 6, la subvention, déterminée conformément aux §§ 1 et 2, alinéa 1er, de l'article 36, est majorée de 25% tout au plus, jusqu'à concurrence du coût salarial brut de la personne mise au travail.

Art. 38

Une subvention est due au centre lorsqu'il conclut pour un bénéficiaire une convention en matière d'emploi avec une entreprise privée, en application de l'article 61 de la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'aide sociale.

Cette subvention doit être entièrement consacrée à l'encadrement ou à la formation du bénéficiaire visé à l'alinéa 1er dans l'entreprise ou au sein du centre.

Le Roi fixe, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, le montant de la subvention visée à l'alinéa 1er, de même que les conditions, la durée et les modalités selon lesquelles cette subvention est accordée.

TEXTE COORDONNE

21

Art. 39

Une subvention est due au centre lorsque celui intervient dans les frais liés à l'insertion professionnelle de l'ayant droit, en application de l'article 9 ou de l'article 13. La subvention est égale au montant de l'intervention financière.

Section 3

*Frais de personnel***Art. 40**

Une subvention est accordée au centre à titre d'intervention dans les frais de personnel par dossier pour lequel le centre reçoit une subvention de l'État suite à l'octroi d'un revenu d'intégration ou d'un emploi. Cette subvention s'élève à [278]¹⁶ EUR sur une base annuelle et est calculée en fonction du nombre de jours durant lequel le centre reçoit la subvention précitée de l'État

Le Roi fixe par arrêté délibéré en conseil des ministres les conditions et modalités d'octroi de cette subvention

[Le Roi Peut, par arrêté délibéré en Conseil des ministres adapter le montant de la subvention mentionné à l'alinéa 1er.]¹⁷

Section 4

*Autres subventions majorées***Art. 41**

La subvention est égale à 100% du montant du revenu d'intégration pendant une période maximale [de deux ans]¹⁸ lorsqu'il est octroyé à un bénéficiaire qui perd sa qualité de sans-abri tel que visé à l'article 14, § 3, alinéa 1er.

Art. 42

La subvention est égale à 100% de la majoration du revenu d'intégration octroyé en application de l'article 14, § 3, alinéa 1er, au bénéficiaire qui perd sa qualité de sans-abri.

¹⁶ modifié par l'A.R. du 3 septembre 2004 (M.B. du 27-09-2004) au 1/10/2004 → (285 EUR au 1/1/2006 et 320 EUR au 1/1/2007)

¹⁷ complété par la loi du 9 juillet 2004 (M.B. du 15-07-2004 –ed.2)

¹⁸ loi du 26-10-2006(M.B. 30.03.2007 – ed.3)

TEXTE COORDONNE

22

Art. 43

Elle est égale à 100% du montant du revenu d'intégration pour une période maximale de cinq ans lorsqu'il est octroyé à un bénéficiaire inscrit dans le registre des étrangers et ce jusqu'au jour de son inscription dans le registre de population.

Section 4/1

*Subventions particulières¹⁹***Art. 43/1.**

Pour l'année 2014, est octroyé au centre, une subvention particulière de 49,12 EUR par dossier qui a été pris en compte en 2012 pour les remboursements par l'Etat.

Le Roi détermine, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, le montant de cette subvention pour les années ultérieures ainsi que l'année de référence prise en compte."

Art. 43/2.

§ 1er. Une subvention particulière pour couvrir les frais d'accompagnement et d'activation de 10% du montant octroyé du revenu d'intégration est due au centre lorsqu'il existe un projet individualisé d'intégration sociale pour le bénéficiaire. La subvention particulière n'est octroyée qu'une seule fois pendant la vie du bénéficiaire, et ce pendant une année civile à compter du premier jour du mois au cours duquel le projet individualisé d'intégration sociale a été signé. Cette subvention peut être suivie ou précédée de la subvention particulière mentionnée dans le paragraphe 2.

§ 2. En dérogation au § 1er, la subvention particulière pour couvrir les frais d'accompagnement et d'activation de 10% du montant octroyé du revenu d'intégration est toujours due au centre lorsqu'il existe un projet individualisé d'intégration sociale pour le bénéficiaire en application de l'article 11, § 2, a, et ce pendant toute la période pour laquelle il existe un projet individualisé d'intégration sociale. La subvention particulière de 10% est due à compter du premier jour du mois au cours duquel le projet individualisé d'intégration sociale a été signé.

§ 3. En dérogation au § 1er, la subvention particulière pour couvrir les frais d'accompagnement et d'activation de 10% du montant octroyé du revenu d'intégration est toujours due au centre pendant une deuxième année civile pour les dossiers concernant des personnes particulièrement éloignées d'une intégration sociale et/ou socioprofessionnelle, et ce pour autant qu'il existe un projet individualisé d'intégration sociale.

¹⁹ loi-programme (I) (1) du 26 décembre 2013 (M.B. 31 décembre 2013 Ed.2)

TEXTE COORDONNE

23

Le Roi fixe par arrêté délibéré en Conseil des ministres les conditions minimales et les modalités auxquelles doit satisfaire un dossier concernant des personnes particulièrement éloignées d'une intégration sociale et/ou socioprofessionnelle. Cette subvention peut être suivie ou précédée de la subvention particulière mentionnée dans le paragraphe 2.

§ 4. En dérogation au § 1er, la subvention particulière pour couvrir les frais d'accompagnement et d'activation de 10% du montant octroyé du revenu d'intégration est exceptionnellement due une deuxième fois au centre pendant la vie de l'intéressé, et ce à condition qu'il existe un projet individualisé d'intégration sociale, à condition que l'intéressé soit particulièrement vulnérable et nécessite une attention particulière du centre et à condition que l'intéressé n'avait pas droit à l'intégration sociale pendant les 12 mois précédents.

Cette subvention particulière n'est pas due pour les dossiers pour lesquels un projet individualisé d'intégration sociale en application de l'article 11, § 2, a, a déjà été subventionné dans le passé.

Le Roi fixe par arrêté délibéré en Conseil des ministres les conditions minimales et les modalités auxquelles doit satisfaire un dossier afin qu'il soit question d'une personne particulièrement vulnérable et qui nécessite une attention particulière du centre.

La subvention particulière est alors due à partir du premier jour du mois au cours duquel le projet individualisé d'intégration sociale a été signé.

Section 5

Modalités

Art. 44

Le Roi détermine, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, les conditions et les modalités relatives au paiement des subventions ainsi qu'au paiement d'avances.

Par dérogation aux dispositions des articles 28, alinéa 2, et 57 de l'arrêté royal du 17 juillet 1991 portant coordination des lois sur la comptabilité de l'État, les montants des subventions versés en trop aux centres et relatifs à des années antérieures à l'année en cours sont considérés comme une avance sur la subvention de l'année en cours.

Section 6

*Sanctions à l'égard du centre***Art. 45**

Par décision motivée, le ministre peut refuser de payer la subvention ou décider de la diminuer :

TEXTE COORDONNE

24

- si le rapport établi à la suite de l'enquête sociale, visée à l'article 19, ne mentionne pas que les différentes conditions d'octroi du revenu d'intégration ou de réalisation de l'emploi sont remplies ;
- si le centre n'a pas respecté les dispositions de la présente loi relatives à la récupération du revenu d'intégration.

Art. 46

Si le centre s'est indûment déclaré incompétent pour intervenir et est condamné par décision judiciaire coulée en force de chose jugée à l'octroi du revenu d'intégration, le ministre peut, par décision motivée, refuser de payer la subvention ou décider de la réduire quand cela se produit à plusieurs reprises. Cette sanction prend cours à la date de la demande d'aide et se termine au plus tard trois ans après la date de la décision judiciaire.

Un recours contre la décision du ministre est ouvert dans les trente jours de sa notification auprès du Conseil d'Etat.

CHAPITRE VII

Recours

Art. 47

§ 1er. L'intéressé ou le ministre, ou son délégué, peuvent introduire un recours contre la décision du centre en matière de droit à l'intégration sociale auprès du tribunal du travail du domicile de l'intéressé. L'intéressé peut aussi introduire un recours contre l'absence de décision du centre en cette matière.

Ce recours doit, à peine de déchéance, être introduit dans les trois mois par une requête déposée ou envoyée par lettre recommandée au greffe du tribunal de travail.

Le délai de trois mois commence à courir, selon le cas, à partir:

- de la notification de la décision, visée à l'article 21, § 4 ;
- {de la constatation de l'absence du centre dans le délai prévu à l'article 21, § 1er.}²⁰

§ 2. Lorsque le recours est introduit par le ministre ou son délégué, il est dirigé soit contre le centre et l'intéressé, soit contre le centre, l'intéressé étant appelé à la cause.

§ 3. Le recours n'est pas suspensif de l'exécution de la décision.

§ 4. Lorsqu'un centre impliqué dans l'affaire conteste sa compétence territoriale, le tribunal du travail le cas échéant, en dérogation à l'article 811 du Code Judiciaire, convoque d'office le centre présumé compétent par pli judiciaire afin que celui-ci comparaisse à la prochaine audience utile.

Si l'incompétence du centre est soulevée lors de l'audience introductory, le greffier peut noter sur la feuille d'audience la décision de convoquer d'office.

²⁰ remplacé par la loi du 22/12/2008 – mb 29.12.2008. ed.4

TEXTE COORDONNE

25

CHAPITRE VIII
Disposition finales et abrogatoires

Art. 48

§ 1er. L'article 580, 8°, c) du Code judiciaire est complété par l'alinéa suivant:

« la loi du ... instaurant le droit à l'intégration sociale, en ce qui concerne les contestations relatives à l'octroi, à la révision, au refus et au remboursement par le bénéficiaire de l'intégration sociale et à l'application des sanctions administratives prévues par la législation en la matière. »

§ 2. Dans l'article 728, § 3, alinéa 3 du même Code, modifié par la loi du 30 juin 1971, les mots «relatifs au minimum de moyens d'existence» sont remplacés par les mots «relatifs au minimum de moyens d'existence et au droit à l'intégration sociale».

Art. 49

Dans le délai requis par le Ministre, le centre fournit au ministère des Affaires sociales, de la Santé publique et de l'Environnement toutes les données nécessaires en vue d'établir des statistiques relatives à l'évolution de l'application de la présente loi.

Le Roi peut déterminer la nature et les modalités de communication de ces données.

Art. 50

§ 1. Le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, majorer les montants du revenu d'intégration visés à l'article 14, § 1er.

§ 2. Le Roi peut fixer les modalités de liaison au bien-être des montants visés à l'article 14, § 1, loi par analogie au coefficient de revalorisation qui existe dans la loi du 28 mars 1973.

Art. 51

Le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, relever le montant des minima sociaux jusqu'au montant du revenu d'intégration, sans préjudice des procédures de concertation et de consultation prévues dans les différentes réglementations.

Art. 52

A l'article 2 de la loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge des secours accordés par les centres publics d'aide sociale, il est inséré un § 6 rédigé comme suit:

«§ 6. Par dérogation à l'article 1er, 1°, le centre public d'aide sociale secourant de la personne qui poursuit des études au sens de l'article 11, § 2, a, de la loi du instituant le droit à l'intégration

TEXTE COORDONNE

26

sociale est le centre public d'aide sociale de la commune où l'étudiant est, au moment de la demande, inscrit à titre de résidence principale dans le registre de population ou des étrangers.

Ce centre public d'aide sociale demeure compétent pour toute la durée ininterrompue des études. »

Art. 53

Le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, mettre la terminologie des dispositions légales en vigueur, modifiées tacitement par la présente loi, en concordance avec celle de la présente loi.

Art. 54

La loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence est abrogée.

CHAPITRE IX

Dispositions transitoires

Art. 55

En dérogation à l'article 52 de la présente loi, le centre qui, au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi, octroyait un minimum de moyens d'existence à une personne visée à l'article 11, § 2, a, reste compétent jusqu'à ce que l'intéressé ait terminé ses études.

Art. 56

Les personnes qui en application de l'article 2, § 5, de la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence sont bénéficiaires d'un minimum de moyens d'existence dans le cadre d'une mise au travail par le biais d'un programme d'insertion, deviennent bénéficiaires d'une intervention financière visée à l'article 9 au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi.

Art. 57

Les dispositions de l'article 18 de la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence restent applicables aux prestations octroyées en application de la loi précitée.

Art. 58

Dans la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'aide sociale, les modifications suivantes sont apportées:

1° A l'article 60, § 3, deuxième alinéa, les termes «article 6 de la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence» sont remplacés par les termes « aux articles 3, 5° et 6°, 4, 11 et 13, § 2, de la loi du ... concernant le droit à l'intégration sociale».

TEXTE COORDONNE

27

2° A l'article 68 bis, § 5, les mots «article 5 de la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence» sont remplacés par les mots «article 16 de la loi du ... concernant le droit à l'intégration sociale».

Art. 59

Pour l'application de l'article 32, §§ 2, 3, 4 et 5 sont également pris en compte jusqu'au 31 décembre 2005 les bénéficiaires du minimum de moyens d'existence conformément à la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence.

Art. 60

La présente loi entre en vigueur à une date que le Roi fixe, et au plus tard le 1er octobre 2002, à l'exception de l'article 40 qui produit ses effets à partir du 1er janvier 2002.
